דבר

ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ ישראל
דבר
עתון פועלי ארץ ישראל
מייסדו ועורכו הראשון ברל כצנלסון ז"ל
מאוחד עם [illegible]

היום בדבר

- ועידת המפד"ל, נס לא היה שם – עליזה ולך
- יצחק מודעי, ברוך שפטרנו – טדי פרויס
- משטרת אולסטר, שערוריה אנגלית – דליה שרון, לונדון
- פומביות המשפט – מאיר בראלי
- כל הארץ (עמ' 4); ספורט (עמ' 7)
- מדע ורפואה (עמ' 8); כוכבים ולילות (עמ' 9)

לקוראי „דבר”

בגלל תקלה טכנית במערכת המחשב של העיתון לא הגיע „דבר” הבוקר לחלק מקוראיו, והעתונים שהגיעו לקוראים נדפסו ללא הגהה.
עם קוראינו הסליחה.

יום ראשון, כ' בתמוז תשמ"ו, 27 ביולי 1986 ● גליון 18869
היום 10 עמודים ● המחיר 73 אג', באילת 63 אג'

שרי החוץ והמדינה של מארוקו בראיונות מיוחדים ל„דבר”:

פרס הבטיח למלך חסן בכתב שישראל לא תחיל ריבונותה בשטחים הכבושים

„מפנה היסטורי” ו„הצלחה לטווח ארוך” – הגדירו שר החוץ פילאלי ושר המדינה עלאווי את הביקור

מאת ויקטור מלכה, שליח „דבר” במארוקו

(מיוחד ל„דבר”) – בניגוד לרושם שנתקבל [illegible] שונות ומפרשנויות בנאום המלך חסן, ולמרות הבעת אכזבה מסויימת, מגדירים ראשי הדיפלומטיה המארוקאית [illegible] עם פרס כ„הצלחה לטווח ארוך” ו„מפנה היסטורי” [illegible]

[illegible]

שאלה: האם תהיינה עוד פגישות דומות בעתיד?

[illegible]

שאלה: מהן לדעתך תוצאות המפגש?

תשובה: התוצאה החיובית ביותר של מפגש זה היא, לדעתי, שפרס הבין היסודות החיוביים של תוכנית פאס, בעוד שישראל תמיד התנגדה לה.

שאלה: ומה הלאה?

תשובה: עבור המארוקאים – שום דבר. עבור הערבים – עליהם לראות בעצמם.

להלן הראיון עם שר המדינה מולה אחמד עלאווי.

שאלה: אדוני השר, מה הערכתך על תוצאות הפגישה?

תשובה: ההישג הראשון הוא בעצם קיום הפגישה וההודעה שהיא היתה פומבית ותגיגית – לעיני כל העולם. עבורי – זהו מפנה היסטורי. בנוסף לכך חשוב להדגיש את אורך ביקורו של מר פרס במארוקו – שהיה ממושך. אני רוצה גם לציין את החום האנושי שקרן מן הפיסגה. היה מעין זרם חשמלי שעבר בין המלך ומר פרס ובין חברי המשלחת המארוקאית ואלה של הישראלית – בה השתתף גם יהודי יוצא מארוקו. כשהמלך פנה לשמעון פרס הוא השתמש במילה „אחוהו”. עברנו בלי דעות קדומות. דנו בכל הבעיות. לעצם העניין – כל צד מסכים על הצורך החיובי בשלום, אך לא על האמצעים להגיע אליו. מן הצד הישראלי יש עדיין יותר מדי חשדנות. למעשה – הישראלים פוחדים. מה שחשוב לי זו החשיבה לטווח רחוק. יש מעתה, בלי ספק, שינוי מהותי ופסיכולוגי ביחסים בין ישראל ומדינות ערב.

שאלה: ומה עם סוריה?

תשובה: סוריה אינה יכולה לחיות אלא במלחמה.

שאלה: האם תראו שוב אלה את אלה?

תשובה: מר פרס לא יוכל לשוב למארוקו רק כדי לומר לנו אותו דבר. אך הוא הבטיח לנו במסמך שהוא הגיש לנו, שישראל לא תחיל את ריבונותה על השטחים הכבושים – אם כי הוא אינו מוכן לדבר על החזרת כל השטחים.

שאלה: האם ארצות הברית נכנסה לתמונת הדיונים כשנתגלה קרע בין הצדדים כדי להביא לפירסום הודעה משותפת?

תשובה: העובדה שהיתה הודעה משותפת מראה שאין קרע בינינו. אשר לנו – הראנו כי אי אפשר לעשות שלום בלי לשאת ולתת אולי להכיר באויב.

שאלה: האם המלך חסן אינו חושש שסופו יהיה כשל סאדאת?

תשובה: כדי לקחת יוזמה כה אמיצה – עליך קודם כל להיות בביטחון. ואז ההבדל הגדול בין מארוקו למדינות ערביות אחרות.

שאלה: האם לדעתך היתה הפגישה כשלון?

תשובה: זה לא היה כשלון. אומר אפילו שלטווח ארוך – זוהי הצלחה.

שר המדינה מולה אחמד עלאווי

מארוקו קיבלה ההצעה לפסגה ערבית לדיון בשיחות פרס־חסן

מאת דן אבידן,
[illegible] „דבר” לענייני ערבים

דוברים מארוקאים קיבלו אתמול את הצעת מזכיר הליגה הערבית לכנס ועידת פסגה, כדי לדון בשיחות פרס־חסן. הם הציעו לכנס את הועידה במדינה ערבית, שלא יצאה נגד היוזמה המארוקאית, כגון תוניסיה.

המלך חוסיין קיים אתמול שתי פגישות עבודה עם הנשיא אסד בדמשק. מקורות ערביים מסרו, כי השניים דנו ביוזמת התיווך הירדנית בין סוריה לעיראק ובהשלכות פסגת חסן־פרס על המצב בזירה הערבית.

רדיו רבת עמון הוסיף, כי אסד וחוסיין דנו גם בהידוק היחסים הדו־צדדיים בין ירדן לסוריה. באשר ליוזמת התיווך הירדנית, מסרו מקורות ערביים, כי נשיא עיראק (שעמו נועד חוסיין לפני שבוע) פתח אופטימי מבעבר ביחס לסיכויי הצלחתה.

העובדה שחוסיין נועד עם אסד כמה ימים לאחר פגישת חסן־פרס מלמדת, לדעת משקיפים, על חוסר שביעות רצונו של חוסיין מהיוזמה המארוקאית, שסוריה מתחה עליה כידוע ביקורת חריפה. הסורים החליטו בינתיים להרחיב את הסנקציות, שהם נקטו נגד מארוקו. במסגרת זו שוקלים הסורים להפסיק את הטיסות מדמשק לרבאט ומרבאט לדמשק ולאסור על נתינים סוריים לבקר במארוקו. כמו־כן פתחו הסורים במאמץ דיפלומטי בזירה הערבית, האיסלמית והמזרח אירופית כדי לגייס תמיכה ביוזמתם להטיל חרם על מארוקו.

בתוך כך יצאה הליגה הערבית בהודעה המסתייגת משיחות חסן־פרס. ההודעה איננה מותחת ביקורת ישירה על חסן, אך היא קובעת במשתמע, כי יוזמתו היתה ביוזמתו, משום שהיא גרמה להחרפת הפיצול בעולם הערבי. ההודעה קוראת לכנס פסגה ערבית דחופה, כדי להדגיש מחדש את דבקות הערבים בתוכנית פאס לפתרון הסכסוך עם ישראל. כן נאמר בהודעה, ששיחות חסן־פרס חשפו את עמדותיה המדיניות הקיצוניות של ישראל וכי „הדרך היחידה לשחרור פלשתין היא במאבק מזויין”.

שלשום תקפו כ־2000 מפגינים שיעים קיצוניים את בניין השגרירות המארוקאית במערב ביירות. הם הקלו את הבניין באש ושרפו את

(המשך בעמ' 2)

מנהל בתי־המשפט בודק את פסק הדין של חריש

מאת נתן [illegible], סופר „דבר”

מנהל בתי המשפט משה נכס בודק את פסק־הדין שנתן השופט יוסף חריש סמוך להתמנותו ליועץ המשפטי לממשלה. הנושא יובא גם לידיעתו של נשיא בית־המשפט העליון, השופט מאיר שמגר.

הצדדים אשר הפסידו בפסק הדין של השופט חריש, הקבלנים האחים בכור, שקלו במהלך השבת להגיש עתירה לבית המשפט הגבוה לצדק או ערעור לבית־המשפט העליון על פסק הדין.

תביעה לבדיקה

ח"כ מרדכי וירשובסקי „משינוי” פנה לראש הממשלה בתיק המשפטים ותבע במכתב שיטיל על גורם משפטי מוסמך ובלתי תלוי את בדיקת הדיונים המשפטיים, העובדות שהתפרסמו בעיתוני סוף השבוע ושנגעו לפסק הדין של היועץ המשפטי לממשלה יוסף חריש בהיותו סגן נשיא בית המשפט המחוזי בתל־אביב.

ח"כ וירשובסקי קובע, כי כל אחת מהכתבות על צילומי המסמכים שפורסמו בהן, מעלה שאלות שמחייבות בדיקה כאשר מגע על התיק עצמו, גם באישור המסירה, וגם בעותק פסק הדין נרשם, כי פסק הדין ניתן ב־9 ביוני, תשעה ימים לאחר כניסתו לתפקיד היועץ המשפטי בפועל.

וירשובסקי תובע לבדוק מי הורה לשנות את התאריכים בתיק, ולהוסיף פרטים ומדוע. יש לבדוק, לדבריו, אם מדובר בפגם פורמלי באופן שבו ניתן פסק הדין או ששינוי התאריכים נובע מסיבה אחרת. פרט לכך יש לבדוק מדוע, מתוך עשרות תיקים שהשאיר אחריו השופט חריש, הוא נתן פסק דין לאחר מינויו ליועץ משפטי לממשלה דווקא בתיק זה.

(המשך בעמ' 2)

תושבי יריחו שרוכזו לחקירה אחרי הפיגוע (צילום: יצחק הררי)

חוליית מחבלים מכפר־קאסם ומהגדה חשודה ברצח החייל שאלתיאל עקיבא

מטען ליד הקונסוליה האמריקאית בירושלים ● הוסר העוצר ביריחו

מאת אוריאל בר־קמה, סופר „דבר”

כוחות הבטחון חשפו באחרונה חוליית מחבלים המשתייכת ל„פתח” ו„החזית העממית” שחבריה חשודים בהשתתפות ברציחתו של החייל עקיבא שאלתיאל ובשורה של פיגועים נגד בני־דבר ישראלים.

החייל עקיבא שאלתיאל נחטף בידי מחבלים ב־6.4.85 בעת שנסע בטרמפ מכביש בבית נבאלה שליד לוד לביתו בראש־העין. חוטפיו רצחוהו והשליכו את גופתו [illegible] הסמוך לישוב [illegible]. הגופה נמצאה במקום אחרי יומיים.

חברי חוליית המחבלים שנלכדו הם תושבי הכפרים זאוויה וחראס בשומרון וכפר־קאסם במשולש. בנוסף לרצח עקיבא שאלתיאל הם חשודים בירי על אוטובוס, שנסע בכביש חוצה שומרון ב־10.11.85, ובפציעת אחת הנוסעות, בהטלת רימון לעבר אוטובוס ישראלי בשכם באוגוסט 85, ובכוונה לבצע פיגועים נוספים.

זרועות הבטחון ממשיכים בחקירה. עד כה נעצרו עשרה חשודים, וצפויים מעצרים נוספים.

העוצר במרכז יריחו הוסר ביום ו'. זורק הרימון על קבוצת המטיילים מכרמיאל נלכד.

(המשך בעמ' 2)

פרס הציע למלך חסן מו"מ בליווי בין־לאומי בהשתתפות „נציגים פלשתיניים אותנטיים”

מאת סופרנו המדיני של „דבר”

ראש הממשלה שמעון פרס מסר בשבוע שעבר לידי חסן מלך מארוקו נייר עמדה ישראלי, הכולל עשרה סעיפים [illegible] בין ישראל לבין מדינות ערב ונציגים פלשתיניים „אותנטיים”, שהם שוחרי שלום ומתנגדים [illegible]. המשא־ומתן יתקיים על־פי המסמך, „בליווי בין־לאומי”.

פקידים בירושלים, אשר מסרו על כך, טענו, כי אין במסמך הצעות [illegible] מעמדות ממשלת ישראל כפי שהוצגו על־ידי פרס במהלך השנה האחרונה. המסמך הישראלי נמסר לחסן כדי שתוכנו יועבר לידיעת מנהיגי כל מדינות ערב. אחד הסעיפים המופיעים במסמך [illegible] מבכות, כי בני כל הדתות יהנו בחופש גישה למקומות הקדושים בירושלים.

בלישכת ראש הממשלה אמרו אמש, כי המלך חסן לא דחה אף אחד מן הרעיונות שהוצגו בפניו על־ידי פרס, ואמר כי יציג אותם בפני מנהיגי מדינות ערב. חסן חזר וציין, כי הוא עצמו חייב להיות דבק בתוכנית פס.

במקביל להגשת נייר העמדה הישראלי הציע פרס למלך מרוקו להכריז על "שנת משא ומתן ללא אלימות וטירור במזרח התיכון" כדי לבטא, כדבריו, את רצונם המשותף של שני המנהיגים להפסיק את שפיכות הדמים ולהתקדם לקראת הסדר שלום.

ראש הממשלה ידווח היום לממשלה על שיחותיו במרוקו ויציב לשאלות השרים. ביום ו' נפגש פרס עם מ"מ ראש הממשלה יצחק שמיר ומסר לו על השיחות באפראן. שמיר אמר בסוף השבוע בראיונות ב"קול ישראל" ובגלי צה"ל, כי אין להתרגש מן הפגישה עם חסן, אלא יש לראותה כחלק מתהליך נורמלי של הידברות. שמיר הדגיש, כי אין להגיע למצב שבו יהיו מנהיגים ערביים סבורים שישראל תשלם בוויתורים תמורת הנכונות להיפגש עימם. הוא אמר עוד, כי אינני מעלה על הדעת, שמישהו בישראל יוכל לתמוך בתוכנית פס.

שמיר הוסיף, על־פי המידע שברשותו לא חרג פרס בשיחותיו במרוקו מן העמדות המוסכמות על ממשלת האחדות הלאומית.

בוש ישמע היום מפרס דיווח על מפגש מארוקו ונראה שיבקר שם

מאת סופרנו המדיני של „דבר” בארה"ב אמיר אורן

סגן נשיא ארה"ב, ג'ורג' בוש, ישמע היום מפי ראש הממשלה שמעון פרס דיווח ראשון על השיחות שקיים בשבוע שעבר עם חסן [illegible] מלך מארוקו. בוש יפגש היום לשיחה קצרה עם ראש הממשלה [illegible]. אולם השיחה [illegible] ביום ד' [illegible] לפני שבוש יעזוב את הארץ.

סגן הנשיא אמור לערוך ביקור קצר גם במארוקו, בתום ביקוריו המתוכננים בישראל ובמצרים, כאות הוקרה מצד ממשל רייגן לנכונות של חסן להיפגש בפומבי עם פרס. סגן הנשיא בוש ורעייתו בארברה יגיעו היום ארצה ויתקבלו בשעות הצהריים בטקס ממלכתי מלא בגן הוורדים בירושלים, בפתח ביקור בן ארבעה ימים. בוש יסייר בין היתר בעיר העתיקה בירושלים בלווית ראש העיר טדי קולק יבקר במרכז קליטה, יעלה לקברו של דוד בן־גוריון ויהיה אורח בערכת

(המשך בעמ' 2)

ה„ג'יהאד האיסלאמי” שחרר אתמול את בן־הערובה האמריקאי הכומר לורנס ג'נקו (משמאל), שנחטף במערב־ביירות לפני 18 חודש (ראה ידיעה בעמ' 6).
(צילום: א.פ.)

ישראל החמיצה הזדמנות לשיפור תדמיתה בארה"ב

מאת אמיר אורן, סופר „דבר” בארה"ב

ואשינגטון (מיוחד ל„דבר”) – ישראל החמיצה בשבוע שעבר הזדמנות זולה ויעילה כדי לשפר את דמותה בציבור האמריקאי. דרום ארה"ב סובל מבצורת כבדה בעיקר בג'ורג'יה. עד כדי חשש לאובדן חלק ניכר [illegible], בעיקר בקר ועופות. החקלאים ממערב־התיכון ומצפון־מזרח ארה"ב תרמו [illegible] בדרום הציר, שהובל במטוסי חיל־האוויר בהנחיית הנשיא רייגן.

מבצע דומה של הטסת חציר מישראל ב„הרקולס” של חיל־האוויר או במטוסי מטען של „אל־על” היה מביע להמחיש לציבור האמריקאי את האחווה ותחושת הגורל שבין שני העמים. תצלום אחד של הציר, הנפרק מהמטוס [illegible], היה נחקק במוחו של צופה טלוויזיה הרבה יותר מהידיעות

(המשך בעמ' 2)

השבועון המצרי „אוקטובר”

מוחמד זגלול מועמד להחליף את בסיוני

קאהיר (עי"ג). – יתכן שמוחמד זגלול יתמנה למיופה הכוח של מצרים בישראל במקומו של מוחמד בסיוני, שיקבל תפקיד של שגריר במדינה אחרת – כך מסר אתמול השבועון הממשלתי המצרי „אוקטובר”.

לפי שעה לא ניתן כל אישור לידיעה זו במקורות משרד החוץ המצרי. זגלול הוא דיפלומט מקצועי, שמילא תפקידים שונים בשגרירויות מצרים בארצות זרות.

בסיוני עומד בראש השגרירות המצרית בישראל מאז 20 באוקטובר 1982, כאשר השגריר המצרי סעד מורתדה הוחזר לארצו בעקבות הפלישה הישראלית ללבנון. מורתדה יצא בינתיים לגימלאות ועד כה לא נשלח לישראל מחליף במקומו.

מת אוורל הארימן

מאת סופר „דבר”

המדינאי האמריקאי אוורל הארימן מת בשבת בבוקר בביתו בגיל 94. הקאריירה של הארימן נמשכה לאורך ארבעה עשורים, והוא שירת בתפקידים בכירים תחת חמישה נשיאי ארה"ב.

הארימן היה מאנשי המפתח שעיצבו את מדיניות החוץ האמריקאית כלפי ברה"מ מאז מלחמת העולם השנייה, דרך תקופת המלחמה הקרה, ועד לתקופת הדטאנט.

הוא נולד לבעל מסילות ברזל ובעצמו היה בנקאי בינ־לאומי. הוא פתח את הקאריירה הדיפלומטית שלו כשגריר ארה"ב בבר"מ בתקופת ממשלו של הנשיא פראנקלין ד. רוזוולט. בסוף שנות ה־60 היה הנציג האמריקאי הראשי בבו"מ לשלום עם צפון־וייטנאם בפאריס. בין שאר תפקידיו כיהן גם כשגריר ארה"ב בבריטניה, היה שר המסחר בממשלת ארה"ב, תת שר החוץ ומושל ניו־יורק.

בשנות ה־70 וה־80 היה הארימן מראשי התובעים בפיקוח על החימוש ב־1983 דרש שוואשינגטון ומוסקווה יקצצו את אוצרות הנשק שלהם ב־50 אחוז.

דליקה במלון „דיפלומט” בתל־אביב – אורחים פונו

דליקה פרצה אתמול בלילה בקומת המשרדים במלון „דיפלומט” בתל־אביב. איש לא נפגע, אך חלק מן האורחים פונו מחדריהם מחשש להתפשטות האש.

הדליקה פרצה בקומה הראשונה סמוך לשעה 10.30 בלילה. עשן סמיך התאבך כלפי מעלה, והנהלת המלון הורתה על פינוי חלק מן הדיירים. קציני הבטחון הצליחו לאתר את האש שכאמור לא התפשטה, ואיש לא נפגע. סיבת הדליקה לא ידועה עדיין.

מינוי חשאי בתעשייה האווירית: פרופ' יוסף זינגר נבחר ליו"ר

פרופ' יוסף זינגר

מאת איתן אורן, סופר "דבר"

הפרופסור לאווירונאוטיקה יוסף זינגר נבחר בהסתר ביום ו' בערב ליו"ר מועצת המנהלים של התעשייה האווירית, במקום אלוף (מיל.) דוד עברי, שמונה באחרונה למנכ"ל משרד הבטחון. לסופר "דבר" נודע על כך ביום ה' אחר-הצהריים, אך רק אתמול קבל אישור רשמי לידיעה. אמש נמסר, כי מינויו של זינגר הוא זמני, עד שייבחר היו"ר הקבוע.

דוברי מערכת-הבטחון והתעשייה האווירית סירבו להגיב על הידיעה. אחד מהם אף תיאר אותה כ"קשקוש", ואחר ביקש שלא לפרסם אותה בשל "חוסר בהירות" במהות ההחלטה. פרופ' זינגר עצמו סירב להגיב על הנושא.

על מינויו של עברי למנכ"ל משרד הבטחון פורסם לראשונה לפני ארבעה חודשים. שר הבטחון יצחק רבין הועיד לתפקיד יו"ר התעשייה האווירית את רב-אלוף (מיל.) צבי צור. אולם השר [illegible] דרש [illegible]. לדברי [illegible] העבודה [illegible] את המינוי למקורבו, אלוף (מיל.) [illegible]. שרי הליכוד, בהנהגתו של משה ארנס, היו מוכנים להסכים למינויו של צור, [illegible] על מינוי זה, מקום שבו [illegible] האמריקאי "[illegible]" ובתפקידו זה [illegible] "[illegible]" תוך ביטול פרוייקט ה"לביא". [illegible] על עצמו איסור [illegible] שרי הבטחון והאוצר, הוא לא יצא לפועל.

מתחילה התגבשה אצל השר רבין נטייה, שעברי ימשיך לכהן כיו"ר התעשייה האווירית "באופן זמני" לתקופה בלתי מוגבלת, ועברי הסכים לכך בלא-רצונו, בהנחה שתוך זמן מה ימונה יו"ר קבוע. אולם עם כניסתו לתפקידו במשרד הבטחון הוא הגיע למסקנה, כי בשום אופן לא יוכל לשמש בו בזמן גם מנכ"ל המשרד המבנה וגם כיו"ר מועצת המנהלים. לפיכך הגיש את התפטרותו והודיע על כוונתו לעזוב את תפקיד היו"ר עוד החודש. הוא לא נענה לבקשות להמשיך לפחות עוד חודש. בטקס הגלילה של ה"לביא" בשבוע שעבר כבר לא הוצג עברי כיו"ר מועצת-המנהלים של התעשייה האווירית, אלא כמנכ"ל משרד הבטחון.

נוכח הקיפאון במינוי יו"ר קבוע הוצע לחברי מועצת-המנהלים ביום ד' שעבר, שבכל ישיבה יבחרו ביו"ר לאותה ישיבה. אולם חברי הדירקטוריון דחו הצעה זו וביום ו' האחרון, ימים לאחר טקס הגלילה, בחרו פה אחד בפרופ' יוסף זינגר ליו"ר זמני. הוא נבחר "לשבת בראש דיוני המועצה", שכן בחירת יו"ר טעונה אישור שרי הבטחון והאוצר.

לסופר "דבר" נודע, כי בחירתו של זינגר מקובלת הן על שר הבטחון והן על שרי הליכוד בהנהגתו של ארנס, הנחשב לאבי ה"לביא". זינגר, כארנס עצמו, הוא ממקימי המחלקה לאווירונאוטיקה בטכניון ומבכיריה. בראשית שנות השבעים היה המתכנן הראשי של התעשייה האווירית, ואחר-כך ירש מארנס את תפקיד המנכ"ל למחקר ופיתוח, עם פרישתו נבחר לנשיא הטכניון. הוא אינו שש לקבל על עצמו את תפקיד היו"ר, מפני שתכנן לצאת בקרוב לשנת שבתון בארה"ב. אולם אם יושג הסכם על בחירתו, נראה שיוותר על תוכניותיו האישיות לטובת התפקיד, שהוא רואה "ייעוד ושליחות".

ד"ר פריץ ליפמן, חתן פרס נובל לביוכימיה, שמת ביום ה' בגיל 87. כאן הוא נראה בתצלום משנת 1953 במעבדתו שבבית-הספר לרפואה של אוניברסיטת הארוורד. (צילום: א.פ.)

שולץ וויינברגר הודיעו לפרס ורבין על הפשרת ההתקשרויות לפיתוח ה"לביא"

מאת [illegible], סופר "דבר" בוואשינגטון

וואשינגטון (מיוחד ל"דבר"). – שר החוץ ג'ורג' שולץ ושר ההגנה קספאר וויינברגר הודיעו בסוף-השבוע לראש הממשלה שמעון פרס ולשר-הבטחון יצחק רבין על החלטת הממשל לשחרר את ההתקשרויות המוקפאות עם קבלני תוכנית ה"לביא", תמורת סיוע ישראלי באספקת נתונים לבדיקת חלופות ל"לביא".

וויינברגר ושולץ שיגרו אגרות לרבין ולפרס, לאחר שההחלטה על שחרור ההתקשרויות התקבלה בסעודת-הבוקר השבועית הקבועה שלהם. ביום ו' לקראת סעודה זו, גברה פעילותם של פקידים בצירות הכלכלית של ישראל בוואשינגטון, בשגרירות ובשדולה למען ישראל בקונגרס.

מכתבם של חברי תת-ועדת ההקצבות לסיוע-חוץ בסינאט ובראשות הסינאטורים קסטן ואינויי בדרישה לשחרור ההתקשרויות הובא לידיעת וויינברגר ושולץ קודם לפגישתם. המכתב הביא לשיא מגמה איתנה, שהתחילה בסוף השבוע הקודם במכתב חברי הקונגרס והמשכה ביום ב' שעבר בפגישת ראשי הקהילה היהודית [illegible] עם שולץ, פגישה שבה הביע שולץ צער על ההדלפה בממשל על פרשת פולארד [illegible].

מקורות [illegible] אמש, כי החלטת שחרור ההתקשרויות [illegible] את החלטת וויינברגר לעמוד על [illegible] במנהל [illegible] שר ההגנה רב לקהילה, כי לחץ בוטה על ישראל אינו מועיל להשגת שיתוף-פעולה מצידה. בתמורה לשחרור החוזים המוקפאים, בהיקף 69 מיליון דולר, תמסור ישראל את [illegible] נתונים לבדיקת החלופות של הפנטגון. עוד הצליחה ישראל לשכנע את הפנטגון, כי בבדיקת החלופות ל"לביא" יובאו בחשבון שלושה שיקולים מרכזיים – צרכיו המבצעיים של חיל-האוויר הישראלי, עלות מטוס-הקרב שיירכש והשפעת ההחלטה על התעשייה האווירית הטכנולוגית בארץ, העלולה לסבול מ"בריחת מוחות", אם יבוטל ייצור עצמי.

הצלחת ישראל לשכנע, כי אין טעם בלחץ עליה משתקפת גם בעמדת הפנטגון בדיונים פנימיים בממשל בפרשת המצרר. גורמי הלוגיסטיקה ובקרת היצוא במשרד ההגנה סבורים, כי מוטב לממשל לבטל את החיובים בפרשה זו, כמו גם בתיק ציפוי קני-תותחים (נאפקו), משום שישראל אחראית בהם לכל היותר לתקלות רישומיות. אך בשני המקרים לא היה הפנטגון מעורב בחקירות ואין לו השפעה רבה על החלטות התביעה הפדראלית עתה.

קיסר נגד מתן זכות הצבעה למחזיקים במניות של הבנקים

גזית: חלק מהמלצות ועדת בייסקי מנוגד למקובל בעולם הבנקאות – וחלק אינו ישים

מאת חיים ביאור, סופר "דבר" לענייני עבודה

מזכיר ההסתדרות ישראל קיסר מתנגד למתן זכויות הצבעה למחזיקים במניות הבנקים.

קיסר התבטא ברוח זו בביקור שקיים בסוף השבוע שעבר במשרדים המרכזיים של בנק הפועלים בתל-אביב. לדבריו, מתן זכויות הצבעה לבעלי מניות של הבנקים עלול להביא להשתלטות של גופים פרטיים על מניות אלה.

[illegible] מנכ"ל [illegible] את עמדתה של ועדת בייסקי, שדרשה [illegible] זכויות הצבעה לבעלי מניות הבנקים. קיסר הביע [illegible] על מעמדם של בני הבנקים הגדולים כגופים ציבוריים [illegible] אינטרסנטיים [illegible] של בנקים.

במהלך הסיור הציג יו"ר ההנהלה של בנק הפועלים עמירם סיון בפני מזכ"ל ההסתדרות את הסיכונים הארגוניים שהונהגו בימים אלה בבנק, במטרה [illegible] על הרחבת פעילותו של בנק הפועלים בחו"ל ועל חיזוק מעמד הבקרה הפנימית בבנק.

קיסר הצביע על ייחודה של מערכת הכבוד בבנק הפועלים, בכך שהיא מתבססת על סולם אחיד לכל העובדים, [illegible] שאין פער [illegible] בין חברי ההנהלה לבין הדרג הבינוני והזוטר של העובדים.

גזית: לא ניתן ליישם

"חלק מהמלצות ועדת בייסקי מנוגדות לנהוג ולמקובל בעולם הבנקאות, וחלקן אינו ניתן ליישום" – טען ביום ו' גיורא גזית, לשעבר יו"ר ההנהלה של בנק הפועלים.

סופרו הכלכלי של "דבר" מוסר, כי גזית תקף את ועדת בייסקי על שלא התייעצה בנושאים המקצועיים ועל שהטילה את נושא ויסות מניות הבנקים בלבד, בלי לבדוק את תפקודה הכולל של המערכת הבנקאית.

גזית, אשר הרצה בכינוס הכלכלי הבינלאומי בתל-אביב, אמר בתשובה לשאלה על כיצד התנהגו, כי הוא התקבל להמשיך ולעסוק בבנקאות לאחר פרסום מסקנות ועדת בייסקי, אף כי הדבר לא נאסר עליו.

גיורא גזית, העוסק כיום ביזמות ובהשקעות כאיש עסקים פרטי, קרא לממשלה לשחרר את כיול ההון, להקל בפיקוח על חברות ולאפשר קיומו של שוק הון [illegible] כדי להגדיל את נוכחות התחרות בשוק. [illegible] לעודד השקעות בחברות ישראליות המצויות בחו"ל כדי לאפשר לתושבי ישראל לשתף את השקעתם.

גזית הגדיר את הבנק הישראלי כקופה על שנולד ואפילו במצבי כניסיון. בתקופה שעולם העסקים הבינלאומי מצוי במהפכה מתמדת, הוא נזכר בנעגועים בתקופת שלטונם הכלכלי של אמריקה ושל ספרד, שבה מנהיגות ההון הביאו לצמיחת המשק ולפריחת היוזמה העסקית. לדעתו, מתקיימת היום שיטת השלטון בארץ לאנארכיה ובתרחקות מדמוקרטיה. מקבלי ההחלטות נבעצים בלהחליט ומעדיפים להסתתר תחת כנפי הביורוקראטיה.

מארוקו

(סוף מעמ' 1)

תמונות המלך חסן. באזורים המוסלמים בלבנון נערכה באותה שעה שביתת מחאה כללית נגד היוזמה המארוקנית.

העיתון המצרי "אל-אהראם" הטיל על ישראל את האחריות לכשלון שיחות חסן-פרס. העיתון כתב, שתוצאות השיחות מהוות פגיעה במדינות הערביות המתונות ובסיכויי השלום במזרח-התיכון. "שום מנהיג ערבי לא יעיז יותר להיפגש בגלוי עם מנהיגי ישראל, שהוכיחו בשיחות איפראן כי אין בכוונתם לעשות ויתורים מדיניים לקראת השגת השלום" – כתב העיתון.

קבוצת "אבו-ניד?אל" הכריזה ביניתיים, כי בכוונתה להתנקש בחיי אותם מנהיגים בגויה וברבעת עזה, שהביעו תמיכה בפגישת חסן-פרס. שליט לוב הקולונל קדאפי סירב אתמול לקבל שליח מארוקני, שבא להגיע לטריפולי כדי להסביר את פגישת המלך חסן עם ראש הממשלה פרס.

שליחים מארוקאים אחרים צפויים לצאת בקרוב למדינות ערביות ואפריקאיות שונות, כדי להסביר את יוזמת המלך. שלשום דיווח שליח של המלך חסן על יוזמה זו לנשיא חוף-השנהב, שהחליט כידוע באחרונה לחדש את היחסים הדיפלומטיים בין ארצו לבין ישראל.

חוליית מחבלים

(סוף מעמ' 1)

[illegible] רימון הרסס מדגם "פוז" שהושלך לעבר המטיילים. רימון מסוג זה הושלך לפני חודשים אחדים לעבר אוטובוס צבאי שעבר במרכז ירושלים, אולם אז לא נפגע איש. כוחות הבטחון בודקים את הקשר שבין הפיגוע בין העיתונים לבין המוקשים שהתגלו בחודשים האחרונים באיזור ירושלים.

עשרה פצועים

בבית החולים "הדסה עין כרם" מאושפזים עדיין עשרה פצועים, מהם תשעה בני נוער, אשר נפגעו מרימון הרסס שנזרק לעברם ביום ה' בירושלים. מבית החולים נמסר שלא נשקפת סכנה לחיי איש מהם. תשעה מהפצועים נותחו, רובם בגפיים ובבטן, במהלך הימים ה' וו'.

אתמול העמידה עיריית כרמיאל אוטובוס מיוחד לרשות קרובי הפצועים לשם הסעתם לבית החולים בירושלים. ראש העיר ברוך ונגר בילה את כל יום השבת עם קרובי הפצועים בבית החולים. שבעה מהפצועים הם בני כרמיאל, נער אחד מפתחת יובלים, ונער הטיולים ובנו מקריית-שמונה. העירייה החליטה עוד להעמיד לרשות משפחות הפצועים מיניבוס צמוד, שישרת אותם במהלך השבוע הקרוב.

ראש עיריית כרמיאל זימן ביום ו' בבוקר לפגישה משותפת את בני הנוער שהשתתפו בטיול ושלאגפגע, נציגי החברה להגנת הטבע, פסיכולוג, עוד סוציאלי ומזכיר העיר. ראש העיר ומזכירה, שמואל פרידה, דיווח לתלמידים על מצב הבריאות הפצועים במסרה להרגיעם ו"לשחרר לחץ". בניגוד לפרסומים, לא העלו הנערים בשיחה טענות כלפי מהירות הפינוי על-ידי כוחות צה"ל. הם סיפרו כי הפצועים קשה טופלו במהירות המירבית וכי הפצועים קל היו תחת השגחה.

מטען ליד הקונסוליה האמריקאית

(עז'.) מטען חבלה נמצא בבוקר ביום ו' לפנות בוקר בשלום ליד בניין הקונסוליה האמריקאית במזרח ירושלים. המטען הוצמד לחומת האבן המקיפה את בניין הקונסוליה, לא הרחק מפתח הכניסה.

ההסתדרות תצא היום נגד הסרת הפיקוח על המחירים

מאת חיים ביאור, סופר "דבר" לענייני עבודה

הוועדה המרכזת של ההסתדרות תצא היום נגד הסרת הפיקוח על המחירים הגבוהים [illegible] באחרונה בהתאם [illegible] של הממשלה.

בדיון, ביוזמת מזכ"ל ההסתדרות ישראל קיסר, יו"ר הועדה, יציג ראש המטה [illegible] ונציגי הועדה המרכזת [illegible] בתקופה שבה מסתפקת ההסתדרות בתוספות שכר צנועות.

על הממשלה להיצבע מהסרת הפיקוח על המחירים, כדי לא להחזיר את [illegible] האינפלציה.

גורמים בהסתדרות הזהירו בסוף השבוע מפני הרחבה של העלייה בפיקוח, והודיעו כי כך [illegible] בתהליכים עלולים לפגוע [illegible] של השכר.

ההסתדרות, טוענים, כי מאז תחילת אפריל כבר הוצאו מהפיקוח מחיריהם של עשרות מוצרים בענפים – שונים, כגון מוצרי פלאסטיק, מוצרי הכבוד, מוצרים קוסמטיים, מכשירי חשמל, מכשירי טלפון ועוד.

ראשי ההסתדרות תומכים בהסדרים בין הממשלה לבין התעשיינים, שבמסגרתם הורדה של עלות הייצור, אך תובעים הבטחת פיקוח מלא על המחירים בתנאי להעלאת שכר מבוקרת.

באוצר בודקים הסטיות שגרמו לעודף מוזר בתקציב המדינה

שלמה קרמר, סופרו הכלכלי של "דבר" בירושלים

במשרד האוצר בודקים בימים אלו את הסטיות מתקציב המדינה, אשר הביאו לעודף תקציבי בלתי-מתוכנן והסותר את הנחות ההורמה שבבסיס התקציב.

בדיקת התקציב נדרשה על רקע ריכוז שהתעורר לאחרונה כדרה-הצורך בקיצוץ מיידי נוסף בתקציב, בסדר גודל של 250 מליון דולר, כדרישת אגף התקציבים ובמבצע בתכנית ההמשך לתכנית הכלכלית.

לקראת סוף חודש זה יפורסמו נתונים מסכמים לתקופה אפריל-יולי שנה זו, ועל-פי תחזית מוקדמת, צפוי גם החודש עודף היצע בסדר גודל של כ-100 מליון שקל. יתרת העודף מתחילת שנת הכספים נאמדת בכ-800 מליון שקל.

למסקנות הבדיקה שנעשית בימים אלו השלכות לגבי החלטות מתחייבות. יש הגורסים פעולה חד פעמית זמנית של "פיגור" שוק ההון לסקטור העסקי לטווח זמן מוגבל. במידה שהמסקנות יהיו כי העודף בתקציב הוא בבסיס ההוצאה והכנסה, יש הגורסים להפעיל את הרפורמה במיסוי שהתכוננה וגם כאן חלוקת עדיין הדעות בשאלה אם את הרפורמה יש להחיל בעיקר על המיסוי הישיר (מס הכנסה, ביטוח לאומי וכו') או על המיסוי העקיף (ביטול מספר רב של מיסים והאחדת המס העקיף כפי שהוצע בתוכנית ההמשך למדיניות הכלכלית), תוך כדי התייחסות לפעולות השיפת מוצרים המתקרבנות לינואר 1987 (במסגרת הסכמי המדינה עם השוק האירופי המשותף).

מנהל בית-המשפט

(סוף מעמ' 1)

ח"כ וירשובסקי אומר במכתבו, כי במקרה כזה של הכנסת שינויים ותוספות נהוג לפנות ליועץ המשפטי לממשלה, אך כאחר שמדובר בו עצמו, חייב ראש הממשלה לערוך בדיקה בלתי תלויה נוכח החשיבות העליונה שיש לנקיון כפיו של מי שמופקד על ביצוע שלטון החוק ועל דיני נפשות הנוגעים לכל אזרח.

הודעת חריש

(עז). – היועץ המשפטי לממשלה יוסף חריש פרסם היום ו' הודעה בה הבהיר כי ב-19 במאס השנה, במעמד כל הצדדים המעורבים בתיק, התובעים, הנתבעים ועורכי דינם, ניתן פסק דין עליו חתום בעת שכיהן כשופט. ב-1 ביוני יום היכנסו לתפקידו, העבר אחד מהעתקים הנוכלבים של פסק הדין, אותם אחר מזה שעליו חתם, להעתקה במזכירות בית המשפט המחוזי בירושלים. ב-9 ביוני השנה ביקש נציגי אחד הצדדים לקבל עותק מפסק הדין. היועץ המשפטי לממשלה קובע בהודעתו, כי המזכירה במזכירות בית-המשפט המחוזי בירושלים, רשמה בטעות בהעתק פסק הדין כאילו ניתן ב-9 ביוני בעוד שניתן ב-19 במארס.

בלשכת היועץ המשפטי לממשלה הדגישו, שהיועץ המשפטי לא חתם על שום פסק דין ועל שום החלטה שיפוטית לאחר מינויו ליועץ משפטי לממשלה ב-1 ביוני.

אחיו של שאלתיאל עקיבא: אכלתי ושתיתי עם רוצח אחי ומשפחתו מכפר-קאסם

מאת יעל פישביין, סופרת "דבר"

בני עקיבא, שוטר ממשטרת פתח-תקווה, אחיו של החייל עקיבא שאלתיאל מראש-העין, עצר במהלך השנה האחרונה כמה פעמים את אחד החשודים מכפר קאסם על ידי סירותי הבטחון בחטיפתו וברציחתו של אחיו עקיבא בקשר לעבירות פליליות שונות.

בצהרי יום ו' נודע למשפחת שאלתיאל, כי נתפסה החוליה שאנשיה השודים ברצח בנם וכי אחד החשודים הוא בן כפר קאסם, הסמוך לראש-העין, מקום מגורי המשפחה. האח, בני עקיבא, המשרת במשטרת פתח-תקווה נדהם לגלות, כי החשוד מכפר-קאסם מוכר לו היטב היות שבמהלך השנה האחרונה עצר אותו כמה פעמים.

"אכלתי ושתיתי עם רוצח אחי ועם בני משפחתו", אמר האח השוטר. "אני לא מבין איך הם יכלו להסתכל לי בעיניים".

האם ורדה אמרה אתמול: עושה לי רע על הנשמה לדעת ששכנים עשו לי את זה. אני רוצה לפגוש את הבחור הזה מכפר-קאסם, ולשאול אותו: למה עשית את זה, מה שאלתיאל עשה לך? רק בגלל זה שהוא חייל? רק בגלל זה שהוא יהודי? אני אנקר לו את העיניים אם אדע שהוא הרוצח".

האם אמרה, שהיא מעוניינת להשתתף במשפט שיערך לחשודים ושתדרוש להטיל עליהם עונש מוות.

קוף שברח מגן החיות נשך חמישה והתבצר בדירה בקריית-מוצקין

מאת יוסי לייבוביץ, סופר "דבר" בגליל המערבי

שעתיים של חרדה עברו ביום ו' בשעות הבוקר של עשרות מתושבי קריית-מוצקין, כאשר קוף שנמלט מגן החיות בעיר, נשך חמישה בני-אדם, בהם שני ילדים, והתבצר בתוך דירה ברחוב החשמונאים.

הקוף ניצל את חוסר עירנותו של עובד עירייה וברח מהכלוב. האיש ניסה ללכוד אתהקוף, אולם ללא הצלחה. בתוך כך האנגשר הועבר לטיפול רפואי. הקוף המשיך להשתולל ברחובות העיר, ותוך כדי כך גרם לחתכים בידיהם של שני מבוגרים ושני ילדים שניסו ללכוד אותו.

שוטרי משטרת זבולון שהוזעקו למקום פתחו במרדף רגלי אחר הקוף הבורח. לאחר מצוד ממושך נכנס הקוף לחדר מדרגות של אחד הבתים. הוא נתפס על-ידי השוטרים בעזרת רשת והוחזר לגן החיות.

ישראל החמיצה

(סוף מעמ' 1)

החולפות והסותרות על כתבות בפני איפראן.

ראיה לבורותם של האמריקאים בפרטי העסקה במזל"ת סיפקו בשבוע שעבר, ג'יימס בייקר שהיה ראש מטה הבית הלבן בעת פרסום "יוזמת רייגן" לאזור בספטמבר 1982 וכמו כיום שר האוצר, שבראיון ל"דבר" ייקר שכבה מהחלטת של תוכנית יסוד זו של ממשל רייגן: לאזור וחברי קונגרס המתמודדים על כהונת סנטור במדינת מרילנד.

חברי הקונגרס נכשלו לאזור וחברי קונגרס המתמודדים על כהונת סנטור במדינת מרילנד.

חברי הקונגרס נכשלו באורח מביך בחידון, שערכה להם תהגת טלוויזיה בבולטימור. מייקל בארנס, חבר בכיר למדי בוועדת החוץ של בית הנבחרים למומחיות במדיניות חוץ ואם כי בעיקר באמריקה הלטינית, ידע ששמעון פרס ויצחק שמיר אמורים להחליף: בראשות הממשלה, אך סבר שמבחנם בתפקיד שמיר.

יריבתו, חברת הקונגרס ברברה מיקולסקי, דייקה באזכור פרס, אך בתשובה לשאלה על יורשו המיועד ביקשה להפסיק את ההודה. יריב טולי של השנים – רוברט קאופמן – זכר את פרס, אך לא זכר את שמו של "הבחור היהודי הקטן" האמור להחליפו.

סוכלו שלושה נסיונות לפרוץ את מחסום ארז שבצפון הרצועה

מאת סופר "דבר" בדרום

שלושה נסיונות נעשו אתמול לפרוץ את מחסום ארז שבצפון רצועת עזה. כל שלושת הנסיונות סוכלו.

שני תושבי סיבה נעצרו אתמול על-ידי משטרת נפת עזה לאחר שניסו לפרוץ את המחסום כשהם נוהגים במכונית מסוג "ב.מ.וו." שנגנבה בכפר-סבא. השניים הסגירו עצמם לאחר שחיילי המחסום פתחו באש לעברם.

כשעתיים לאחר מכן פתחו חיילי המחסום באש לעבר מכונית צבאית, שהיתה בדרכה מרמלה לרצועה. ושנהגה לא הענה לדרישה לעצור. נהג המכונית איבד את השליטה על הרכב, התנגש בעץ ונמלט לפרדס סמוך.

נסיון פריצה שלישי אירע בשעה 4.00 אחה"צ. נוסעי מכונית פרטית מסוג "סובארו" שנגנבה באשדוד, נמלטו אף הם לפרדס סמוך, לאחר שגם לעברם נפתחה באש. הם הותירו מאחוריהם את שללם.

נלכד העצור שנמלט

סיור צה"ל לכד בסוף השבוע צעיר ברווי מסיני ליד גדר המערכת באזור בית חנון שברצועת עזה, אשר "נחטף" לפני חודשים אחדים מבית החולים בעזה, שם אושפז לאחר שנורה בידי סיור צה"ל במהלך נסיון להברחת רכב גנוב.

בבאויס השנה הבחין סיור צה"ל במכונית מסוג "פג'ו 404" ובה שני גברים ליד גדר הבטחון באזור קבוץ ארז. חיילי הסיור קראו להם לעצור, ומשהם סירבו פתחו לעברם בירייה, אך השניים הצליחו להימלט. בערבו של אותו יום הגיע לביה"ח "שיפא" בעזה אדם פצוע קשה בבטנו, אשר הסתבר, כי היה אחד מהשניים.

שלושה שבועות לאחר מכן התגנבו בשעת לילה שני גברים לבית-החולים, הממו את השוטר שהופקד על שמירתו של הפצוע במוט ברזל והסתלקו כהמקום עם חברם.

בוש ישמע

(סוף מעמ' 1)

הבטחון באחד מבסיסי חיל-האוויר בדרום הארץ. במהלך ביקורו ייפגש גם עם קבוצת מנהיגים פלשתיניים בקונסוליה האמריקאית בירושלים.

פקידים בירושלים הביעו תקווה, כי בוש ינצל את שיחותיו במצרים בשבוע הבא כדי ללחוץ על קאהיר להשלים מייד את סכר הבוררות על טאבה. אם אכן יושלם סכר הבוררות, טקס החתימה בראשי תיבות ייערך בהשתתפות סגן הנשיא בוש.

מוזיאון הבונה

בוש יחנוך ביום רביעי השבוע בירושלים על מוזיאון הבנה ישראלי-אמריקאי לעידוד תיירות. המוזאון הוא תחליף להסכם מפורט, אשר לא ייחתם בעת הביקור, בשל קשיים שהתעוררו בהתאמתו להסכם איזור הסחר החופשי ארה"ב לבטל את מס הנסיעות בארץ.

אל בוש מתלווים בסיורו פקידים בכירים בממשל בינינים עוזר שר החוץ לענייני המזרח התיכון ריצ'ארד מרפי והממונה על ענייני המזה"ת במועצה לבטחון לאומי דניס רוס. כן מתלווים אליו שמונה מנהיגים יהודים ביניהם יעקב שטיין מי שהיה יו"ר ועידת הנשיאים של הארגונים היהודיים וכן גורדון זקס ידידו ומקורבו של בוש.

כדי לשכן את מאות המלווים, אנשי האבטחה, הסיוע והעיתונאים שכרה שגרירות ארה"ב 180 חדרים במלון המלך דוד, שבו יתגורר בוש בעת הביקור וכן עוד 70 חדרים במלון "לרון" הסמוך.

פגישה עם בגין

וואשינגטון (מיוחד ל"דבר"). – סגן הנשיא ג'ורג' בוש, שיגיע היום לביקור בארץ, ביקש להתקבל לשיחה אצל ראש הממשלה לשעבר מנחם בגין. תשובתו של בגין תימסר לבוש רק במרוצת ביקורו. עד כה נהג בגין לדחות בקשות דומות ולהסתפק בשיחה טלפונית. לבוש מתלווה במסעו צוות טלוויזיה, שנשכר להכנת חומר למערכת הבחירות לנשיאות ב-1988.

בוש שהה אתמול להניית ביניים בפראנקפורט, לשם עמד להגיע אחר-כך גם הכומר לורנס ג'נקו, ששוחרר על ידי חוטפיו בלבנון. בהודעת הסטייט-דיפרטמנט על שחרור ג'נקו הובעה תודה לסוריה על חלקה בהשגת השחרור.

הנהלה חדשה לתא הכתבים הצבאיים

באסיפה כללית של חברי תא הכתבים הצבאיים ליד אגודת העיתונאים בתל-אביב, שנערכה ב-24.7.86, נבחרה הנהלה חדשה בהרכב: אליכס פישמן ("על המשמר") – יו"ר, דני לוי (טלוויזיה), עלי זליגנר ("דבר").

צווי סגירה ל-5 מקומות בירושלים

מאת אריאל בן-צבי, סופר "דבר"

אלוף פיקוד המרכז אהוד ברק הוציא אתמול הסיכה צווי סגירה לחמישה מקומות בזורח-ירושלים שבהם עמדו להיערך כנסי תמיכה באש"ף והסתה נגד ישראל.

בפועל נסגרו אתמול רק שניים מתוך חמשת המקומות, והם בית נכים במאוזי ג'וז ומועדון הסטודנטים במאוזי ג'וז, שבו עמדה להיערך עצרת תמיכה באש"ף.

מדינת ישראל
חוק התכנון והבניה תשכ"ה – 1965
מרחב תכנון מקומי הגליל המזרחי
הודעה בדבר אשור
שינוי תכנית מפורטת

נמסרת בזה הודעה בהתאם לסעיף 117 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה – 1965, כי הוועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז הצפון, החליטה באישור שר הפנים, לאשר שינוי תכנית מפורטת הנקרא:–

תכנית מפורטת מס' 4789 שינוי לתכנית מפורטת מס' תרש"צ 1/38/1 – מגורים, בנייני ציבור וספורט, ביסוד המעלה.

שהודעה על הפקדתו ביחד עם התשריט המצורף אליה, פורסמה בילקוט הפרסומים מס' 3181 ביום ז' בניסן תשמ"ה (29.3.85) עמוד 1821.

ואלה הם השטחים הכלולים בתוכנית:
גוש: 13994.
חלקות: 89 – 78, 69 – 65.

עיקרי מטרות שינוי התכנית: ייעוד השטח למגורים, לבניני ציבור, לספורט ולדרכים.

השינוי האמור בצורה שבו הועדה המחוזית אישרה אותו ביחד עם התשריט המצורף אליו, הופקד במשרדי הועדה המחוזית האמורה וכן במשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה, הגליל המזרחי שברחוב הגליל טבריה.

וכל המעונין רשאי לעיין בו ללא תשלום בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.

עמרם קלעג'י
יו"ר הועדה המחוזית
לתכנון ולבניה צפון

תאריך: י"ח באייר התשמ"ו
26 במאי 1986

הועדה המקומית לבנין ולתכנון עיר בני-ברק

הודעה עפ"י סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה – 1965

אגודת אור החיים הגישה בקשה עקרוני בית לועדה זאת בס' 779 לבנות בנין בן 4 קומות בעל קומה מפולשת גוש 6192 חלקות 2021, 2022, 2017, 2018, 2019, 2020, 2026, 2027, 2028, 2029, 2016, 2035, 2036, 2023, 2024, 2025, 2030, 2031, 2032, 2033, 2034 בהקלות הב' אות:

1. קומת עמודים מפולשת מתחת ל-4 קומות בוהרות.
2. 11 אחוזים בנין בניה בעליה / ושפור תנאי דיור וזה שלא בהתאם לתכנית בנין ערים 395 ר' החלה במקום.

כל המעונין יכול לעיין בבקשה האמורה במשרדי הועדה המקומית בעיריית בני-ברק בשעות קבלת קהל ורשאי להגיש התנגדות מנומקת לועדה המקומית תוך 14 יום מיום פרסום זה.

בר מ. אירנשטיין
יו"ר הועדה המקומית
לבנין ולתכנון עיר
בני-ברק

המועצה האזורית מטה יהודה
רח' אהליאב 29, ירושלים
טלפון: 02-551911

מכרז מס' 5/86
להסעות תלמידים ואחרים לשנה"ל תשמ"ז

המועצה מבקשת בזאת הצעות להסעות תלמידים ואחרים לשנה"ל תשמ"ז

את מפרטי המכרזים הקיים ניתן לקבל במזכירות המחלקה לתחבורה תמורת 100 ש"ח שלא יוחזרו.
כל קו מהווה מכרז בפני עצמו.
את ההצעות יש להגיש בצירוף ערבות בנקאית או ערבות חברת ביטוח, על כל קו שמוגשת עבורו הצעה בסך 1,000 ש"ח.
הערבות לצורך ביצוע המכרז.
צ'קים אישיים לא יתקבלו כערבות. הערבות תהיה ל-2.5 חודשים מה-15.8.86 עד 31.10.86.
הצעות ללא ערבות לא יובאו בחשבון בעת פתיחת המכרז.
את ההצעות יש להגיש עד לתאריך 4.8.86 בשעה 15.00 לתיבת המכרזים במזכירות המועצה.
המועצה רשאית לפצל את הקוים בין חברות שונות ולתקופות (בתוך השנה) כפי שתיראה לנכון וכן לבטל קו עפ"י שיקוליה. אין המועצה מתחייבת לקבל ההצעה הזולה ביותר או כל הצעה שהיא.

דוד דוד
ראש המועצה

קרן קימת לישראל

אנו מצטערים להודיע כי מפאת נסיבות בלתי צפויות אשר אינן תלויות בנו
בוטל טכס חנוכת יער קלינגהופר
בהשתתפות סגן נשיא ארה"ב, ג'ורג' בוש.
הארוע היה אמור להתקיים בפארק עצמאות ארה"ב, ביום ב' כ"א תמוז, 28.7.86 בשעה 13.45.
אנו מתנצלים על כל אי נוחות שנגרמה למוזמנים עקב ביטול זה.

אנו מודיעים בצער על פטירת חברתנו
סוניה פלס
הלוויה היום יום א' 27.7.86 בשעה 15.30 בגבעת ברנר.
המשפחה
ובית גבעת ברנר

יחד עם טליה, עופרה וניב
דבורה רפאל והמשפחות
אנו אבלים על מות חברנו היקר
מאיר אלצור
שנפטר אחרי מחלה ממושכת
הלוויה תתקיים ביום ב' 28.7.86 בשעה 15.00
בית הזורע

במלאת שלושים לפטירתו של חברנו
פטר (דן) ליאור
נעלה לקברו בגבעת ברנר יום א' 27.7.86 בשעה 17.30.
המשפחה
ובית גבעת ברנר

בצער רב וביגון קודר אנו מודיעים על פטירתו של יקירנו בעלי, אבינו וסבנו
יהודה בילט
הלוויה תתקיים היום יום ראשון כ' תמוז תשמ"ו 27.7.86
בשעה 17:00 ביבנאל
המשפחה

דבר DAVAR
מאוחד עם למרחב

העורכת: חנה זמר
משנה לעורך: דוד פדהצור
מנהל כללי: אהרן קראוס

המו"ל – "דבר" בע"מ
נדפס בדפוס "דבר" בע"מ
המערכת והמנהלה: תל-אביב, רח' שינקין 45, ת.ד. 199, מ. 65233
טלפון 286141 (6 קוים)
מחלקת המודעות: טלפונים ישירים 281860, 298232
סניפים:
ת"א, בית "דבר" רח' שינקין 45 טלפון 286141, מיקוד 65233
ירושלים, רח' המלך ג'ורג' 16 בית מאירה קומה ג' טל. 242203
חיפה, רח' הנביאים 27 טלפונים 642111-2-3, מ. 33104

מתיישבי הערבה ישבשו ביקורו של בוש בדרישה לקבל הקמת תחנת „קול אמריקה"

מאת אבי יזהבלים, סופר „דבר"

שיבושים והפרות סדר צפויים השבוע במהלך ביקורו של סגן נשיא ארה"ב ג'ורג' בוש בירושלים ובצה"ל. באסיפת חירום שקיימו שלשום ישובי הערבה החליטו המתיישבים לנקוט פעולות מחאה קיצוניות, ובתוכן חסימת כביש הערבה וקיום הפגנות במקומות שונים, במהלך ביקורו של בוש בארץ, בעקבות כוונת הממשלה לחתום עם ממשלת ארה"ב על חוזה להקמת תחנת הממסר של „קול אמריקה" בלי לשתף בפרוייקט גורמים ישראליים.

הממשלה מתעלמת מצרכי האיזור ומצרכי המדינה בעת ניהול המו"מ עם האמריקאים, והיא נכנעת ללחצים המופעלים עליה מצד ממשלת ארה"ב – טען אתמול יו"ר מועצת ישובי הערבה התיכונה, אילן אורן. הוא אמר, כי המתיישבים לא יחדלו מצעדי מחאה, עד אשר ראש הממשלה יודיע, שתינתן לנציגי האיזור האפשרות להציג את עמדתם בישיבת הממשלה שתדון בחוזה ועד שתתקבל תביעתם, שהקמת התחנה תשמש מנוף לפיתוח האיזור, תוך יצירת מקורות תעסוקה לתושבים מקומיים ולחברות ישראליות.

עוד טען אורן, כי ג'ורג' בוש ושמעון פרס מורים לחתום על ההסכם אף כי הוא מעורר התנגדות במשרדי האוצר והמשפטים ובקרב גורמים כלכליים בארץ, מאחר שאין הוא מבטיח את מסירת הפרוייקט לחברות ישראליות.

יו"ר המחלקה לעליית הנוער בסוכנות היהודית אורי גורדון, שערך אתמול סיור בישובי הערבה יחד עם אריה (לובה) אליאב, פנה אל יו"ר הנהלת הסוכנות היהודית אריה דולצין בבקשה לקיים דיון דחוף בהנהלה הציונית בנושא הקמת תחנת „קול אמריקה" בערבה, כדי להבטיח את „שמירת האינטרסים הלאומיים של תושבי האיזור" וכדי לא להחמיץ הזדמנות חד־פעמית לפיתוח הערבה.

מזכיר מועצת פועלי באר־שבע בנציון כרמל, המשמש יו"ר „חברת שנות ה־2000" לפיתוח הנגב, שיגר בסוף השבוע מברקים לראש הממשלה ולמזכ"ל ההסתדרות ובהם הוא תובע, כי חתימת החוזה עם האמריקאים להקמת תחנת „קול אמריקה", תותנה בהבטחה שהפרוייקט יבוצע על ידי חברות ישראליות.

איטליה הולכת בעקבותיה של ישראל: הנהיגה רוטאציה בראשית הממשלה

מאת שלמה שפירו, סופר „דבר"

נוהג הרוטאציה הקואליציה הממשלתית, המוכר בחידוש ישראלי המגמש במחלוקת אצלנו, זכה עתה למחקים באיטליה עם יישום המשבר הממשלתי שם, על־ידי הסכם רוטאציה בראשות הממשלה האיטלקית.

לאחר משבר, שנמשך כמעט חודש, הסכימו השותפים העיקריים בקואליציה – הדמוקרטים־הנוצרים בראשותו של צ'יריאקו דה־מיטה והסוציאליסטים בראשותו של בטינו קראקסי, כראש הממשלה הסוציאליסטי יוסיף לכהן בתפקידו עד לאביב הבא ואילו באביב 1987 ועד לבחירות הכלליות הצפויות ב־1988 הוא יעביר את תפקיד ראש הממשלה לבועלי־הברית על־ידי המפלגה הנוצרית־דמוקרטית.

חילופי הכלולות יתקיימו בסמוך לכינוס הקונגרס הבא של המפלגה הסוציאליסטית האיטלקית, שקראקסי הוא מנהיגה.

המפלגה הנוצרית־דמוקרטית זכתה בבחירות האחרונות ב־33 אחוז מכלל הקולות, לעומת 11 אחוז שבהם זכו הסוציאליסטים. אולם נוכח האופוזיציה הקומוניסטית הגדולה (כ־30 אחוז) ומשקלם הניכר של המפלגות החילוניות הקטנות – הרפובליקאים, הליברלים והסוציאל־דמוקרטים – נאלצו הנוצרים־דמוקרטים לעקות ויתורים לסוציאליסטים, שבלעדיהם לא ניתן להרכיב ממשלה.

בממשלת קראקסי המחודשת, שתאושר כנראה בימים הקרובים על־ידי הפרלמנט, לא יחול כל שינוי בתחומי מדיניות הפנים והחוץ לרבות המדיניות המזרח־תיכונית.

ה„ג'יהאד האיסלאמי" שחרר בן־הערובה האמריקאי ג'נקו

דמשק (סוכנויות הידיעות). – סוריה מסרה אתמול לידי שגרירות ארה"ב בדמשק את בן הערובה האמריקאי הכומר לורנס ג'נקו, ששוחרר בלבנון על ידי ארגון ה„ג'יהאד האיסלאמי" לאחר 18 חודשי שבי. „אני רוצה להודות לכל מי שעזר לנו, בעיקר לממשלת סוריה", אמר ג'נקו לכתבים במשרד החוץ הסורי, שם נמסר בן הערובה לידי השגריר האמריקאי ויליאם איגלטון. מקורות בשגרירות אמרו, כי ג'נקו, בן ה־51 נבדק ונמצא במצב בריאותי „תקין".

ה„ג'יהאד האיסלאמי" וגם לא ברור מתי ראה אותם לאחרונה. הכומר האמריקאי, הסובל מבעיות בליבו, אמור היה אתמול לטוס לוויסבאדן שבמערב גרמניה, כדי לעבור טיפול רפואי.

ארגון ה„ג'יהאד האיסלאמי" הודיע אתמול בביירות, כי שחרר את ג'נקו כשל ההידרדרות במצבו הרפואי וכ„מחווה של רצון טוב". אולם בהודעה נאמר, כי זוהי „היוזמה האחרונה" של הארגון. הארגון הפונדמנטליסטי תובע תמורת שחרור יתר בני הערובה האמריקאים את שחרור 17 טרוריסטים, שנעצרו בכווית.

ג'נקו סיפר, כי אין ברשותו מכתבים משלושת בני הערובה האמריקאים הנוספים המוחזקים בידי

ג'נקו היה מנהל ארגון צדקה קתולי בביירות ונחטף על־ידי מספר אנשים חמושים במערב העיר ב־8 בינואר אשתקד. הוא שוחרר אתמול בבוקר בסמוך לאגם קרעון שבעמק הבקעה בדרום לבנון ומשם הוסע על ידי אנשי מודיעין סוריים למשרד החוץ הסורי בדמשק.

שר החוץ הסורי פארוק א־שרעה הכריז, כי ארצו תמשיך במאמציה לשחרור 17 בני הערובה הזרים המוחזקים בידי ארגונים שונים בלבנון. הוא אמר, כי הנשיא אסד ביקש ממנו למסור לג'נקו את „מיטב איחוליו וברכותיו" לרגל צאתו לחופשי.

שריד דורש לחקור פרשת דוד אביו

ח"כ יוסי שריד מר"צ מבקש משר המשטרה חיים בר־לב לפתוח בחקירה בדבר הסתבכותו הכספית של דוד אביו, ראש המחלקה לקהילות ספרדיות בהנהלת הסוכנות, שנעלם לפני כחודש מהארץ ומקומו המצאו לא ידוע.

במכתב לשר המשטרה כותב ח"כ שריד, כי דוד אביו ברח מישראל בעיצומה של בדיקה חמורה לאי סדרים כספיים הנערכת במחלקתו על־ידי מבקרת הסוכנות היהודית, הנה נוסבו.

עוד כותב ח"כ שריד, כי בכל הידוע לו, קיבל יו"ר הנהלת הסוכנות הוראה מהבליוגר לאוח הבן לכסות חובות שאביו הסאיר אחריו והמצוק בתלונה במשטרה.

מבנים מימי שמשון ומימי דוד וגוליית ובית־קברות לכלבים – נחשפו באשקלון

(ע). – שרידי מבנה מתקופת דוד וגוליית, מבנה מתקופת שמשון ובית־קברות לכלבים – אלה הם חלק מן הממצאים המפתיעים שהתגלו בחפירות באשקלון.

פרופ' לורנס סטייגר מאוניברסיטת הארוורד, העומד בראש החוקרים החופרים באשקלון, סיפר ביום ה' בערב במסיבת עתונאים במלון „גני שולמית" באשקלון, כי אחד הממצאים יוצאי הדופן היה חשיפת כשלושים שלדי כלבים, שנקברו כנראה בטקס כלשהו. החוקרים אמרו, כי לא ידוע להם על ממצא דומה במקום אחר.

בין גילוי החוקרים, שרידי מבנה מתקופת דוד וגוליית ומבנה אחר מתקופתו של שמשון מאות ייא לפנה"ס. גילוי השוב אחר הוא מטבעות מתקופת החשמונאים. כהם עדות ראשונה לנוכחות יהודית באשקלון באותה תקופה.

פרופ' סטייגר מסר, כי במסדיהכל נמצאו בחפירות 10,000 מטבעות, כרובם מן התקופה הרומית. צוות החוקרים, שכלל 35 סטודנטים ואנשי מדע מארצות־הברית. ועוד כ־30 עובדים מאשקלון. חפר במקום במשך שלושה חודשים, ובמהלך עונת החפירות קיים פרופ' סטייגר סדרה של הרצאות בהשתתפות אנשי מדע וארכיאולוגים ישראלים.

בין היתר גילו החוקרים סימנים ברורים לקיום מושבה־קבע יוונית בחוף אשקלון בין המאה החמישית למאה השלישית לפנה"ס. לגילוי זה נודעת חשיבות מיוחדת. באשר קיימים חילוקי־דעות בין החוקרים. אם היו ישובי־קבע של יוונים בערי החוף בארץ־ישראל באותה תקופה.

הכינוס השנתי של החברה לארץ־ישראל ועתיקותיה יתקיים השנה בתל־צבוע־ד סוכות באשקלון, וככל הנראה, יתקיים דיון על מימצאי שתי העונות האחרונות באתר ארכיאולוגי זה. לדברי פרופ' סטייגר מוכיחים המימצאים, כי אשקלון שימשה בתקופות רבות מרכז חשוב וביקום מפגש בין תרבויות ועמים.

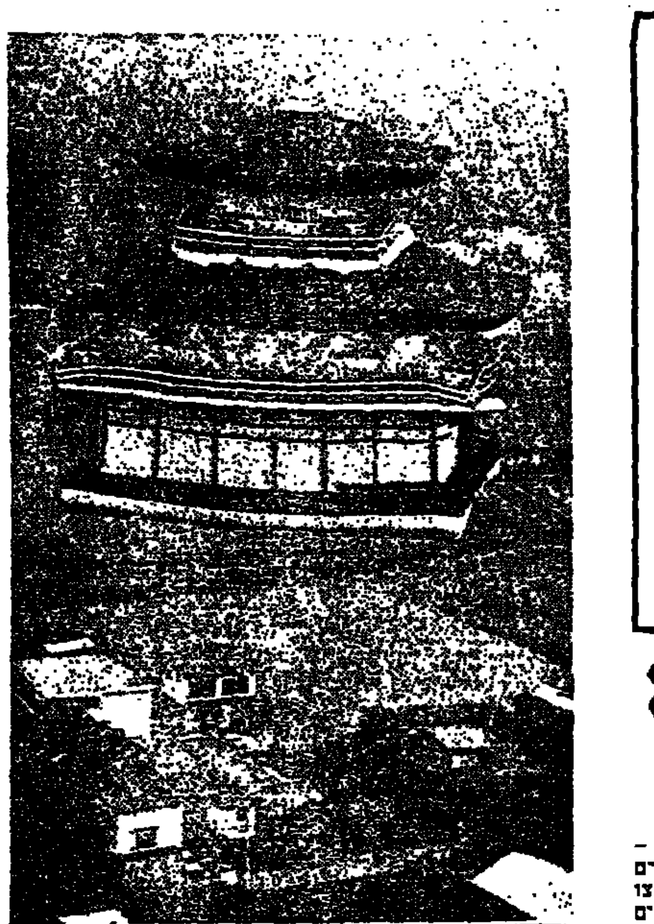

כדור פורח בדמות „מקדש הזהב" של יפאן, ריחף אתמול מעל טוקיו. מאלקולם פורבס, מנהל עתון העסקים האמריקאי „פורבס" יוביל בן קבוצה של 20 איש ב„מסע ידידות" בן חודש לאורכה של יפאן (צילום: א.פ.)

נחשף קשר לובי־אמריקאי להברחת מטוסים מארה"ב

מאת אמיר אורן, סופר „דבר" בארה"ב

ואשינגטון, (מיוחד ל„דבר"). – שני לובים וחמישה אמריקאים הואשמו בסוף השבוע בג'ורג'יה במזימה למכירת מטוסי תובלה וחלפים ללוב, בעיסקה שהיקפה 57 מיליון דולר.

רמטכ"ל צבא לוב נזכר בכתב האישום כ„שותף לקשר", אך התובע הפדראלי אמר כי לא היה טעם בהגשת אישום נגדו משום שלוב לא תשתף פעולה עם ארה"ב ולא תסגירו לידיה.

הפריטים המרכזיים בעיסקה היו שני מטוסי אל־100 מתוצרת „לוקהיד", הדגם האזרחי של „הרקולס".

בארבע השנים האחרונות, אוסר החוק האמריקאי, מכירת ציוד רב תכליתי אזרחי־צבאי ללוב. החקירה נוהלה בידי שירותי המכס, לאחר שמשרד המסחר האמריקאי אישר את ייצוא המטוסים, כביכול לקידוחי נפט בבנין שבאפריקה. סיקור הפרשה היה קרוב לזה של פרשת המצרד הישראלית, אך נדחק במהדורות החדשות לאחר נישואי הנסיך אנדריו, חיכוכי ממשל רייגן עם הקונגרס בשאלת דרום־אפריקה ושיחות הסקפרס.

תביעה אזרחית הוגשה לבית־משפט בווירג'יניה נגד עוזר שר הימיה מלווין פייזלי וארבע מעמיתיו לשעבר בחברת „בואינג". החמישה מואשמים בכך שקיבלו מ„בואינג" פיצויי פרישה נכבדים בעת שכיהנו בתפקידים מרכזיים בפנטגון, בניגוד לתקנות טוהר המידות. פייזלי הוא מידידה המרכזיים של ישראל בפנטגון ואחראי להחלטות הרכש של חיל־הים האמריקאי.

ריפעי: ניהול מקומי תנאי לסיוע לרשויות בגדה

מאת אמיר אורן, סופר „דבר" בארה"ב

ואשינגטון, (מיוחד ל„דבר"). – ראש ממשלת ירדן זיד ריפעי התנה שלה הבהירו. כי ירדן מתנה הזרמת כספים לעיריות בגדה המערבית במינוי ראשי עיריות מקומיים.

בראיון ל„ואשינגטון פוסט" שפורסם בסוף השבוע אמר ראש הממשלה זיאד אל־ריפעי: „אי אפשר לטפל ברשות מקומית כלשהיא המנוהלת על־ידי קצין ישראלי. אנו אומרים לאוכלוסיות בעיירות: אנו מוכנים לעזור לכם. ולכן החליטו אם ברצונכם שקציני ישראל ימשיכו לנהל".

ריפעי הבהיר, כי יש משמעות מדינית לתוכנית הפיתוח הירדנית לגדה.

כך ההבנה: באחר מבעאן התנה את ביצוע התוכנית בהיתרים ישראליים לפתיחת בנקים ערביים וליחזרת עסקיות פלסטיניות בגדה המערבית.

יש נמשל למשל

בהסכמי קמפ־דייויד הכירה ישראל ב„זכויות הלגיטימיות של העם הפלשתינאי". אלא שמנהיגים בבית התעקש להשתמש בישראל במונח „ערביי ארץ־ישראל" במקום בתרגום המילולי הנבון של הנוסח האנגלי, התתום בידי שלשת המנהיגים. לשמעון פרס זה מוכיר ספור מעשה, אותו העלה באחרונה בחוג ידידים: כאשר טייל הסופר חיים הזז (בתמונה) עם ידיד צרפתי בפריס, הם עברו ליד חלון ראווה שהיה בו שלט עם מבונת תפירה אמר הזו לידידו: „זו הזדמנות למלא את משאלת אשתי לרכוש מכונת תפירה ולהביא לה אותה הביתה במתנה". כשנכנסו לחנות אמר המוכר כי אין להם בכלל מכונות תפירה למכירה. „אבל השלט מראה מכונת תפירה". המעקש הזז. „אה", אמר המוכר, „אנחנו מוכרים שלטים"...

צלילים צורמים

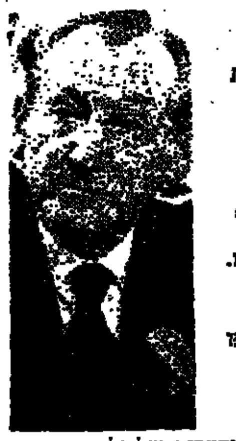

נשיא אוסטריה ד"ר קורט ואלדהיים, (בתמונה) פתח בשבת באופן רשמי את פסטיבל זלצבורג השנתי. הצלילים שלוו את טקס הפתיחה היו צורמים, היו אלה קולות של שלריקות ועקות בוז. ואלדהיים נאלץ לחמוק מפני המפגינים אשר הניפו כרזות המגנות את בחירתו לנשיא המדינה. הדבר היה כאשר הגיע לאחת הכברות של זלצבורג שבה נערכו מופעי ריקוד ומצעד צבאי. אולם בין הקהל שהצטופף ושנאמד בכ־30 אלף איש איש לא חסרו כאילו שהריעו לו. ואלדהיים פתח גם תערוכה באתר הזכרון למאי היהודי הדגול מקס ריינהארד, וזאת למרות התנגדות מצד בנו של המנוח, גיטפריד. הבן כתב בחודש שעבר מכתב לואלדהיים בו ביקש ממנו שלא לבקר במוזיאון לזכר אביו המנוח. גוטפריד ריינהארד הוא במאי סרטים בלוס אנג'לס אשר הקימו את האתר לזכר אביו. ריינהארד האב מילא תפקיד מרכזי בייסודו של הפסטיבל בזלצבורג עיר מולדתו של מוצרט.

נפטר בשנתו

הבמאי האמריקאי הנודע וינסנט מינלי (בתמונה), אביה של השחקנית לייזה מינלי, מת שלשום בשנתו בביתו שבלוס אנג'לס. רעייתו של מינלי בן ה־83 שוכה בפרס אוסקאר, סיפרה כי הבמאי בילה את יומו האחרון עם בתו לייזה וסעד עמה את הסעודה החביבה עליו ביותר. וינסנט מינלי ביים 37 סרטים בסך הכל הידועים בסרטיו הם סרטי המחזמר „אמריקאי בפאריס", „ג'יג'י" ו„פגוש אותי בסנט לואיס". בסרטים אלה כיכבה אישתו הראשונה המנוחת ג'ודי גארלנד, אמה של לייזה מינלי. אשתו הנוכחית, לי תיארה את יומו האחרון ביום מאושר „הוא הרגיש נפלא. אכלנו את הארוחה האהובה עליו ואחר כך הוא הלך לישון, כמו בכל יום אחר", סיפרה לי מינלי בדמעות.

עד 120

רוז קנדי (בתמונה) אם שבט הקנדים מלאו 96 ביום שלישי. משפחתה שהתכנסה בהיינס־פורט מאסצ'וסטס לרגל נשיאי קרולין קנדי לאדווין שלוסברג הצטרפה אליה להתפילתה מיוחדת. היא לא השתתפה בחתונה ביום ב' אבל „הסתובבה בבית" מסר בריאן צלאני דובר המשפחה.

המסעדנים

לי איאקוקה יו"ר חברת קרייזלר ואיל הנכסים רונאלד טרמפ שלמו 40 מליון דולר במזומן תמורת שני מגדלים תאומים בני שלושים ושלוש קומות המכילים דירות ומסעדות במעו־רב פאלם־ביץ' פלורידה. דוברתו של טרמפ מסרה שאיקוקה גר באחת הדירות בקומפלקס שיקא „טרמפ פלאזה". איקוקה מסר שטרמפ יהיה פעיל בהקמת מסעדה במקום.

מוטיבציה

בדבריו בכינוס „במה" ביום ו' האחרון ציין שר הכלכלה גד יעקבי (בתמונה), כי יש באחרונה תהליכי התרופפות במשק, בממשלה ובציבור והשאלה היא אם אנחנו רוצים ויכולים להתגייס מחדש במאמץ לאומי להבראת המשק. בהקשר זה סיפר יעקבי על אותו נידון למוות בכיסא חשמלי, שהיה שמן מאד ולא נכנס לכיסא החשמלי. הודה לו המוציא לפועל להוריד 20־30 ק"ג בתוך חודשיים שלושה ואז לשוב אליו. „דווקא הייתי רוצה להפחית מבי שקלי", אמר הנידון למוות, „אבל עכשיו אין לי מוטיבציה".

בכינוס „במה" השתתפו חוץ משר הכלכלה יד יעקבי ויו"ר המרכז המאוחד ולמן שובל, שני שרי־אוצר – אחד בהווה, משה ניסים, ואחד בעבר, יגאל הורביץ. אל שר האוצר לשעבר יצחק מודעי היתה פנייה שישתתף בדיון הכ־לכלי, כשעדיין כיהן כשר המשפטים, אך הוא נימק את סירובו בגזירה שגזר על עצמו לא להתבטא בנושאים כלכליים בחודשים הראשונים לכהונת עמיתו למפלגה, ניסים. שרי האוצר של „חירות" – יורם ארידור ויגאל כהן־אורגד – לא הוזמנו מלכתחילה. אגב, בתחילת דבריו יעץ שר האוצר משה ניסים, שהיה אחרון הדוברים, למארגני הכינוס, להזמין להבא אישים בעלי מגוון דעות כדי שהקהל לא ישמע דברים דומים מפי הדוברים השונים. אחרי הרצאתו התברר למה התכוון: רוב העמדות שהביע היו זהות לאלה של שר הכלכלה גד יעקבי, שהיה ראשון הדוברים.

עליזה וולך

במקום חזרה

בסוף השבוע שעבר קיבל האמרגן משה יוסף שלא יכול היה לסרב לה אף שהיתה כרוכה בביטול חזרה של „גבירתי הנאווה", ימים מספר לפני הבכורה. מלשכת ראש הממשלה טילפנו אליו והזמינו את הכוכבת שלו, ריטה, לככב בארוחת הערב החגיגית, שערך הערב שמעון פרס לכבוד סגן נשיא ארצות הברית ג'ורג' בוש (בתמונה), בכנסת. ריטה לא תשיר מלהיטי המחזמר שהיא כוכבתו, אך לעומת זאת תשיר גם באנגלית לכבוד האורחים רמי המע־לה.

עליזה וולך

זובין מהטה, מנהל התזמורת הפילהרמונית הישראלית רכש השבוע יצירת אמנות ישראלית תמורת שקל אחד בלבד. בטקס חגיגי רכש המנצח את היצירה – שקית מאטוף „שופרסל" הנושאת את יצירתו של האמן נפתלי בזם. שקיות הסדרה תמכרנה במסגרת מבצע מיוחד שהנהיגה רשת „שופרסל" תמורת שקל אחד בכל חנויות הרשת ו„היפרכל". וההכנסות ממכירתן תוקדשנה לקרן התזמורת הפילהרמונית לציון שנת היובל של התזמורת. הרעיון להפקת הסידרה נועד בראש ובראשונה להפצת מיטב של הציור הישראלי לקהל הרחב באורח עממי ושימושי. בתמונה: זובין מהטה מקבל את השקית מידי יו"ר המנהלים של „שופרסל" יעקב בריון.

המדור נערך היום ע"י אורה ארניצקי.

בנק החקלאות לישראל בע"מ וחברה־בת שלו

תמצית מאזן מאוחד ליום 31 במרס 1986
מותאם להשפעת האינפלציה לפי מדד מרס 1986
(בשקלים חדשים)

	31 במרס 1986	31 במרס *1985
מזומנים בקופה ופקדונות בבנק ישראל	6,368,828	6,069,271
פקדונות בבנקים	17,138,917	10,298,895
אגרות חוב להשקעה	18,749,525	11,606,008
מניות בחברות־בנות ובחברה מסונפת	98,227	267,475
הלואות לממשלה	149,742,079	189,196,558
הלואות לציבור	407,691,023	410,403,896
בנין הבנק וציודו	664,503	287,945
נכסים אחרים	9,058,607	8,115,208
	609,511,709	636,245,256

	31 במרס 1986	31 במרס *1985
פקדונות הציבור	96,841,337	46,637,565
פקדונות מבנקים	44,514,640	68,643,258
פקדונות למתן הלואות	404,818,492	444,533,653
אגרות חוב	4,031,775	4,414,525
התחייבויות אחרות	3,051,962	6,441,544
שטרי הון נדחים**	39,109,809	48,580,379
מניות בכורה ומניות בכורה שאינן משתתפות ברווחים	10,530	22,837
הון עצמי	17,133,164	16,971,495
	609,511,709	636,245,256

* תואם מחדש

תמצית דו"ח רווח והפסד מאוחד
לשנה שנסתיימה ביום 31 במרס 1986
מותאם להשפעת האינפלציה לפי מדד מרס 1986
(בשקלים חדשים)

	שנה שנסתיימה ביום 31 במרס 1986	שנה שנסתיימה ביום 31 במרס *1985
רווח מפעולות לפני מסים	4,628,329	9,054,071
הפרשה למסים על הרווח מפעולות	4,178,217	9,164,229
רווח (הפסד) מפעולות לאחר מסים	450,112	(110,158)
חלק הבנק בהפסדים של חברות־בנות שלא אוחדו ושל חברה מסונפת	(283,280)	(145,447)
רווח (הפסד) נקי לשנה	166,832	(255,605)

* תואם מחדש
** בדבר תנאי שטרי הון נדחים ראה באור 7 לדו"חות הכספיים.
הדו"ח הכספי המלא נמצא לעיון במשרד הבנק ברח' החשמונאים 83, תל־אביב.

תמצית דו"ח מאוחד על השינויים בהון העצמי
לשנה שנסתיימה ביום 31 במרס 1986
מותאם להשפעת האינפלציה לפי מדד מרס 1986
(בשקלים חדשים)

	שנה שנסתיימה ביום 31 במרס 1986	שנה שנסתיימה ביום 31 במרס *1985
הון עצמי לתחילת השנה	16,971,495	17,248,289
רווח נקי (הפסד) לשנה	166,832	(255,605)
דיבידנד ברוטו על המניות המשתתפות ברווחים	(122)	(2,861)
רבית על שטר הון צמית הכלול בהון העצמי	(5,041)	(18,328)
הון עצמי לסוף השנה	17,133,164	16,971,495

החוק והמוסר

מאת ישראל אילת

איני יודע מה היו שיקוליו של הדירקטוריון ובמה התחשב כאשר קבע את תנאי פרישתו של ארנסט יפת. אך אני יודע במה לא התחשב

שני מיליונים, ארבעה מיליונים, חמישה מיליונים, ששה מיליונים – ששים־וארבעה אלף, משכורת חודשית, משולמת מראש לחצי שנה או לשנה, כראוי למוסד ולאנשים מכובדים מאוד. כל הסכומים האלה בדולרים, כמובן, ולא בשקלים.

המדובר במשכורתו של ארנסט יפת ובפיצויים ששולמו לו באלה הימים, על־פי קביעתה של ועדת דירקטורים ועל־פי אישורו של הדירקטוריון של בנק לאומי. אין מספרים אלה מתיימרים להיות מוחלטים או מדוייקים. הכל ניחושים. את הסכומים הממשיים, המאושרים, אין לציבור זכות לדעת. מי שיודע אסור לו לגלות. זה איסור חמור, שהפרתו, כגילוי סוד עיסקי, גוררת אחריה עונש כבד. משכורתו של יפת והפיצויים ששולמו לו הם הסוד הכמוס ביותר במדינה. אין הדלפות. אפילו נגיד בנק לאומי, אריה דולצין, אינו בסוד העניינים. הוא אומר: „אני לא מכיר את המספרים. היושב־ראש, אלי הורוביץ, אמר לי שכל הפיצויים ששולמו ליפת הם לפי ההסכמים הקיימים ולפי החוק ולא שולמה לו פרוטה מעל ומעבר המקובל בבנק. זה הכל מה שאני יכול להגיד. מה עשו ואיך עשו אני לא מתערב בדברים העיסקיים של הבנק".

האומנם הפיצויים ששולמו ליפת כלולים „בדברים העיסקיים של הבנק"? האומנם נכון ש„לא שולמה לו פרוטה מעל ומעבר המקובל בבנק"? אולי הכל חוקי. האם גם מוסרי?

משפט וצדק לא תמיד כרוכים יחדיו. החוק והמוסר לא תמיד הולכים שלובי זרוע. הכל חייבים בשמירת החוק. לא כן בשמירת ערכי המוסר. אי־שמירת החוק גוררת אחריה עונש. לא כן אי־שמירת ערכי המוסר. אך אירגון או מוסד כלשהם אינם יכולים לתפקד אך ורק על בסיס שמירת החוקים המחייבים על־פי ספר החוקים. הם זקוקים ל„ספר חוקים" נוסף, משלהם. „חוקים" פנימיים אלה קרואים, בדרך כלל, כללי אתיקה או כללי מוסר, ושמירתם חובה על כל חברי האירגון. אך כמובן, „חוקים" פנימיים אלה לעולם כפופים לספר החוקים הכללי במדינה.

יש רק אירגון אחד, שבו כללי „המוסר" הפנימי של האירגון, ה„חוקים" הפנימיים, הם העליונים, והם המחייבים, ולא חוקי החברה והמדינה. זהו אירגון הפשע הקרוי מאפיה. רק במאפיה החוק העליון הוא הסודיות. רק במאפיה נקבע שהערך המוסרי העליון הוא הנאמנות האישית הבלתי־מסוייגת ל„בוס", ל„סנדק", למנהל.

כללי סודיות קיימים גם באירגונים חוקיים ובמוסדות מכובדים אחרים. הסודיות הבנקאית, לדוגמה, שמחייבת את כל עובדי הבנקים לשמור על סודותיהם העיסקיים של הבנק ושל לקוחותיו. גם הנאמנות למוסד – לא למנהל, בניגוד למאפיה – היא חשובה. אולם „חוקים" אלה אינם עליונים, אינם בלתי־מסוייגים. הם לעולם לא יגברו על עליונות החוק. אסור בתכלית האיסור, שסודיות, מסירות ונאמנות – תכונות לגיטימיות כשלעצמן – יהיו עילה לחפות על מעשים בלתי־כשרים.

איש אינו יכול להסביר מה עניין הסודיות העיסקית בתנאי פרישתו של יפת. עצם השמירה הקפדנית, הקנאית כמעט, מעוררת חשדות כבדים ביותר למעשים בלתי־כשרים. כי אם הכל כל־כך פשוט וחלק ובעיקר אמת, כפי שטוען אריה דולצין, אז מדוע לא לגלות? אז מה מונע מהדירקטוריון להתייצב לפני הציבור, שבחלקו הגדול נמנה עם בעלי המניות של בנק לאומי, להודיע מהם תנאי פרישתו של יפת?

לדעתי, אין חשיבות עליונה לשאלת הפיצויים ששולמו ליפת. חשובה יותר השאלה מיהו הגוף המוסמך, הרשאי והזכאי להחליט על תנאי פרישתו. אני טוען כי הדירקטוריון של בנק לאומי אינו רשאי ואינו זכאי להחליט על כך, ואפילו פסול לעשות כך.

בראש הדירקטוריון – לאחר פרישתו של יפת – יושב אלי הורוביץ, שזה שנים הוא חבר הדירקטוריון ושותפו הנאמן של יפת בכל מעשיו ובכל החלטותיו. זהו הדירקטוריון שאישר – על דעת המבקר הראשי של הבנק – 1500 (אלף וחמש־מאות) אחוז פיצויים למנהל בעל תואר, כדי לקנות את שתיקתו וכדי שלא יצטרכו לבדוק ולברר את פניותיו, את התראותיו ואת התרעותיו הרבות והלגיטימיות על ליקויים ועל עיוותים המורים, בי־מנהלים ולא רק מי־מנהלים, שהופנו כלפי הצמרת.

זהו הדירקטוריון, שאישר את כל מהלכי הוויסות וניפוח המניות ואת כל המאניפולציות הבלתי־לגיטימיות, המאזניות והאחרות. זהו הדירקטוריון שהסכים, שחובת קיום הסכמים יכולה להיות סלקטיבית. זהו הדירקטוריון שאישר – באצבעות ועדת הביקורת שלו – את הנורמה הבלתי־מוסרית, שקבע המבקר הראשי של הבנק בתמיכת ראש המינהלה, נורמה שלפיה אם יתפסו אותנו נשלם; אם לא יתפסו אותנו – הרווחנו. וזהו, כמובן, גם אותו דירקטוריון, שאישר את תנאי פרישתו הסודיים ביותר של ארנסט יפת.

ד"ר אמנון גולדנברג, עו"ד מפורסם, משפטן בעל שם, נמנה עם חברי הדירקטוריון של בנק לאומי. לכן, אני מניח, שכל ההחלטות, כל ההסכמות וכל האישורים הללו הם חוקיים. אך אוי לאומה, או למדינה שמנהלי הבנקים שלה בקיאים אך ורק את החוקים על־פי ספר החוקים המחייבים, ומתעלמים מכללי הצדק והמוסר הטבעיים.

בנק שאינו מקיים הבטחות, שאינו עומד בהסכמים – אינו ראוי להתקיים. בנק שהציבור מאבד בו את אמונו – אינו יכול להתקיים.

איני יודע מה היו שיקוליו של הדירקטוריון ובמה התחשב כאשר קבע את תנאי פרישתו של ארנסט יפת. אך אני יודע במה לא התחשב. הוא לא התחשב בכך שיפת הוא בן 65 וזה גיל הפרישה המקובל של בני תמותה רגילים. הוא לא התחשב בכך שגם תשלומי פנסיה מקובלים, על־פי הכללים החלים על כל עובדי בנק לאומי, היו מאפשרים לו לנהל רמת־חיים נאותה, נאותה אפילו במושגים של מנהלי בנקים.

הדירקטוריון לא התחשב במה שכתוב בדו"ח בייסקי על פעולותיו ועל התנהגותו של יפת, כגון: „בעניין הוויסות, המשמש נושא החקירה, היו פעולותיו פסולות מכל היבט שהוא ולכל אורך הדרך, ותרמו למשבר של אוקטובר 1983".

ובמקום אחר: „ניתן היה לצפות ממי שעומד בראש בנק כבנק לאומי, שישיב תשובות כנות ומלאות לשאלות המופנות אליו". יפת נאלץ להתפטר ובכך נתן את הדין, לפחות חלקית – אם כי שמעתי רבים אומרים: „הלוואי עלי מתן דין שכזה". אך גם אחרי התפטרותו עדיין נפגע הצדק פגיעה חמורה, שכן כל שותפיו בדירקטוריון ובהנהלה הראשית ממשיכים לכהן בתפקידיהם כאילו לא קרה דבר.

דולצין ויפת. לפי איזה קריטריונים

הכותב היה עוזר למנהל כללי בבל"ל ופרש בפרישה מוקדמת לגמלאות.

מועצה נחוצה

מאת מנחם ברבש

צרכי הבטחון אינם סטאטיים וחלקם ב„עוגה הלאומית" עולה ללא הרף, ולא רק משום כך אין להסתפק בוועדת שרים לבטחון

שנים רבות מדברים על חשיבותה של מועצה לבטחון לאומי ועם תום מלחמת יום הכיפורים והזעזוע שלאחריה, נדמה היה כי אכן יש הסכמה לגבי הצורך להקימה. אולם המועצה לא קמה עד היום. בימים האחרונים קראנו את דעתו הברורה של שר הבטחון יצחק רבין בנושא חשוב זה וכדאי להתייחס לדברים בכל כובד הראש.

השר נשאל (בראיון ל„דבר" 6.6.86) „היה לך יותר נוח אם היתה לך מועצה לבטחון לאומי?" תשובתו: „אני שייך לאלה שלא מאמינים במועצה לבטחון לאומי ולא רואה צורך בקיומה. יש מדינה אחת בעולם שיש בה מועצה לבטחון לאומי – זו ארה"ב. לנשיא יש מטה שמקביל את זה אצלנו זה ועדת שרים. ועדת שרים לבטחון – זה המקביל למועצה לבטחון לאומי". השר אינו מסביר למה אינו רואה צורך בקיומה של המועצה, והטיעון כי ועדת שרים לבטחון היא גוף מקביל למועצה זו נשמע לא משכנע כלל ואפילו תמוה מאד.

אעמוד תחילה על חיוניותה ותפקידיה של מועצה לבטחון לאומי ואנסה להוכיח כי ועדת שרים אינה פותרת את הבעיה. מוסכם על הכל, כי בעיית הבטחון בישראל איננה דומה לבעיה זו בכל מדינה אחרת בעולם, וכי דירוג הבטחון בסולם הנושאים הלאומיים שלנו הוא ייחודי. בעיית הבטחון מלווה את התנועה הציונית מאז ימיה הראשונים בארץ־ישראל ועוצמתה גוברת ועולה עד כי ישראל עומדת במלחמותיה בפני מצבים של הגנה על עצם קיומה ומכאן נגזרת תפיסת הבטחון של ישראל וההשפעה הכוללת של הבטחון על חיינו. ולכן מכפיפה מדינת ישראל צרכים יסודיים חיוניים, לכורח העליון של הבטחון.

אבל דווקא ומשום כך אין הבטחון יכול להיות „שייך" בלעדית רק לגוף העוסק בכך, אלא חייב להיות „נכס ציבורי" הנוגע למירב הגופים הממלכתיים והציבוריים. אין להבין מכך שידונו בענייני הבטחון בראש חוצות כשם שדנים בענייני שכר או קולנוע בשבת. אין גם כוונה להפקיע מסמכותם של משרד הבטחון והממשלה, או של הכנסת וועדותיה, לדון ולהחליט בענייני הבטחון. אולם כדי לאזן ולהרפות מעט מעוצמת הלחץ המכריע של בעיות הבטחון על השלכותיו המרחיקות והמסוכנות, יש לחפש דרך להרחבת תחומי החשיבה הלאומית ולשלב, ב„מעמד שווה" נושאים קריטיים לא פחות בדיון ובגיבוש תפיסת הבטחון. במלים אחרות, אם נמשיך לרכז את כל המאמץ הרוחני והחומרי סביב הבטחון, ובמנותק כמעט מבעיות אחרות, עלולים אנו להגיע להישגים מרשימים של הישרדות פיסית־צבאית, ובו־זמנית לניוון של הישות הלאומית הציונית.

יש להתייחס בכל הרצינות לעובדה שצורכי הבטחון אינם סטאטיים וחלקם ב„עוגה הלאומית" עולה ללא הרף ובקצב מסחרר. לפי הגדרת הפרשן ראובן פדהצור: „את שולי הבטחון הצרים, שנבעו בעבר בעיקר בתנאים גיאוגרפיים, מחליפים עתה שולי הכלכלה הצרים. אלה עלולים לדחוף אותנו, בלית ברירה, ליזום מדי פעם מלחמה, לתקוף, כדי למנוע מן האויב ההתכוננות למלחמה". אולם מדאיגים לא רק שולי הכלכלה, החמורים כשלעצמם, אלא גם השוליים הדמוגרפיים, „עייפות החומר" וה„ראש הקטן", ובראש וראשונה דמותה העתידה של החברה בישראל, הנמצאת במצור מתמיד וגובר כדי לטפל במגוון הבעיות, הנובעות מצרכים ומשיקולים בטחוניים, אבל השפעתם חודרת לתחומים חיוניים אחרים, אין להסתפק בוועדת שרים לבטחון ולא בשום ועדה אחרת שתעסוק בנושא אחד מוגדר.

ההצעה להקים מועצה לבטחון לאומי מבוססת על התפיסה שהבטחון הלאומי איננו רק בטחון צבאי וחיזוק תחום לא־בטחוני עשוי גם להגביר את הבטחון ולהקל על הלחץ ועל האין־מוצא. יש להעמיד לדיון, נושאים קריטיים אחרים, בשילוב עם שיקולי ביטחון, ולמצות את הדיון על בטחון ישראל, במובנו הרחב, בעזרת מיטב אנשי ההגות והמעשה בקרב הדיסציפלינות הנוגעות לעניין. במועצה לבטחון לאומי יבואו לידי ביטוי כל הגורמים הכבדים בתחום הביצוע היום־יומי, ביחד עם אנשי ההגות מהאקדמיה, מנהיגים ואנשי המחשבה המדינית, החינוך, התקשורת, אסטרטגים, אנשי הדתות השונים, הביון המודיעין וכד'. מעין מוסד־על לחשיבה, לניתוח, להערכה ולהכוונה.

ומכאן, למה לא ועדת שרים לבטחון? ראשית, היקף הרחב המגוון של נושא הבטחון, והשלכותיו המכריעות, רחב מדי למסגרת מוגבלת של ועדה. ועדת שרים מורכבת לפי מפתח מפלגתי, וממילא עלולים לשבת בה שרים שתרומתם לעניין תהיה אפסית, אם לא שלילית. שנית, לא יתכן שלא לנצל את כושרם האינטלקטואלי של אנשים העשויים לתרום לבטחון ישראל במובן הרחב והעמוק.

הרי כמה נושאים ה„מצפים" לדיון בפורום של המועצה: האם צריכה ישראל להשתתף ב„מלחמת הכוכבים", האם הכרחית הצטיידות עצמית בכל תנאי (ה„לביא" ועוד); הסטאטוס של איש צבא קבע בחברה הישראלית; יחסינו עם הערבים תושבי ישראל; האם לנצח תאכל חרב ואין מוצא אחר? מעמדנו באיזור ויחסינו עם העולם השלישי ועם בריה"מ; נושאים אסטרטגיים יסודיים ועוד. שלישית, גוף בעל כושר חשיבה, רב־דיסציפלינארי, מוסמך ומקובל על הציבור, ישפיע על המחשבה המדינית־בטחונית ויעודד פריצה רעיונית ותעוזה מדינית, החסרים לנו כה נואשות.

הנידונים לשנאה

מאת יורם אפק

ביום עיון שקיים לאחרונה האיגוד הישראלי ליחסי ציבור בשיתוף עם השגרירות האמריקאית בתל־אביב הוצג, בין השאר, סרט שעשתה אחת מרשתות הטלוויזיה שם על העתונות ועל ההרפתקאה הצבאית האמריקאית בגרנדה. נוסף על עצם העניין שבסרט, היה זה עוד לקח בדמוקראטיה – שגרירות ארה"ב מקרינה סרט התוקף בחריפות רבה את הממשל והממסד בארצה. כזכור, הממשל האמריקאי יזם את הפלישה וביצע אותה ללא ידיעת העתונות וללא שיתופה. רק לאחר שהעתונאים הסתננו אל האי, על אף התנגדות הצבא, התברר שחלק ניכר מדיווחי הממשל על המצב באי, על הקרבות, על העילה לפלישה ועל תוצאותיה היה שקר גס. הדיווחים חיפו על מחדלים, על בזיונות ועל טעויות בשיקול. העתונאים שהכינו את הסרט פנו לאורחים מן השורה ושאלו אותם מה דעתם על העלמת האמת; רוב האנשים שלחו את העתונאים לכל הרוחות. אלה מביניהם שהסכימו לפרט את דעתם אמרו לעתונאים שאין הם רוצים לדעת את האמת, שהממשל צודק ושהעתונאים פשוט מוציאים את הרפש החוצה ובעצם יוצרים בעצמם את הרפש. אחת העתונאיות שראיינה בסרט אמרה: „כאשר אנחנו מדווחים על פשע בבית, בארה"ב, אנחנו פורצים לרשות הפרט, אנחנו מקוממים נגדנו את הקוראים־הצופים ועכשיו אנחנו משלמים את המחיר. אנחנו איננו נקיים מאשמה, אבל האורח האמריקאי צריך להבין, שבמקרה הזה המאבק הוא לא למען העתונאים אלא למען חופש העתונות, ויש להפריד בין השניים".

הדברים נוגעים, כמובן, גם לעתונאים שלנו. לא לכל העתונאים ולא לכל העורכים, אבל יש עתונאים מרגיזים מאוד – כתיבתם אינה כנה, הם מסיתים, הם מביאים חצאי עובדות, הם אינם בודקים את מקורותיהם, הם מרוויחים בשטחיות רשלנית, ובהסתתרם מאחורי מקורות במשטרה, בצבא או בממשלה הם רוחצים בניקיון כפיהם. הגרוע מכל – לא הם ולא עורכיהם אינם מוכנים להודות בטעות. בעצם, העתונאים הללו אינם גרועים מישראלים אחרים. כולנו כמו כולנו – תוצר של החברה הישראלית האגרסיבית, הגסה והאלימה, מילולית ופיסית. אז איך מתמודדים עם זה?

כאשר צפיתי בעתונאית האמריקאית, הקשבתי לדבריה הבנתי כי מה שחסר לנו הוא ההפרדה בין עתונאים לחופש העתונות, בין העוסקים במלאכה לבין הרעיון. בלי חופש העתונות נהיה דומים לרוסיה, לסוריה או לאיראן. כל שונאי העתונאים מן הדין שילמדו להבחין בין המקצוע ובין הרעיון.

כשם שלמדנו לחיות עם השוטרים ועם אנשי מס ההכנסה, עלינו ללמוד לחיות עם העתונאים. – לא תמיד אנחנו אוהבים אותם, אך בלעדיהם ובלי חשיפתם את העובדות אנחנו נידונים לחיים של דיכוי, טמטום ומעשי עוולה.

במסגרת החירויות המוקנות לנו מכוח היותנו חברים בחברה האנושית מותר לנו לשנוא את העתונאים, כשם שמותר לנו לשנוא את השכן מלמעלה או את הנהג שחתך לנו את הדרך, אבל אנחנו צריכים להיאבק על חופש עתונות, כי בלעדיו אין לנו חופש ובלעדיו לא תהיה לנו חברה מתוקנת. את הביקורת על החברה שלנו, לטוב ולרע, עושים בשבילנו העתונאים, מן הטובים ועד הרעים וכל אלה שביניהם.

צרכן התקשורת רשאי להחליט, שאין הוא רוצה שיפרשו את הכביסה המלוכלכת בפרהסיה. אבל אין הוא רשאי לפגוע בחופש העתונות שלי. אם אינך רוצה – סגור את הטלוויזיה, הפסק לקרוא עתון, והתווכח, אבל אל תפגע בעתונאים. אם פגעת בהם הרי פגעת גם בי, ועל פגיעה כזו אצא למלחמה.

במלחמה כמו במלחמה – אינני בטוח אם אסתפק בעט בלבד.

מכללה בעל כורחה

מאת אסתר לוינסון

מכללת רמת־הנגב בירוחם יוצאת דופן בנוף המכללות האזוריות בארץ. „אצלנו", אומר מנהלה מאיר סהר, „לא ביקשו התושבים מכללה. אנחנו דחפנו אותם ללימודים".

בימים אלה רושמת מכללת רמת הנגב ציון דרך חשוב בהתפתחותה: הכרה אקדמית של אוניברסיטת בן־גוריון בנגב למכינות שיפתחו במכללה בשנה הקרובה. המכינות יאפשרו לתושבי האיזור להכין עצמם ללימודים אקדמיים בתחומי הרוח והחברה, הטבע והטכנולוגיה – בנוסף ללימודי אמנות, קורסים אקדמיים והכנה לבגרות.

לפני שמונה שנים הוקמה המכללה בירוחם על־ידי פרופסור מנחם אלכסנברג, שעלה מארה"ב. אלכסנברג חזה מכללה שבה ישולבו לימודי אמנות עם מורשת היהדות. הוא עצמו היה כזה – איש אמנות ויהדות. הסביבה המדברית קסמה לו, הוא התיישב בירוחם ועסק בהוראה וביצירה. בין היתר כיסה את הבניין בארבע כנפות („ציציות") עשויות חבלים, המפארות את המבנה עד עצם היום הזה. אבל אלכסנברג עזב את ירוחם לפני שנתיים. הוא חי ועובד במקום שממנו בא, בניו־יורק. אומרים שהוא מקווה לשוב לארץ.

את מקומו כנשיא המכללה תפס משה דרור שהגיע ארצה לפני חמש שנים, התיישב בירוחם מתוך אידיאל, ונשא לאשה את שמחה בת המקום. דרור קיבל לידיו מבנה ורעיון שהיו לו אך מעט תומכים. 15 סטודנטים למדו בכל מחזור, לקראת תואר של מדריך מוסמך באמנות. כיום מנסה דרור לעניין אמנים בפיתוח המוסד. נוצר קשר עם יעקב אגם, אשר תרם לפני שנה 99 הדפסי משי לשוחרי המכללה בניו־יורק. ההכנסה ממכירת ההדפסים נועדה לקידום המכללה.

בין תלמידי האמנות אשר סיימו לימודיהם השנה, ניתן לפגוש גם עשרה עולים מאתיופיה, ומהם שני אמנים בולטים – גמה מולו ומנחם רנקאר. הם זכו להכרה אמנותית כבר בארץ הולדתם. והמכללה מאפשרת להם ליצור גם כאן. העולים הציגו יצירותיהם בתערוכת סיום שנת הלימודים.

ממוסד בן 15 תלמידים בכל מחזור, צמח מספר התלמידים ל־250 עד סוף שנת הלימודים הנוכחית. השנה החלו שני קורסי הכנה למכללה הטכנולוגית בבאר־שבע, ובשנה הקרובה כבר ייפתחו ארבעה קורסים כאלה. אנשי המכללה מקיימים קשר עם כל חייל משתחרר מירוחם ונותנים ייעוץ בקשר להמשך הלימודים במקום.

המנהל מאיר סהר תולה תקוות רבות במכינות הקדם אקדמיות שייפתחו בשנה הקרובה, לא מעט בגלל סיפורו האישי. סהר, בן 28 יליד מרוקו, עלה בגיל חמש, גדל בירוחם, למד בבית־ספר תעשייתי בקריה למחקר גרעיני. לאחר שרותו הצבאי למד במכינה באוניברסיטת בן־גוריון, ולא היה בטוח ביכולתו ובכישוריו. הוא סיים לימודיו בגיאוגרפיה ובחינוך ולומד כיום לקראת תואר שני במחלקה לתעשיה וניהול. עכשיו הוא חוזר לירוחם ומנסה לתרום לקידום הישוב. לדעתו יימשכו המכינות למכללה לחיילים משוחררים מהאזור שיתגוררו במעונות הצמודים למכללה. בעקיפין, הוא מצפה שהמכללה תהיה מנוף בפיתוח ירוחם.

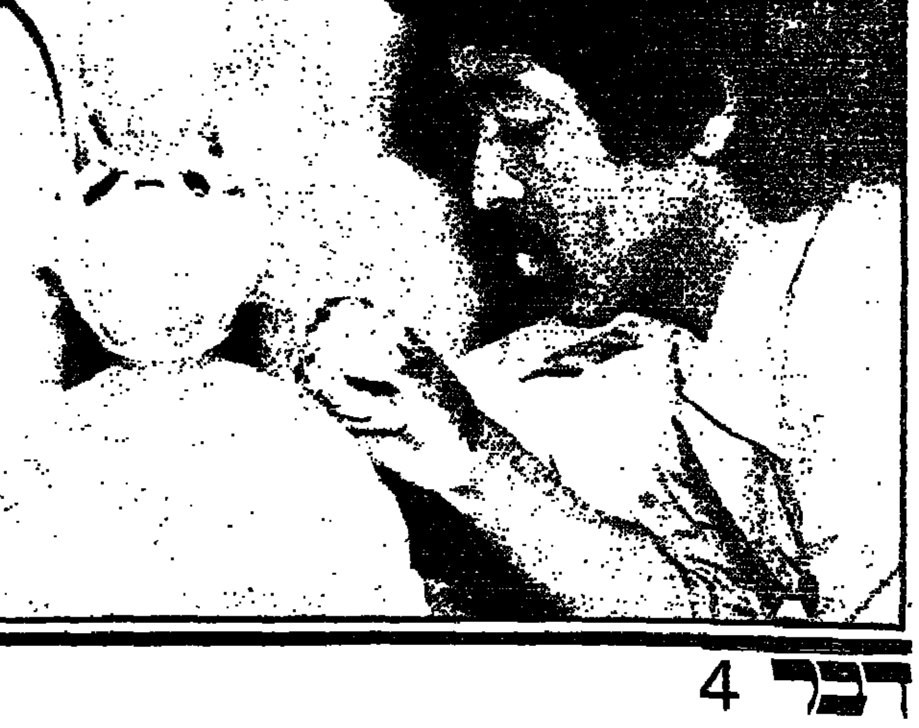

חיים ארוכים בראש העין

מאת יעל פישביין

בראש־העין מתקיימת מסורת של טיפול בזקנים ובחולים בביתם, גישה הנתמכת על־ידי האחיות הקהילתיות

בראש העין משאירים את הזקנים בבית. בניגוד למקובל במקומות רבים אחרים בארץ, מעדיפים אנשי ישוב זה לטפל בעצמם בזקנים ובחולים אנושים ונמנעים משליחתם למוסדות סיעודיים. התופעה: יחס כבוד לזקנים ונאמנות לחולים.

„זה עניין של מנטליות", אומרת אורה יצהרי המטפלת יחד עם בני משפחה נוספים באמה רומיה לוי בת ה־96, חולת סרטן שמצבה החמיר לאחרונה. „עשו לאמי ניתוח ואז התגלה לנו שהיא חולת סרטן. אחרי שהתאוששה, שאלו אותנו בבית החולים ,השרון' לאיזה מוסד אנחנו מתכוונים לשלוח אותה. כולנו ענינו ללא היסוס: 'הביתה'. לבד לא הייתי יכולה לטפל בה. האחיות והרופאים של קופת־חולים עומדים לרשותנו ובני המשפחה מתחלפים בתורנויות ליד מיטתה. לדעתי זה ערך יפה של בני העדה. היא שוכבת במיטתה וכולנו סביבה. מקבלים את זה כמצב טבעי. לילדים אנחנו אומרים שיכול להיות שסבתא תלך מאתנו בקרוב, שהיא במצב קשה ועלולה למות. הילדים מבינים את זה. חיים את זה. אני חושבת שזה עדיף לחולה ועדיף למשפחתו, הילדים מתחנכים ליחס של כבוד לזקנים. אני מכינה את עצמי למות אמי ואני גם יודעת שעם כל היותי מוכנה, קשה להשלים כשהמוות בא באמת. אבל כל עוד היא חיה אני מעדיפה להיות לצידה ולא לשלוח אותה למוסד".

סביב מיטת האם הזקנה יושבות בנות המשפחה ודודות מראש־העין. החולה שוכבת מכווצת ופניה אל הקיר. הסבל ניכר בהן. מפעם לפעם ניגשת אחת הנשים אל מיטתה ושואלת את דודתה אם היא זקוקה למשהו, אם כואב לה ואולי כדאי שתשתה משהו. בחצר משחקים נכדיה בני־בן ופנחס שניהם כבני עשר. „כבר אין לה חיים, לסבתא, אבל אנחנו רוצים שהיא תישאר פה. כשהיא היתה בריאה היא היתה מטפלת בנו. עכשיו אנחנו מטפלים בה. יהיה לנו עצוב מאוד אם היא לא תבריא, אבל אנחנו רוצים שהיא תישאר פה אתנו שלא יקחו אותה לבית־חולים. היא אמרה לנו שככה היא רוצה. היא נדרה נדר שהיא תישאר בבית ואלוהים יעזור לה. בבית־חולים שומעים אנשים צועקים מכאבים, שם זה יותר קשה. גם כשאמא שלנו תהיה זקנה, אנחנו לא נשלח אותה לבית־חולים".

המסורת העדתית של יוצאי תימן מחייבת את הבנים לטפל בהוריהם החולים. מדובר בחוב של כבוד ומי שמתנכר לחובו, סופג גינויים מצד העדה. ראש־העין היא מקום קטן ובנים כפויי טובה מעטים.

רחל ברסקי האחראית על מרפאת קופת־חולים בראש־העין מונה מקרים רבים של משפחות שטיפלו בהורים חולים עד הרגע האחרון. אין לה ספק שהשארת החולים האנושים בבית מקלה על הסבל. „ליוויתי הרבה משפחות שהעדיפו שהוריהם הזקנים יסיימו את חייהם בבית. היה לנו מקרה אחד של סבתא בת 70, חולה אנושה, שמשפחתה התלבטה קשות אם להביא אותה לבית־חולים או להשאיר אותה בבית. אספנו את בני המשפחה ואמרנו להם את האמת, תיארנו להם את המוות בבית חולים לעומת המוות בבית, את הטיפולים שניתנים בשני המקומות ואת ההבדלים. את ההחלטה העברנו לידי המשפחה. הם השאירו את הסבתא בבית והיא נפטרה כשכל נכדיה סביבה במיטה ובחדר שבהם חיה רוב שנותיה. יש רופאים שמתנגדים למה שאנחנו עושים וטוענים שאנחנו מטילים על המשפחה שאינה מוכנת בטיפול רפואי, עול ומשימות שלא הוכשרה לעמוד בהם. אבל לנו נראה שיש להשאיר את חופש הבחירה בידי החולה ובידי משפחתו".

בראש־העין פיתחו האחיות הקהילתיות נוהל קבוע כיצד לנהוג בחולים אנושים הנמצאים בביתם. משאירים בידי המשפחה מכתב לרופא חדר־המיון ובו תיאור המחלה. במקרה של מוות לומד הרופא התורן בדרך זו ממה נפטר החולה. בהיעדר מכתב כזה, כך מתברר, כותב הרופא התורן שסיבת המוות אינה ידועה ואז דורשים נתיחה לאחר המוות, דבר שפוגע בבני המשפחה האבלים.

עומס על הרפואה הקהילתית

אפרת גולדברג, אחות אחראית על היחידה לטיפול־בית במחוז המרכז של קופת חולים טוענת שהנוהג היפה של תושבי ראש־העין מטיל עומס רב על שירותי הרפואה הקהילתיים. „אנחנו מנסים להתאים את השירותים הרפואיים לתפיסת עולמם של אנשים אלה. רוב הטיפול מוטל על המשפחה אבל אנחנו נדרשים לסייע לה, להדריך אותה, לעמוד לשירותה ברגעים קריטיים". רוב השירותים הרפואיים ניתנים על־ידי האחיות והרופאים בבית־החולה. קורה שרופא מוזעק שלוש פעמים ביום לבית החולה. טיפולי עירוי ופיזיותרפיה ניתנים על ידי האנשים במקום.

במקרים של חולים קשים, יש שירות של 24 שעות ביממה העומד לרשות המשפחה המטופלת בחולה. האחיות הקהילתיות נדרשות – מעבר לתפקידיהן כנותנות שירותי בריאות – לתת סעד נפשי והדרכה למשפחה כולה.

באחרונה טענו אחיות בתי־החולים שהאחיות הקהילתיות נהנות מפנאי רב וכי עומס העבודה המוטל עליהן קטן. „זו שטות", טוענות אחיות ראש־העין. „אנחנו מזמינות כל מי שטוען זאת, שיבוא לבלות אתנו יום אחד של עבודה ויראה עד כמה גדול העומס עלינו. הצרה שעבודת האחות הקהילתית היא מושג חדש בשירותי הרפואה ועדיין מסתכלים עלינו בחשד".

אנשי ראש העין יודעים להעריך את עבודת האחיות הקהילתיות. „מה היינו עושים בלעדיהן?" תוהים בני המשפחות המטופלים בחולים וזקנים.

ילדי משפחת לוי. טיפול משפחתי

דבר היום

מסע בוש

אין לצפות לתוצאות מרחיקות־לכת ממסעו של סגן נשיא ארה"ב ג'ורג' בוש למזרח התיכון. אך העובדה שביקוריו בשלוש בירות באזור מתקיימת בסמוך לפיסגה באיפראן עשויה לשוות לשיחותיו המדיניות משמעות רבה יותר מכפי שנראה בתחילה. בירושלים ישמע בוש מפי ראש הממשלה הערכות לפגישותיו עם המלך חסן, ונושא זה יעמוד בוודאי גם במרכז שיחותיו עם חוסיין. [illegible] של מלך ירדן עד כה גרמה אכזבה גם בוואשינגטון, אף כי ברור שירדן מנסה לחזק השפעתה בגדה. גם בוש יפגש עם [illegible] נציגים פלשתינאים בעת ביקורו כאן – תוכחה לכך שהקפאון המצוי איננו מהווה השלמה אמריקאית עם סטטוס קוו כשהוא. בקהיר, לעומת זאת, יוכל בוש לדרבן את מובארק להגיע לסיכום פרשת הבוררות על טאבה ולשמור בכך על המומנטום שנוצר באיפראן.

אלא שנוסף להיבט האזורי שבמסע סגן נשיא ארה"ב, אין לשכוח את ההיבט הבילטרלי. יש לישראל עניין בחיזוק הקשר וההבנה מצד ג'ורג' בוש לישראל שהרי הוא אחד המדינאים הבולטים בארצו. אך ישראל איננה צריכה להתערב בהכרעות הפנימיות על ירושתו של הנשיא רייגן במפלגה הרפובליקאית, כשם שאסור לה להתערב בהתמודדות העתידה בין המועמד לירושה לבין יריבו הדמוקראטי. היחסים המיוחדים של ישראל עם ארה"ב יוכלו להימשך ולהתפתח רק אם יוסיפו להיות מושתתים, גם במישור הנשיאות וגם במישור הקונגרס, על בסיס שתי המפלגות האמריקאיות הגדולות. גם אם קשר זה ינבע מערכים תרבותיים משותפים, וגם אם הוא מבוסס על שותפות אסטרטגית מדינית, הרי שהוא טעון טיפוח מתמיד. ביקורו של ג'ורג' בוש בלי ספק תורם בהקשר זה.

פומביות המשפט

מאת מאיר בראלי

העתונאים בישראל, כמו הפוליטיקאים, מלאים חשיבות עצמית, הם מפריזים בהערכת תרומתם לחברה. אכן, חופש העתונות חשוב מאוד לדמוקרטיה וקשה להפריז בערכו. אך עתונאים רבים מאוד מצליחים להפריז, אף־על־פי שקשה לעשות זאת.

התנגדות לחוק – שהוא חוק רע מסיבה שונה לגמרי – שיאסור פרסום שמו של חשוד בשם חופש העתונות היא מופרכת. חופש העתונות נפגע לא מאי־פרסום שם, אלא מאיסור פרסום כשלון מדיני או כלכלי, ומהסתרת מעשי שחיתות. דומה שבפרסום שמו של חשוד פגיעתה בחופש העתונות קטנה. אולי היא פוגעת בעתון מבחינה אחרת – פרסום שמות עוזר לתפוצה והתפוצה היא תנאי לקיום. הפגיעה הזאת, בחופש העתונות כמוה כאפס מול הכאב, הצער והבושה הנגרמים לאדם, ולפעמים על לא עוול בכפו.

חופש העתונות לא ייפגע אם יתקבל החוק. אולי תפוצת העתונים תיפגע במקצת. אבל, ספק אם יועיל החוק למעוניינים בו כל־כך. ב"ארצנו הקטנטונת" כל שמועה עוברת במהירות האור. העדר פרסום בכלי־התקשורת יכול, אולי, לעזור לפרסום הידיעה יותר מאשר להפריע לה. כוחו של איסור גדול מאוד בהפצת ידיעה. הדבר מזכיר לי איך הופץ גידול תפוח־האדמה באירופה. בעולם הישן לא ידעו על תפוח־האדמה עד גילוי אמריקה. ממשלת צרפת הבינה שתפוח־האדמה יועיל בארצה, כי היה בו כדי לפתור בעיות כלכליות. שתלו איפוא תפוחי־אדמה בבוסתן סגור וכתבו על פתחו שהגנב משם ייענש קשה. לפני שהשלטון אמר "ג'ק רובינסון", היה תפוח־האדמה בכל צרפת, ולא רק בצרפת... זה נכון לא רק לגבי תפוח־אדמה.

ספק אם היה מוצדק לאסור פרסום שמות חשודים אך ורק בשירותה של העתונות, כאילו למען זכות הציבור לדעת. יש הסכים אחרים שלציבור יש זכות לדעת אותם הרבה יותר מאשר שמות חשודים. לעומת זאת קיים עקרון אחר, המחייב פרסום שמות של חשודים והוא פומביות המשפט. כדי שייעשה צדק, כדי שיגדל הסיכוי שכל ההוכחות יובאו לבתי־המשפט, נחוצה פומביות המשפט. רק היא מבטיחה שכל אדם היודע משהו על מה שיעמוד לפני השופט יידע על כך ויוכל לבוא ולמסור את הידוע לו. פומביות המשפט אינה דומה לנוהג הנפסד שהיה קיים פעם, של פומביות ההוצאה להורג או הלקאה בפומבי, למען יראו וייראו. וזה דבר שונה לחלוטין, שהוא חלק חשוב מעשיית הצדק.

כותב שורות אלה נפגע קשה מפרסום שמות חשודים. חבר טוב שלי איבד את עצמו לדעת בגלל פרסומים מגמתיים בכלי־התקשורת (וגם בשל נוהל מוזר של חקירה במשטרה, נוהל שהביא להתמשכות החקירה בלי סיכויים לסיומה). אף־על־פי־כן אני סבור שאין לאסור פרסום שמותיהם של חשודים. לעומת זאת יש לדרוש מהעתונות פרסום הוגן, והמנעות מהריצת דין לפני משפט, בכל צורה שהיא. לא די בשימוש במלה "חשוד" ובהוספת המלה "אולי" כשמתארים האשמות, אם רוח הדברים יש בה משום הריצת־דין.

הריצת־דין אסורה, אבל פגיעה בפומביות המשפט היא עיוות חמור.

דרך אחת

ההכרזה החשובה ביותר שיצאה ממפלגת העבודה במערבולת הויכוחים סביב פרשת השב"כ וסביב הקשר שיש לה או אין לה עם הרוטאציה, היתה הכרזתו של מזכ"ל "העבודה" ח"כ עוזי ברעם בשבוע שעבר, שבאה לנתק את הקשר מהדיבור המפלגתי שלה, מהרוטאציה המתממשת ובאה. כזכור אמר ברעם, שאם ייפסל יצחק שמיר, יוכל מנהיג אחר של הליכוד לבוא במקומו. יתכן שיש במפלגת העבודה ובקרב תומכיה אנשים שהרוטאציה הדיחה אותם, מפני שלדעתם הצלת המדינה מן הרוטאציה כל־כך חשובה, עד שכל עניין השב"כ הוא לגביהם בעיקר אמתלה טובה להתחלק ממנה.

את הרוטאציה אפשר היה למנוע, ואולי ראוי היה לעשות כן, לפני שנחתם ההסכם. ההסכם הקואליציוני, על הרוטאציה שבו, על מסירת התיקים הכלכליים העיקריים לליכוד ועל הפקדת עיקר המינויים הממשלתיים בידי הליכוד, נחתם מפני שלליכודניקים היה אז כוח רב יותר מאשר למערכניקים. את הנעשה אין להשיב. אי־אפשר לשכנע את הציבור הישראלי שאין לכסות על פשעים, מירמות והונאות, בשם הבטחון, בלי שמנתקים את הויכוח מהעניין המפלגתי הכרוך בו. לכן במאמר ("דבר", 14.7.86) שהצטרפתי בו למתנגדי הטיוח וההעלמה, כתבתי שראוי כי מפלגת העבודה תציע לליכוד שהעניין ייבדק ואם יתגלה, כצפוי, שיצחק שמיר אינו ראוי, לא ייפגע הליכוד ולא תיפגע גם סיעתו של שמיר שבליכוד. פירושו של דבר, שאיש סיעתו של שמיר, השר משה ארנס, יבוא במקומו במולישו של פרס ברוטאציה.

עוזי ברעם סבר שאין זה מתאים שהוא, מזכ"ל מפלגת העבודה, יציע במפורש מועמד מסויים מטעם הליכוד. אכן, למפלגת העבודה לא איכפת כל־כך אם יהיה זה דוד לוי או משה ארנס שיקבל את ראשות הממשלה מידי שמעון פרס ובלבד שלא יהיה זה שרון, שהקופה התלויה לו מאחוריו כבדה פי כמה מזו של שמיר.

למפלגת העבודה לא איכפת, אבל לשמיר ולסיעתו ב"חירות" איכפת גם איכפת. עוזי ברעם הודיע מה שהודיע בשם מפלגת העבודה. ראוי היה שדוד לוי ואנשיו יגלו אותו גודל לבב ויודיעו שגם הם מוותרים על רווח פוליטי לטובת העניין עצמו.

כך תיפתח לפני יצחק שמיר הדרך היחידה הטובה לסגירת חקירה לא נעימה – התפטרות.

נס לא היה שם

מאת עליזה ולך

ועידת מפד"ל. פגישה שבזאת

> מרגע שוועידת המפד"ל הופקדה בידי הפוליטיקאים, הם עשו את כל השגיאות האפשריות והסיטו אותה מדרך הישר

לקראת נעילתה של ועידת התנועה הדתית־לאומית, כשהיה ברור שהוחמצה שעתה הגדולה, אמר מישהו, כי על "אולם הקונגרסים" בבני התערוכה רובצת קללה. הדובר מתח קו ישר בין פיצוץ ועידת "חירות" במארס השנה למעידתה של המפד"ל ואף שהיה ציר בוועידת המפד"ל לא התכוון להפסקת החשמל, שנמשכה כשעתיים ושיבשה במשהו את המהלך השוטף של הוועידה ביומה האחרון. איש המפד"ל הפסימי, כמו גם חברי "חירות" לפניו, יודעים שקל לחפש את האשמים בכל גורם שהוא ובלבד שלא להודות בשותפות לדבר עבירה.

ואם מדברים על אמונות תפלות, לא נקפה גם את איש "למפנה" הנרגש, שנתלה על צווארו של השר יוסף שפירא והטיח לעברו בהתרגשות רבה: "מה שעשיתם ליצחק רפאל אתם עושים עכשיו לרפאל בן־נתן". מה שלא הזכיר נאמנו של בן־נתן הוא, שבקנוניה ההיא היה לבן־נתן חלק. הזיכרון הזה דווקא מלווה אחרים במפד"ל והתיאוריה שלהם נשענת על פטאליזם – כל אלה שחברו להדיח את רפאל נענשים כתורם.

לא צריך היה להיות צד במאבקים הכוחניים, אלה שבהווה, במפד"ל, כדי להבחין שהמטרה שסימנו לעצמם קשתים רבים בוועידה היתה ראשו של רפאל בן־נתן, שדבק בו, לא בשרירות, הכינוי "האיש החזק" במפד"ל. בכל הסיעות, חוץ מאשר בסיעת "למפנה", דיברו על כך בגלוי ובחלקן רוו הצעות להסכמים בין־סיעתיים בגלל סירובה של "למפנה" להקריב את בן־נתן, שביקש להתמודד על תפקיד המזכיר המדיני. אלא שגם ב"למפנה" היו כאלה שלא הסתירו את מיאוסם ממנו, אם כי לא העזו לבטא אותו בקול רם, ובחריקת שיניים התלכדו מאחוריו במצוות המשמעת הסיעתית. בסופו של דבר לא נותרה לסיעת "למפנה" ברירה, ובניסיון נואש לא להפסיד לאורך כל החזית, כלומר את כל המאחזים השררתיים בהנהגת המפלגה, נאלצה להתחייב שבן־נתן לא יהיה מועמד יותר לשום תפקיד כדי שתכובד בקשתה לדחות את הבחירות לשני המזכירים – מזכיר מדיני ומזכיר הפועל המזרחי – למושב השני.

ועידת התנועה הדתית־לאומית ננעלה איפוא קודם שהשלימה את יעדיה, בעיקר החילופים הפרסונאליים שבהם ראתה ועדת השיקום את אחת מאבני היסוד בבניין הבראה. "אין לתנועה תקומה ואין לציבור שלנו מוצא אלא בשידוד מערכות ובחילופי הנהגה", קבעה כזכור, קטגורית, "ועדת יגר", שהתוותה את מהלך השיקום. למען הצדק אין להתעלם מבחירתו של המזכ"ל החדש של התנועה, הרב יצחק לוי, ראש ישיבת בני עקיבא בכפר מימון. אלא שבבחירת מזכ"ל טירון בחיים הפוליטיים לתנועה מפוררת לא די, במקום שדרושה בו התגייסות רבתי וקשה לסמוך רק על שיעורי־הבית שיוכל לקבל מאביו, הח"כ לשעבר דניאל לוי.

ההיערכות לבחירת המזכ"ל החדש ושיבוש סבבי הבחירות האחרים מוכיחים גם שהוועידה שמה לצחוק את המלצתה של "ועדת יגר", כי "יש לפעול לביטול המיידי של מספר הסיעות בתנועה". מתוך התחכמות לשונית מוגדרות הסיעות מעתה ואילך לצרכים פנימיים כ"חוגים", אך מדובר באותן התארגנויות ישנות נושנות ועוינות זו לזו. לכל אחת משתי הסיעות הדומיננטיות במפד"ל, "למפנה" ו"הצעירים", היה ברור שמבחן בחירת המזכ"ל החדש יהווה אינדיקציה לשיעור כוחה. "למפנה" היתה הראשונה שעסקה להגדלת כוחה והזוקא עם הקבוצה שהיה מקובל לחשוב כי היא הפחות פוליטית מבין הקבוצות, ה"טהורה" ביותר – קבוצת "בני תורה". לא ש"למפנה" לא ניסתה להגיע להסכם גלובאלי עם מצ"ד, על המועמדים לשלושת תפקידי המזכירים, אך מצ"ד התנתה את ההסכם בפסילת בן־נתן לתפקיד שבחר לעצמו. המקח־וממכר הזה דירבן את "הצעירים" להגיע להסכם כולל עם מצ"ד, והוחלט שהמועמד לתפקיד המזכ"ל יהיה איש מצ"ד.

בתחילה ראה עצמו השר יוסף שפירא מועמד ראוי לתפקיד. בעלי־בריתו "הצעירים" עירערו על מועמדותו בטענה, שהם – בעלי האחוזים הסמנים יותר בוועידה – לא יוכלו להבטיח לו את 60 האחוזים הדרושים לבחירתו של בעל תפקיד, כפי שנקבע בחוקת הבחירות. יוסקה שפירא לא מיהר להסיר את מועמדותו ואף גרם לדחיית הבחירות למזכ"ל בכ־20 שעות, ומהותית לבוקרו של יום המחרת ליום שנקבעו מראש. בסופו של דבר ויתר על התמודדות ופינה את הזירה הסיעתית לרב יצחק לוי. מול הרב יצחק לוי התמודד המועמד של "למפנה"־"בני תורה", אף הוא הרב לוי, אבל בועז.

בסיבוב הראשון לא השיג אף אחד מהלוויים את 50 האחוזים הנחוצים על־פי החוקה כיוון ששלושה מתמודדים אלמוניים עוד יותר נגסו יחד כמה עשרות קולות. לקראת הסיבוב השני הורה ח"כ אבנר שאקי לאנשיו, שהצביעו בעד מועמדם בסיבוב הראשון, להעביר את תמיכתם לרב יצחק לוי. כך קרה, שכל הסיעות בעצם התארגנו מול "למפנה", חלקן אד־הוק, והעבירו את המועמד של מצ"ד ב־55 אחוזים.

התוצאה בקלפי הדליקה נורה אדומה בסיעת "למפנה" והיא תבעה את דחיית הבחירות לשני המזכירים האחרים למושב השני. גם אם הסיבות שבהן נימקה את פנייתה זו נסמכו כתירוצים קלושים, לא היה אפשר להתעלם ממנה משני טעמים: ראשית, התקדים של דחיית בחירת המזכ"ל בגלל אי־נוחותה של סיעת "הצעירים" ומצ"ד יום קודם לכן; שנית, מפני שהציבה אולטימטום, שאם תידחה פנייתה יעזבו חבריה את הוועידה ואליהם יצטרפו חברי המושבים (והמועמד למזכיר "הפועל המזרחי" היה אליעזר אבטבי, איש המושבים, שהיה זקוק לקולות "למפנה").

אחרי שעות רבות של התמקחויות, ויכוחים, צעקות ואיומים לא היה מנוס מכניעה לתביעת "למפנה" ונותרה הדאגה איך להסביר לצירים של "הצעירים" ומצ"ד בעיקר מדוע בולמים עגלה בעליה. את הנימוק המשכנע ביותר סיפק יהודה בן־מאיר, מראשי "הצעירים". בתדרוך לאנשי סיעתו, אחרי חצות הלילה, על סף נעילת הוועידה, אמר שאנשי "למפנה" איימו לפלג את הוועידה ואת המפלגה וקשה לבוא אליהם בטענות, שכן בעבר איימו אחרים – קרי: "הצעירים" וגם מצ"ד – לפלג את התנועה כשלא נענו תביעותיהם. מול תזכורת כזאת נסתמו טענותיהם של הצירים הממורמרים.

כמו על ביקור ראש הממשלה במארוקו, שעליו נאמר, כי עצם קיומו הוא הצלחה, גם על ועידת התנועה הדתית־לאומית אפשר לומר שהצליחה בכך שהתכנסה אחרי כל כך הרבה שנים שבהן לא הצליחו עסקניה לכנסה בכוחות עצמם. השבחים על כך מגיעים לשתי ועדות השיקום שהציבה על עצמה, "ועדת יגר" ו"ועדת פריבס". ואולם, אי אפשר לבוא אליהן בטענות על שיבושה. מרגע שהופקדה הוועידה בידי הפוליטיקאים הם עשו את כל השגיאות האפשריות והסיטו אותה מדרך הישר.

יריה לשם הריגה

מאת דליה שרון, לונדון

> הסיפור קרה במשטרת אולסטר, בצפון־אירלנד. שוטרים ירו בנער מחבל בן 17, ואחר־כך בחמשה נוספים. תאמו עדויות, שיקרו וזייפו דו"חות. מהקצין החוקר נמנעה חקירה של ממש. שערוריה אנגלית

הקצין החוקר, ג'ון סטאלקר, אולץ לצאת לחופשה ארבעה ימים לפני שעמד לחקור את מפכ"ל משטרת צפון אירלנד על הידוע לו בקשר לירויות, לטשטוש עובדות ולהעלמת עדויות בפרשת "יריה לשם הריגה" בצפון אירלנד.

פרשת סטאלקר, המתמשכת זה חודשים במאנצ'סטר, לוותה בשמועות, בהדלפות ובהסתה, ועתה, בעיקר בלחץ השר הממונה על ענייני צפון אירלנד, תום קינג, היא מתקרבת כנראה לסיומה. המדובר בקצין חוקר, שטפלו עליו האשמות שווא כדי להשעותו מתפקידו ולסתום את פיו לאחר שעלה על מידע שהוסתר ממנו. הדבר מזכיר במידה רבה את פרשת השב"כ בארץ.

עד עתה הושעו שני קצינים בכירים במשטרת אולסטר, וכ־40 שוטרים, ששמותיהם הוזכרו בדו"ח הפנימי של סטאלקר. הם יועמדו כנראה לדין על אשמות משמעתיות ופליליות, לרבות אשמת רצח ושבועת שקר, בעקבות הדו"ח המתאר את המדיניות בנוסח "לירות כדי להרוג" הנקוטה בצפון אירלנד. החקירה מתקדמת היום בשני כיוונים: הראשון, פרשת השעייתו של ג'ון סטאלקר, סגן מפקד משטרת מאנצ'סטר רבתי, שהוציאוהו לחופשה מאולצת, ללא כל נימוק. השני, הפרשה שחקר סטאלקר ושבמעט הגיעה לסיומה כאשר הוצא לחופשה.

ארבעה שבועות אחרי שהוצא סטאלקר לחופשה, בלי שנמסר אף לפרקליטו פיטר לאקין מדוע, הודיע מפקד משטרת מאנצ'סטר, נורמן בריג על השעייתו של סטאלקר מתפקידו "מטעמים משמעתיים". ההסבר היה: סטאלקר פגע בכיבוד בשמה הטוב של המשטרה בכך שקיים קשרים עם פושעים ידועים ועם איש העסקים היהודי קוין טיילור.

המשטרה לא סיפרה כי סטאלקר הוצא לחופשה כאשר עמד לפרסם דו"ח ובו תיאור מדיניות ה"לירות ולהרוג" שנקטה "משטרת אולסטר המלכותית", קרי משטרת צפון אירלנד, בכמה מקרים כלפי אנשי המחתרת הצפון־אירלנדית בסתיו 1982.

בשבוע שעבר התלונן המפכ"ל של משטרת אולסטר, סיר ג'ון הרמון, לפני הממשלה על ריבוי ההדלפות בפרשה.

ההדלפה האחרונה בעתונות התייחסה להיעלמות המיסתורית של סרט הקלטה של אמ"5 (השירות החשאי הבריטי) שהיו מוקלטות עליו יריות. ההקלטה נעשתה באסם ליד לורגאן, בחבל ארמאה, סמוך לגבול צפון אירלנד, כחלק ממשימת מעקב אחרי חבלנים. מיכאל טייגר, בן 17, שנהרג מיריות שוטרי משטרת אולסטר שהסתתרו באסם, היה אחד משישה הרוגים, אנשי תנועת המחתרת האירית וצבא צפון־אירלנד, שנהרגו ביריות שוטרי משטרת אולסטר. זה קרה בשלוש תקריות, בנובמבר ובדצמבר 1982. סטאלקר חקר את התקריות הללו במסגרת חקירתו את מדיניות ה"לירות כדי להרוג". ארבעה ימים לפני צאתו לבלפאסט כדי לחקור את מפכ"ל משטרת אולסטר ג'ון הרמון ואת סגנו, על הידוע להם בקשר לירויות ולהעלמת העובדות, הוצא סטאלקר לחופשה. בעת טיפולו בחקירה נמנעה מסטאלקר הגישה לסרט ההקלטה, שלדעתו

תאצ'ר. אף מלה

הכיל הוכחות חשובות. הוא קיווה שיצליח להגיע אליו בעת שהותו בבלפאסט.

אחרי שהושעה סטאלקר מתפקידו, מונה סטמפסון לטפל הן בעניין השעיית סטאלקר והן בעניין הדו"ח שהכין. התובע הכללי של צפון אירלנד, סיר בארי שאו, החליט, על אף הלחץ מצד משטרת אולסטר, לנקוט קו בלתי תלוי בפרשה.

סטאלקר עצמו הביע בשבוע שעבר אופטימיות בקשר להחזרתו לשירות. בינתיים משתדלים אנשי משרד התובע הכללי, בעקבות ההסכם האנגלו־אירי, לא להגביר את חוסר האמון של הקתולים במשטרה. דעתם היא כי הדרך היחידה להגיע לכך היא על־ידי בירור פתוח של כל ההאשמות. על־פי "סנדיי טיימס", מחלקת החקירות הפליליות של משטרת אולסטר החליטה בזמנה, כי יש מקום להעמיד לדין את היורים באחת התקריות. המפכ"ל, ג'והן הרמון, לא קיבל לידיו מסקנות אלו. הדו"חות שהועברו לידי התובע הכללי שוכתבו. בגירסה המשוכתבת הוצע שלא להעמיד איש לדין.

התובע הכללי התעלם מן הדו"חות המשוכתבים והחליט להעמיד לדין ארבעה שוטרים באשמת רצח. אם כי כולם זוכו, גרמו הגילויים לשערוריה דיפלומטית ומדינית, וסטאלקר מונה לחקור את העניין. מתחילת החקירה היו היחסים בין סטאלקר וצוותו ובין המפכ"ל הרמון כה רעים, עד כי הרמון החזיר לסטאלקר את מכתביו בלי לפתוח אותם. הרמון גם התעלם מהמלצותיו של סטאלקר להשעות שני קצינים.

הדו"ח של סטאלקר למפכ"ל עוכב ארבעה חודשים לפני שהועבר אל התובע הכללי. התובע הורה לסטאלקר להפסיק

> ארבעה ימים לפני צאתו לבלפאסט כדי לחקור את מפכ"ל המשטרה הוצא סטאלקר לחופשה. התובע הכללי התעלם מהדו"חות המשוכתבים והחליט להעמיד לדין ארבעה שוטרים באשמת רצח

בחקירה. מן החקירה התברר כי שירותי הבטחון עובדים בשיתוף עם האגף המיוחד של המשטרה, ולהם רשת של מודיעים וסוכנים במימשל האירי בדאבלין ובמחלקות האוספות מידע על פעילות צבא צפון אירלנד (איי.אר.איי). התברר ששירותי הבטחון הבריטיים עובדים גם הם עם משטרת אולסטר באמצעות חוליות קישור. אלה תיאמו את פעילות שירותי הבטחון, המודיעין ומשטרת אולסטר, שהביאו לתקריות שהסתיימו במוות. אחד הקצינים שהושעו, פקד באגף המיוחד, היה ראש חוליית הקישור שפעלה בחבל ארמאה. עתה נחקרים עשרות קצינים של הענף המיוחד ושירותי הבטחון. מעניין, במשך כל תקופת הדיונים וההסעיה – לא נשמעה אף מלה אחת מדאונינג סטריט 10.

ברוך שפטרנו

מאת טדי פרויס

מתפטר מודעי. כמו בסוף הרב

> רעיו בליכוד לא הציעו לו הפעם כסף או משקה, וכשמדובר במודעי זוהי בשורה טובה.

לבד ממה שהשמיעו הגברת מיכל מודעי ובעלה, לא נשמעו קינות על ההתפטרותו של שר המשפטים. ואין זה מפתיע. מאז זינק "המצליח" (דברי מודעי) לזירה, הוא הספיק לריב, להתחכך ולהסתכסך פחות או יותר עם כל מי שנקרה על דרכו או בשוליה. לא מערכת "דבר אחר" לבדה ביקשה את סליחתו של גדעון פת. היה מי שאמר כי רק עתה הוא מבין איזה גאון היה שמחה ארליך המנוח כשאמר מה שאמר על מודעי.

לעומת קורת־הרוח שהשתררה במשרד המשפטים ומתוך הדברים שהשמיע מנכ"ל המשרד בטלוויזיה, בלשון מנומסת, עלתה ביקורת חמורה על השר הפורש) פשטה עצבנות במסדרונות האוצר. האפשרות כי משה נסים ימונה כעוצר למשרדו הקודם, עלולה לשמש מקפצה להחזרת מודעי לאוצר. יתכן שלמשה נסים יוצע לבחור באחד משני התיקים שהוא מחזיק, ואז הוא עשוי להצביע על "משפטים". בדרך האלימינציה ייתחב מודעי מחדש לגרונם של עובדי האוצר ובאין שמעון פרס ש"יפריע" לו מלמעלה, לא יהיו פני הדברים עליזים כל־כך. רגיעה מסוימת הורגשה רק לאחר שהובן, מדברי יצחק שמיר, כי לא הובטח למודעי שהוא יישב בממשלה שלאחר אוקטובר.

תרומתו השלילית של מודעי למשרד המשפטים ברורה (והיועץ המיוחד שמינה לעצמו לענייני פרשת השב"כ: אופן מינויו של היועץ המשפטי), בין היתר משום שהליכוד אינו עורך חגיגות לכבוד הצלחת התכנית הכספית, כפי שעשה בשעתו לכבוד מודעי באוצר. אחרי שבליכוד שמו רגל לתכנית הכלכלית (אף שר ליבראלי אחד לא הצביע בעד התכנית – ראיה להשפעת יו"ר הנשיאות במפלגתו), לעגו לה ולמתכנניה והסבירו שזה לא רציני ולא ילך, מיהרו העכברושים לעלות על הספינה המפליגה, שהתברר כי אינה ממהרת לטבוע. הואיל ולא יכלו למצוא תורן ומפרש אחרים להיתלות בהם, הרימו בלית ברירה כוסית הצלחה לכבוד "חברנו יצחק מודעי". כמו אייה החמור ב"פו הדב", שראה במסיבה לכבוד כריסטוף רובין חגיגה לעצמו. מודעי התייחס אליהם ברצינות ותיאר את מודעי כשר אוצר מצליח. הצלחתו היתה כהצלחת הזבוב שהתיישב על אוזן השור החורש, ראש הממשלה, ובערב התמתח מרוב עייפות מן העבודה הקשה ש"עבדנו" כל היום, או כמו הזוב שהגמלים – סגן השר עזי אמוראי, המנכ"ל עמנואל השרון, הפרופסורים לכלכלה למיניהם – נשאוהו במעלה ההר והוא התפאר שהגיע אל המטרה.

מודעי לא התאמץ יתר על המידה, וזה ייאמר לזכותו. מישיבות ההכנה הוא הירבה להעדר ולפגישות אצל ראש הממשלה מיעט לדחוק את עצמו. הוא הניח לעוזריו ולפרופסורים לעבוד בשיתוף עם ראש הממשלה, בלי להפריע יותר מהנסבל. אם העלה רעיונות, הוא לא עמד בתוקף על ביצועם. בשלב מסוים הציע מודעי להטיל מס על ההון, אך חזר בו לנוכח ההתנגדות הכמעט כללית בקרב מכיני התכנית. הוא הגה את הרעיון בדבר ביצוע חד־צדדי (היינו על־ידי צווי חירום), הצעה שהיתה עלולה לפוצץ את כל המהלך. רק בהתערבות ראש הממשלה נמצאה פשרה שאיפשרה לצאת לדרך.

לאחר אישור התכנית בממשלה, הכריז מודעי כמה הכרזות שהציבור, שכבר הכיר אותו, לא התייחס אליהן ברצינות, תודה לאל (בין היתר אמר, שכדאי להחזיק בכספי פת"ם, כי אין להוציא את הפיחות מכלל אפשרות. וזה בשעה שהתכנית כוונה לצמצום כספי הפת"ם ולחידוש האמון בשקל על חשבון הדולר). מובן שהתקשורת היתה אשמה – ובן ראש הממשלה, המעופף המבין בכלכלה כמו במשפטים, ראשי הליבראלים שהם מליגה ג', הפרצוף השמן והסחייך של מוטה גור וכו' וכו'. גם בתקר האחרון היתה התקשורת אשמה: היא נוכחה באולם שבו התקיים הראיון עמו. לדברי האי־התנצלות צירף מודעי הסבר, כי לא ידע שיש עתונאים באולם. כמו הנהג שטוען על שנתפס כשהוא נוסע במהירות של 199 קמ"ש. כי מה פתאום ניצב שוטר בצד הדרך?

בהודעתו הקודמת, לפני כשלושה חדשים, שיחק מודעי את האציל, הג'נטלמן. במסיבת העתונאים שכינס לאחר הרחקתו מהאוצר הודיע, כי לא יבקש ולא יקבל על עצמו תפקיד אחר בממשלה – הקצין הפולני שלא לוקח כסף, אבל בכל זאת ישתה כוס תה. כוס התה היתה משרד המשפטים. בשבוע שעבר לא יכול היה מודעי לחזור על המחווה הנדיבה שעשה באפריל. רעיו בליכוד לא הציעו לו הפעם לשר המצליח לא כסף ולא כוס משקה, אף לא לחודש אוקטובר. זו בשורה טובה, אך מאחר שבליכוד הכל יכול לקרות, מן הראוי שהמעורך ידבק בעמדה שגיבש לעצמו: מודעי לא יוכל לכהן גם בממשלת האחרות הבאה, כדי שכולם יוכלו לומר "ברוך שפטרנו".

מכתבים למערכת דבר

מפעלי חברת העובדים לעובדיהם

ב„דבר" מיום א' 13.7.86 התפרסמו זה בצד זה שני מאמרים הדנים בניהול ושיתוף העובדים במפעלי חברת העובדים. האחד מאת צבי כסה: „שלושה מפתחות זהב: ניהול וניהול וניהול". ומאמר מאת רעיה רסינ: „שיתוף, האתגר".

באותו גיליון במדור החדשות מתפרסמות שתי ידיעות תחת כותרת אחת: „שביתה במפעל 'סורה' (חסין אש לשעבר)" ו„השבתה ב'יובל גד'". שני מפעלים בבעלות חברת העובדים.

צבי כסה כותב בין השאר: „השלב הבא המתחייב הוא חברה של שותפים, לא של שותפות, שהוא מושג מופשט, אלא אתה היחיד שותף ומשתתף".

רעיה רסינ כותבת בין השאר: „רק אימוץ רעיון השיתוף במקום העבודה, שיתוף שיחול בכל הרמות, מרצפת הסדנא, דרך יחידות העבודה השונות ועד לדרג הניהולי, יבטיח שיתוף של אמת בתהליכי קבלת ההחלטות ובביצוען ובכך תיפרץ חומת הניכור והזרות, הקיימת לצערנו כיום בחברת העובדים".

השביתה במפעל „סורה" וההשבתה ב„יובל גד" הן התוצאה של הניכור בין העובדים ל„מעביד" שהוא חברת העובדים.

לדעתי, הגיע הזמן שחברת העובדים – שמייסדיה אימצו לעצמם את החזון הסוציאליסטי של בעלות על אמצעי הייצור בידי עובדיו – תצעד לקראת הגשמת החזון הזה, ותעביר מפעליה לידי העובדים.

הניסיון הראשון בהיסטוריה שלנו בארץ היתה דגניה. ראשיתה חווה שהעסיקה שכירים, ואחריתה, שיא השיתוף – הקבוצה. האם אי־אפשר לעשות זאת בימינו, ולאו דווקא בחקלאות אלא גם בתעשיה?

חברת העובדים צריכה להעביר לעובדי מפעליה את האחריות המלאה ואת הבעלות לידי העובדים. חברת העובדים צריכה להפוך ל„מוסד מייסד" – מקימה מפעלים, מריצה אותם ומלווה אותם עד התבססותם, ולאחר מכן תעבירם לעובדים (כמו הסוכנות במפעלי ההתיישבות שלה).

חברת העובדים יכולה להשאיר בידיה אמצעי שליטה (ולמניעת הסתאבות) במסגרת מניית בכורה וכיו"ב. התמורה הכספית שהושקעה תיפרה ותשמש להקמה וביסוס מפעלי פיתוח נוספים ולהמשך התהליך „ההתיישבותי־תעשייתי". בדרך זו תקלוט דורות עובדים חדשים, שבוודאי יהיו נאמנים לדרכה של חברת העובדים.

הסתיידותה של הקואופרציה אינה בהכרח סוף פסוק, ואינה בהכרח הוכחה שדרך זו אינה מציאותית. בוודאי שיש להכניס שינויים המתחייבים מהמציאות כיום בדרך השיתופית. רק מסירת המפעלים בידי עובדיהם תמנע שביתות, השבתות, פיטורים וכשלונות. אפשר לסמוך על ציבור העובדים כיום, שיוכלו לאתגר זה ויצליחו.

דוד גלעדי
אשקלון

עדיפה אופוזיציה לוחמת

בקשר למאמרו של הסופר עמוס עוז: „עלילה" („דבר" 16.7) רצוני לציין שאף הכוונות הטובות בעניין הייעוץ להקים ממשלת ליכוד לאומי מצד ארבעת הסופרים לאחר תוצאות הבחירות לכנסת הי־11 לא עמדו במבחן הזמן. חבל שהסופרים לא הורו בראיית הדברים הבלתי־סבירים מבחינה פוליטית וחברתית. הכוונה של עמוס עוז היא שכוונתו המקורית היתה ליכוד לאומי יחד עם מפ"ם ור"צ כדי למנוע רוטציה. אולם השאלה היתה אם ה„ליכוד" היה מסכים להיכנס לעסק זה בלי הדתיים כאיזון נגד השמאל או לוותר על הסיכוי של שלטון אחר הרוטציה של המערך?

מה היה הפתר מצד המערך להישאר עוד פרק זמן באופוזיציה אם הליכוד היה מקים ממשלה צרה? הליכוד היה שלושים שנה באופוזיציה ולא התייאש. מה היתרונות שהשיג ראש הממשלה שמעון פרס בכהונתו הראשונה של הרוטציה למפלגתו, לתנועת העבודה? הרי עצם השתתפותו בשלטון זה כיפר על חטאיו של שלטון הליכוד במשך שבע שנים כמה: מלחמת לבנון, המצב הכלכלי החמור שהשאיר בירושה, ויסות המניות, הרס החקלאות, התעשיה, פרשיות כפולארד והשב"כ שכיום צריך ללקק את פצעיו. הכל ייזקף בבחירות הבאות לחטאים של המערך, כי אנשי הליכוד יודעים את מלאכת ההסמצות. כאשר קמה ממשלת הליכוד הלאומי היתה תקווה שתהיה זו ממשלה ללא דתיים. והנה התברר במהרה, שבלעדיהם אי־אפשר. שוב נמשכו מצידם הסחיטות על חשבון משלם המיסים.

התנהגותו של ראש הממשלה בכל הקדנציה שלו לא סימלה לוחם אמיץ למען האידיאלים של מפלגתו, היה כנוע לתכתיביו של הצד השני, כאילו בבחירות לא היה רוב למערך. כניעתו לדתיים היתה אכזבה מרה לרבים. כל הדתיים הצביעו עם הימין בשאלת רקנאטי ובשאלת ועדת חקירה בעניין השב"כ. כי תמיד המימסד הדתי הולך שלוב־זרוע עם הריאקציה.

דומני שעל מוסדות ה„מערך" לעשות חשבון־נפש ולהסיק מסקנות עוד לפני הרוטציה ולהחליף את מנהיגו.

חיים חצורי
אילת השחר

הערות ל"דהתשלומים לפי צו ממשלתי"

יש אי־דיוק במכתב זה: לא על פי צווים ממשלתיים בלבד מתבצע השינוי ב„דמי החזוקה" (מתנה „מרעי" לשכר דירה גבוה), אלא על פי החלטת ועדה מיוחדת (הידר – שלום חבשוש) שהוקמה על ידי הוועדה המרכזת ב־8 בדצמבר 1985 ובהנחיית כדלקמן (אני מצטט): „לבדוק את התעריף הכספי בבתי־אבות של 'משען' על מנת לקרבן למקובל במוסדות ציבוריים מקבילים".

הוועדה קיבלה, יש להניח, מהנהלת „משען" את כל החומר הנוגע „למוסדות מקבילים", המעניין אותה, ואף פנייה בודדת אחת לא הופנתה לדיירי בתי־אבות. קולם לא נשמע. דעתם לא נתבקשה, כי לא היו הוראות בנדון מהוועדה המרכזת לפנות ל„אלמנט" זה, וחברי הוועדה – חיילים ממושמעים היו.

יחד עם העלאת שכר דירה קיבלו התושבים חוזר מ„משען" ואני שוב מצטט: „רק תושב המשובץ שיוכל להוכיח, שאין בידו אמצעים, ושלא יישאר לו אפילו דמי מחיה וכיס – יפנו באמצעות מנהל בית־האבות לוועדת ההנחות". סוף הציטטה קצר וקולע.

ועדת הכשוש רושמת בהחלטותיה, כי „עצירת ההסתדרות האחרונה הטילה על 'משען' משימות המטילות מעמסה כספית שאין 'משען' יכולה לעמוד בה". גם זאת ציטטה מפרוטוקול הוועדה.

מפקפק אני אם הקמת ועדה חד־צדדית זו היא ברוח אותה ההסתדרות שהקימונו ב־1921.

להחלקת העניין יש צורך כעת, כי הוועדה המרכזת תקים ועדת בדיקה עליונה ודרשה שתבדוק את המצב ותזמין לדיונים גם באיכות הנבחרים של תושבי בתי־אבות ותשמע טענותיהם.

לפי הנהוג בהסתדרות יש צורך ב„סידור החדש" לדרוש מהנהלת „משען" לשתף באירכות תושבים־נבחרים של בתי־אבות בהנהלת החברה. לפחות בדעה מייעצת בזמן הראשון.

במסגרת „מכתב למערכת" אין אפשרות הרחבת יותר של עדות, לכך היה כדאי להתאים ריזה אותה.

והעיקר – הצהרה קצרה – אנו רואים במוסד בתי־אבות מפעל חיוני מאוד, ובייחוד בעתיד. חבל רק שאף פעם לא פנו אלינו בהחוורה על ידי מתן אינפורמציה נכונה, והחלו ב„פעולה" ישר מעמדת כוח, כמו נגד „עתיקי ימים" ו„רופפי שכל".

משה רדיומן
תל־אביב

החוק הממלכתי וציוויי ההלכה

„מלחמת התרבות", שמדברים בה רבות, בימים אלה, לא בתשמ"ו החלה.

האב ששלח את בנו – בראשית המאה – לבית־ספר „תרבות" ולא ל„חדר". הבן שהצטרף לתנועת הנוער הציונית, ובמיוחד לתנועה של א"י העובדת והתחנך להגשמה לחיים חדשים. הם שהחלו ב„מלחמה" זו.

היה זה הרצון לחולל מיפנה באורח־החיים הגלותיים. היתה זאת שאיפה לגבש חיים יהודיים חדשים. להקים מדינה במקום הארגון הקהילתי של הגולה.

עתה נטוש המאבק על השלטת החוק הממלכתי על ציוויי ההלכה. לגבי חוגים מסויימים „דינא דמלכותא דינא" אינו דין במדינת ישראל... רק כלפי מלכויות הגויים, שם כופפו ראשם וקיבלו הדין... המאבק הוא צביונה וקיומה של המדינה. רב לא ציוני שר פנים? למי הוא כפוף? להלכה ולציווייה או למגילת העצמאות, למדינה ולחוקיה? הרי דתו תורתו. היכול הוא להתפשר? היסכים להפרדת הדת מן המדינה?

אברהם גל
גני־יהודה

איפה הם רעיונות הסוציאליזם

רבותינו המלומדים לימדונו, כי המושג דמוקרטיה פירושו שלטון העם. בישראל, בדומה לשאר הארצות הקפיטליסטיות, למדים אנו מתוך אירועי היום יום, כי אמנם העם זכאי להצביע בעבור המפלגות לכנסת, ברם, בין האינטרסים האמיתיים של הבוחרים לבין התנהגותם הפוליטית של הנבחרים הקשר הוא מקרי בהחלט.

הנה לדוגמה שביתתן הצודקת של האחיות. שירותי הבריאות היו משותקים, חולים התייסרו והיו אפילו מקרים של מוות הנעוצים בצימצום התקנים שבבתי־החולים.

מה עושים חברי הכנסת והשרים בנדון? ממלאים את פיהם מים ומובלים את ידיהם ממעש ע"פ הוראת הפטרון מוושינגטון אשר אסר להעלות את השכר במדינת ישראל. מכאן שומה עלינו להבין שהסבל מקורו לא במאבק הצודק של האחיות, כי אם בעובדה שחברי הכנסת ושרי ממשלת ישראל ממלאים הוראות של המימשל האמריקאי החותר לפגוע בשירותים הציבוריים כדי שישראל תהיה מסוגלת להפנות יותר כספים לתשלום עבור מירוץ החימוש.

דוגמה נוספת לעיוות המושג דמוקרטיה רואים אנו ב„פרשת רקנאטי". כפי שידוע לכל, רובן של ההמלצות וההחלטות של הוועדה נהפכו לחוכא ואיטלולא וכל זאת בגין העובדה שנבחרי הציבור בכנסת ובממשלה אינם למעשה נציגיו של רוב העם – שהוא ציבור השכירים – משום שכל החלטותיהם ומדיניותם מושפעת ונקבעת ע"פ אינטרסים של בנקאים, בעלי הון ושאר בעלי המאה.

שמעון פרס ע"פ ידיעה ב„דבר" טוען, שמפלגת העבודה בחרה לאמץ 60 אחוז מרעיונות הסוציאליזם כדי לקבל רוב בעם. מתוך בחינת התנהגותה של מפלגת העבודה בנושאים הקשורים לציבור העובדים, התנהגות המוכתבת על ידי תכתיבים אמריקאים, ניתן לומר, ששמעון פרס ומפלגת העבודה אינם מאמצים אפילו אחוז אחד מרעיונות הסוציאליזם.

מוטי אישיאיר
מעגן־מיכאל

רפואה ציבורית ופרטית

שביתת האחיות שהיתה לאחרונה מעלה זכרונות עגומים על שביתת הרופאים לפני שלוש שנים. בעת שביתת הרופאים אורגנו שירותים רפואיים חלופיים אשר פעלו בהצלחה מסויימת וחשבתי לתומי, כי מעז ייצא מתוק ותקום מערכת רפואית פרטית קבועה בצד וכהשלמה למערכת הרפואית הציבורית. אבל לא כך עלתה במחשבה לפני הרופאים. חיש מהר חזרו כולם אל ה„לוקש" אשר ניתן למהר בתוספות פרטיות מעל ומתחת לשולחן עם מע"מ ומס הכנסה או בלעדיהם, כי כאן הגענו אל שורש הבעייה.

הרפואה הציבורית היום אין זו קונצפציה חברתית כפי שהיתה לפני דור. נכון עלות עצמה של שירותים רפואיים זו קונצפציה של ביטוח־בריאות שאומצה כבר על ידי כל המדינות הקפיטליסטיות ופירושה תשלום פרמיה קבועה כדי לכסות הוצאות גבוהות בלתי־צפויות. אין פירוש הדבר ביטול רפואה פרטית. אין כל צורך שמקופת הביטוח או מהקופה הציבורית ישולם כל ביקור רופא או כל תרופה. להיפך, חייב אדם לשלם עבור שירותים רפואיים שיגרתיים בדיוק כמו שמשלם עבור זוג נעליים ואינו מצפה לקבלן מקופה ציבורית.

יש להפריד באופן ברור וחד־משמעי בין רפואה פרטית וציבורית. יש לעקור באיזמל חד כל תופעת כלאיים, כאשר הרופאים (וגם האחיות) נהנים משני שולחנות. כל הגורמים הממשלתיים והציבוריים חייבים להירתם למשימה, כולל האיגודים המקצועיים, אשר בתפקום על מעשים בלתי־כשרים מאבדים כל זכות מוסרית ומשפטית לנהל מאבקים ושביתות.

רבקה יחזאל הירשביין
בני ברק

טלוויזיה

5.30 „הלבי" – פרק שלישי.
6.30 קיצור החדשות (ערבית).
6.32 „יציפארי" – סדרה חדשה לילדים (תרגום ערבי – עברי).
7.00 יומן השבוע (ערבית).
8.00 כותרות מבט.
8.02 עד פום – שתי להקות רוק חשובות. האחת ותיקה, „יו – 2" מאירלנד, והאחרת „ג'י־ג'י־ג'י", להקה עולה חדשה בבריטניה. עוד בתכנית סרטוני וידאו של להקת „דיפשמוד", „מפלט 42". מגישים: ענת חלב ומנחם גרנית.
9.00 מבט לחדשות.
9.30 „שושלת" – פרק שלישי: בלייק קרינגטון נקלע לקשיים כספיים בעקבות ההסגר שהוטל על תנועתו של מכליות נפט. למתחרה, ולטר לנקרשים, גם כן בעיות, פועלי הקידוח שלו נוטשים אותו מחוסר אמצעי תשלום. סטיבן קרינגטון מציע עצמו לקידוחים ומתקבל. פאלון מציעה לאביה לרכוש שוב את מתיז בלייזדל. היא גם מציעה נישואין לססיל קולבי, אך הוא מתעקש להשיא לה את אחיינו המוכשר ג'ף, ובתמורה הוא מבטיח לעזור לחלץ את קרינגטון מן המשבר הכספי שנקלע אליו.
10.20 „סוף ציטוט" – ענייני ספרות: הקשר בין קולנוע לספרות. באמצעות קטעי סרטים יועלו סוגיות של התסריט כז'אנר ספרותי ועיבוד הרומן לתסריט. משתתפים: ד"ר מיכל פרידמן, ניסים דיין ואיתן גרין. מנחה: ירון לונדון.
11.00 „מלוא הבית" – שם הפרק: איך אפשר בלי טלוויזיה?
11.30 חדשות.

טלוויזיה לימודית

09.00 שעת כושר.
09.10 בלי סודות: כימיים חיים.
09.30 אל סיר, פרק 23: הקסר.
09.55 זה רק ויליאם: פרק 23.
10.20 מלאך כלבן: סיפור חייה של פלורנס נייטינגייל, האחות המבוססת של החיל הבריטי במלחמת קרים העקובה מדם.
2.00 שעת כושר.
2.10 מי מפחד מאופרה: לוצ'יה די לאמרמור כאת (דוניצטי) המבוססת על ספרו של וולטר סקוט „הכלה מלאמרמור". האירועים מתרחשים במאה הי־18 בסקוטלנד.
2.40 רכבת ההפתעות: פרס אנימציה.
3.00 רחוב סומסום: מבצע ניקיון.
3.30 החבורה של מרפי: פרק 10.
4.00 ה„פליינג פיקטס": הופעה פומבית של להקת גברים אוסטרלית השרה בלא ליווי כלי.
5.00 ערב חדש. מנחה: גדעון רייכר.

רדיו

קול המוסיקה

07.07 רצ'יר: רבייזה במול מג'ור לחליל וכלי־קשת וה. פ. רמפל; רוסיני: סונטה מס. 3 בדו מג'ור לכלי־קשת והח. הקאמ. „פרנץ ליסט" מבודפשט.
07.30 שחרית מוסיקלית – מוצרט: סימפוניה מס. 33 בסי־במול מג'ור, ק. 319 ותז. הקונצרטגבאו / נ. הרנונקורט; פירוסטאנו: קונצ'רטו מס. 8 ברה מג'ור לחליל ולתזמורת ... / תז. רדיו ברלין / א. ליוביד'ע; מנדלסון: הפתיחה ל„חלום ליל קיץ" ותז. פילהרמונית / ג. פרוג'רא; סיבליוס: „הנערה בבגול" – אופרה במערכה אחת וסולנים, מקהלה ותז. סימפ. של יטבכורג / נ. ירבי; ק. נילסן: סויטה קטנה אופ. 1 ולהקת הבורק הסקוטית / ל. פרידמן; ראבל: „לה ואלס" ותז. הקונצרטגבאו של פריס / א. קלויטנס.
09.30 קונצרט בוקר – סאליבן: סימפוניה במי מינור „האירית" והפיל. המלכותית מליברפול / צ'. גרובז; קרוולי: מבוא וואריאציות על נושא עבור לקלרינט, תזמורת ות. קינג / ... / א. פרבביטס; בטהובן: סונטה לפסנתר מס. 3 בדו מג'ור וא. גילדס; שוברט: „שירת הברבור", מחזור שירים – חלק ראשון וק. קראייר / ו. אולבריק; ויולדי: סונטה בלה מג'ור לכנור וקונטינואו וס. אבריאל / ס. בדים / א. פרבינג; באך: קונצ'רטו בלה מינור לחליל, כנור, צ'מבלו ולכלי־קשת וא. ניקולה / ג. הכצל / ק. ריכטר / תז. באך במינכן.
12.05 אמנים באולפן – ליסי לויה, סופראן / ענת כרוז, פסנתר – ... „ורסיליה: קיץ 1915", אופ. 24. ... תשעה שירים. ... ששה שירים אליזבתיים. ...
הרדשה.
13.00 קונצרט צהריים – ... פנטסיה ... ארבע בלדות ... בבאריס, פסנתר: מאהלר: סימפוניה מס. 4 ... סקרצו מס. 4 במי מג'ור ... בבארים.
15.05 צליל מבוגר.
16.00 קונצרט כנה – באך.
18.30 מוסיקה ליום ראשון – באך: קנטטה מס. 187 „הכל מחכה לך" ...
20.05 ערב עם – ... סונטה מס. 5 בסי־במול מג'ור ...
20.30 הקונצרט הקאמרי השבועי ...
22.30 מסורות מוסיקליות בארץ.
23.00 מוסיקה מן העבר הרחוק.

רשת א'

11.30 השכלה ודעה לכל – צרפתית למתקדמים: שעור מס' 39.
12.05 „בפיזות הכסם".
14.06 תכנית לילדים – „שירים חברים של ספוריקי" „הצורב והכנא". אגדה אינדיאנית.

„בנימין זאב הרצל" מאת יעל רוזן: לקראת שידור.
14.45 „חתול בשק".
15.30 „קולם הצעיר" ותכ.ב.
16.05 דירון – שידור חי מאולפן היכל ... ישראל.
17.20 האוניברסיטה הפתוחה – „תל־אביב, הדור הראשון", 1906–1936: סיור בתל־אביב שהיתה לעיר, 1925–1935.
17.53 מילהאים.
19.05 „מהכנת ישראל".
22.05 – „תפוח וציד" – „פיטה, סמים ואלכוהול".

רשת ב'

18.06 מכיבת עתונאים.
18.45 היום בספורט.
19.35 עם ישראל – עניינים יהודיים בעולם.
20.05 „שלום לבן דוד" – פיוט ופרוזה בשידור חי.
22.05 תזמורות כליינשיפה – „בעקבותיו של פרנץ ליסט", מאת שנה למותו. ... מלחיני המאורשים בישראל, אהרן ראם.
23.05 – „בלבול שלישי" – ... לאומנויות בשידור חי.

רשת ג'

18.06 הבכור הלומד.
21.05 אדם שתיק.
23.05 הלילה הוא שירים.

גלי צה"ל

06.05 אוניברסיטה משודרת: התפתחות כוח הכבן העברי: צבא ענק של 12 הכרזות. מרצה ד"ר מאיר פעיל.
16.05 „רדיו ספורט".
17.50 יומן כספים.
18.05 „טעם קלה על בלבלה".
18.40 מסודי הלוחמות הצבאיות.
23.55 „שיחת חצות" – עם הפסנטן ד"ר אבנון רפאל.

בתי קולנוע

תל־אביב

אסתר: שובו של מקבוען 9.40 ,7.30 ,5
אלנבי: אהבה מטורפת 9.30 ,7.30 ,5
אלנבי: חלף עם הרוח 8.15, 4.30
בן־יהודה: רכבת אל החופש 9.30 ,7.15 ,5.00
גורדון: בר 51 9.45 ,7.45 ,5
גת: צבע ארגמן 9.15 ,6.15 ,3.15
דיזנגוף 1: נשיקת אשת העכביש 9.45 ,7.40 ,4.45 ,1.30 ,11
דיזנגוף 2: 3 רווקים ותינוק 9.45 ,7.20 ,4.45 ,1.30 ,11
דיזנגוף 3: זאב צעיר 9.40 ,7.20 ,4.45 ,1.30 ,11
דקל: קרטה קיד II 9.30 ,7.15 ,5
נילס אורגזן 8.00
מעריץ אלמוני 10.00
חבות סרט סקס
הוד: הקרב על הוועד 9.30 ,7.30 ,5
בית ליסין: לא מאוחר לאהוב 11.15
חן 1: ב"ס לשוטרים מתקדמים 9.50 ,7.50 ,5.50
חן 2: שגעון של לילה 9.50 ,7.45 ,5.50
חן 3: סימפוזה של אגנס 9.50, 7.40
טרון בקרדת הקסמים 6.00
חן 4: מרגלים שכאלה 10.00 ,7.55 ,6.00
11, 2.15
חן 5: חופשה מטורפת באירופה 9.50 ,7.50 ,5.50
דמבו הפיל המעופף 4.30, 2.30
לימור: מעריץ אלמוני 9.30 ,7.30 ,5
לב 1: אלכס חולה אהבה 9.40 ,7.40 ,5 ,2 ,11.30
לב 2: אהבות משתנות 9.30 ,7.30 ,4.45 ,1.40 ,11.20
לב 3: יומנו של צב 9.40 ,7.30 ,4.45 ,1.40 ,11.30
לב 4: מיסיטה 9.40 ,7.10 ,4.45
מוזיאון ת"א: שואה
מוגרבי: סגור לרגל שיפוצים
מקסים: סברון חושים 9.30 ,7.30 ,5
סינמה 1: [illegible]
סינמה 2: בגידות בבריסטה 9.30 ,7.30 ,5.00
סטודיו: סגור לרגל שיפוצים
פאר: רק בין חברים 9.30 ,7.15 ,4.30
פריז: כוורות 9.30 ,7.15 ,4 ,2 ,11
11.30 הדרישה
צוותא: ילדי המדרגות 8.00
צפון: התחלות ראשונות 9.30, 7.30
תמוז – רב־תל־אביב: כתום הגוף 9.30, 7.15
11.45 מתפסת את מר גודבר
שחף: זכרונות באפריקה 9.15, 5.45
תכלת: אהבה על החולגה 9.30 ,7.15 ,4.30
תל־אביב: קברה 9.30 ,7.30 ,5

יפו

התחייה הישראלית

ירושלים

אוריון: קברה 9.30 ,7.30 ,4.30
אורדי התיבה האבודה 11.00
אורין 1: הצבע ארגמן 8.50 ,6.00 ,3.00
מסטר הקונגו כו 10.30
אורנע: ב"ס לשוטרים מתקדמים 9.30 ,7.30 ,4.30
בית אגרון:
מלחמה ואהבה 7.30
העולם לפי גרפ 9.30
רבי אברהם במעגל הפרוע – חצות
האלף הקטן בגרי האוכה:
בנשיקת אשת העכביש 9.30, 7.15
הבירה: מסע העסקים של אבא 9.30, 7
ברוס לי – ביג בוס 4.30, 10.30

אור 3: קרטה קיד II 9.30 ,7 ,4.30 ,10.30
גיל אור: שובו של מקבוען 9.30, 7.15
אלכס חולה אהבה 9.30 ,7.30 ,4.30
אגודת נילס הולגרסון 11.00
הכבוד של פריצי 9.15, 7.00
הקרב על הועד
רון: שגעון של לילה 9.30 ,7.30 ,4.30
ישראלים מצחיקים 10.30
בר 51 9.30, 7.30

חיפה

אורה: אלכס חולה אהבה 9.15, 7
אורלי: כתום הגוף 9.15, 7
דמבו הפיל המעופף 4.30, 11
אמפיתיאטרון: זאב צעיר 9.15, 7
ארמון: ב"ס לשוטרים מתקדמים 9.15, 7.00
עצמון: הקרב על הוועד 9.15, 7.00
חן: פגרנגו 9.15 ,7.00 ,4.30
מאי: קרטה קיד II 9.15 ,7 ,4.30
יחסים אסורים 9.15, 7
רון: קברה 9 ,7 ,4
רב גת 1: הצבע ארגמן 9.00, 6.00
טרון וקרדת הקסמים 4.30, 11.00
רב גת 2: שגעון של לילה 9.15, 7
מהדבים באהבה 4.30, 11.00

קרית־ביאליק

בעקבות אוצר הנילוס 9.30, 7.15
ב"ס לשוטרים מתקדמים 9.00 ,7.00 ,4.30

קרית־חיים

בית העם: קברה 9.15, 7
היובל: מתנה שברים 9 ,7 ,4.30

קרית־ים

ביתן: סברון חושים 9.15, 7

קרית־מוצקין

אורות: הקרב על הוועד 9 ,7 ,4.30

אשדוד

אסתר: ב"ס לשוטרים מתקדמים 9.30, 7.30
אשדוד: הקרב על הוועד 9.30, 7.15

אשקלון

אסתר: קברה 9.30 ,7.30 ,5
מאור: גלשט אותה 9.15, 7.30
רחל: ב"ס לשוטרים מתקדמים 9.30, 7.30

באר־שבע

חן: אלכס חולה אהבה 9.30 ,7.30 ,4.30

בת־ים

עצמאות: קברה 9.30 ,7.30 ,5

הרצליה

היכל: אלכס חולה אהבה 9.30 ,7.30 ,5
מלון דניאל:

עפולה

תתיך תתיך 9.00

חולון

ארמון: זאב צעיר 9.30 ,7.30 ,5
מגדל: ב"ס לשוטרים מתקדמים 9.30, 7.30

מתנים, קריית שרת: שנת הדרקון 9.30, 6.45
סינדרלה 4
הכלבלב הכסיל 11.30
סבוי: קברה 9.30, 7.30
ריבה: אלכס חולה אהבה 9.30 ,7.30 ,5

טבריה

אביב: זכרונות מאפריקה 9.30, 6.30

כפר־סבא

עמל: אלכס חולה אהבה 9.30, 7.30
5.30
חן: זאב צעיר 9.30, 7.30

לוד

אורלי: תתיך תתיך 9.30 ,7.30 ,5
הקרב על הועד 9.30, 7.30

נהריה

הוד: זכרונות באפריקה 9.30, 6.30

נתניה

סטודיו: אהבות משתנות 10, 8
ב"ס לשוטרים מתקדמים 6, 11
אסתר: אלכס חולה אהבה 9.15, 7
שרון: זאב צעיר 10 ,8 ,6
נילס הולגרסון, ואוזי הפרא 4, 11

פתח־תקוה

שלום: הקרב על הועד 9.30, 7.30
היכל 1: אלכס חולה אהבה 9.30 ,7.30 ,5
היכל 2: קרטה קיד II 9.30 ,7.15 ,5
היכל 3: תתיך תתיך 9.30 ,7.30 ,5

קרית־שמונה

שגיר: תלמידה ומחשמלת 9.30, 7.15

ראשון־לציון

נעמן: הקרב על הוועד 9.30, 7.30
ראשון: אלכס חולה אהבה 9.30 ,7.30 ,5

רחובות

בית העם: אלכס חולה אהבה 9.30 ,7.30 ,5
הדר: שגעון של לילה 9.30, 7.30
חן: רמבו 9.30, 7.15

רמת־גן וגבעתיים

ארמון: שובו של מקבוען 9.30 ,7.15 ,5
ב"ס לשוטרים מתקדמים 9.40 ,7.30 ,5
לילי: רכבת אל החופש 9.30 ,7.30 ,5
הדר: קברה 9.30 ,7.30 ,5
רב גן 1: שגעון של לילה 9.50, 7.30
דמבו הפיל המעופף 5 ,3 ,11
רב גן 2: חופשה מטורפת באירופה 9.50, 7.30
מהדבים באהבה 5 ,3 ,11
רב גן 3: סיפור אמיתי 9.40, 7.20
קרטה קיד II 5 ,3 ,11
רב גן 4: קרטה קיד II 9.50, 7.30
טרון בקרדת הקסמים 5 ,3 ,11
זכרונות באפריקה 9.00, 6.00

רמת־השרון

כוכב: 9.30, 7
20,000 מייל מתחת לים 4.30

רעננה

אורות: רכבת אל החופש 9.30, 7.15
עליזה בארץ הפלאות 5.00

רמלה

אורה: אלכס חולה אהבה 9.15, 7.30

הלוח הכללי ידיעות אחרונות

למוסד ציבורי דרוש
רכז תכנון נושי — באזור המרכז
– איסוף מידע על גידולים חקלאיים ואמצעים, בקורת על איכות ירקות, בתי קירור ואיסום, הוצאת עודפים מצטברת בשטחים.
– השכלה: טכנונית חקלאית. שליטה מלאה בשפה העברית / והערבית, כושר הבעה בכתב ובעל פה, רשיון נהיגה.
המעוניינים יפנו בכתב עד: בצרוף קורות חיים לת.ד. 20130 תל־אביב – 67132.

דרושה למוסד ארצי
מדפיסה טובה בעברית אנגלית
(רצוי גרמנית).
לפנות לת.ד. 20400 תל־אביב

דירות ובתים
עסקים
הצעות עבודה
מכוניות
הצעות למכירה
רוצים לקנות
רכב ונזרה
נקיון ואחזקה
רישום לשואין
שידוכים
הודעות

[illegible]

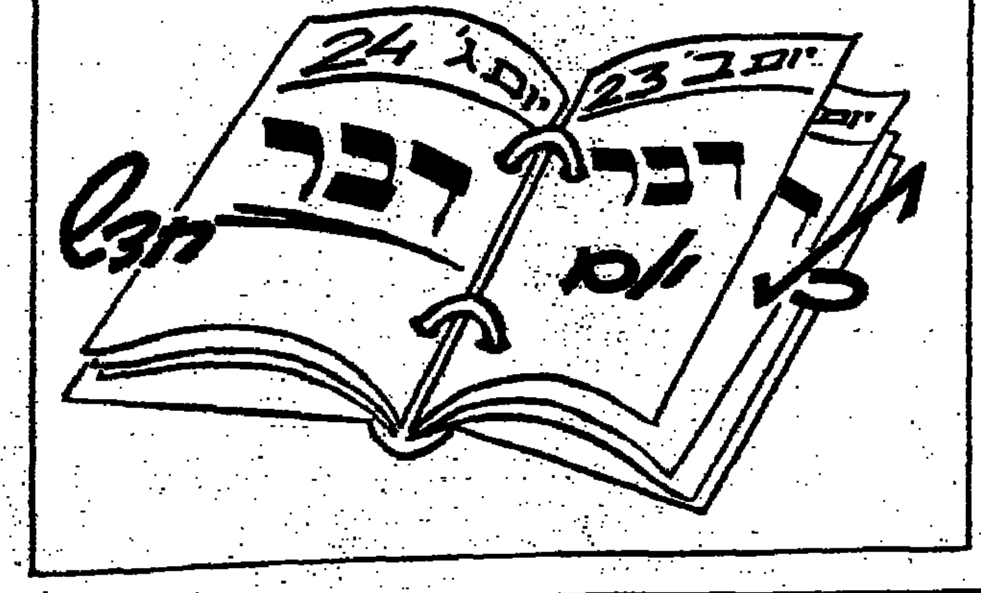

סוכנות החלל האירופית קוראת תיגר על נאס"א

האם יירשו „אריאן־הרמס" ו/או „הוטול" את מעבורות החלל האמריקאיות?

„האם נתיר למעצמות־העל ולגנראלים שלהן לעקל את מערכת השמש, או אולי האירופאים ואחרים יקראו תיגר על המונופול שלהן? האם בריטים מן היישוב יהיה להם סיכוי כלשהו להינתק מכדור־הארץ?"

קטע זה, בסגנון המזכיר את ימי גדולתה של האימפריה הבריטית, הופיע לאחרונה בעתון האנגלי המכובד „גרדיאן". אבל לא רק הבריטים – גם הצרפתים, ובמידה מסוימת גם בני מדינות אחרות באירופה, כגון הגרמנים והאיטלקים, וכמוהם היפאנים ואפילו הסינים, מבקשים לטוס בחלל בכוחות עצמם. הם אינם מסתפקים עוד בפירורים שהעניקה להם עד כה סוכנות החלל האמריקאית, כאשר התירה מפעם לפעם לאסטרונאוטים ממדינות אחרות במערב להצטרף באורחים לטיסותיהן של מעבורות החלל.

האמת היא שה„מארחת" עצמה, ארה"ב, שקועה עתה עמוק־עמוק. אחרי אסון „צ'לנג'ר" בסוף ינואר השנה הוקפאו שלוש מעבורות החלל האחרות, לצורך בדיקות יסודיות שמטרתן למנוע הישנותו של אסון כזה. לפי התחזיות הראשונות עמדו הטיסות להתחדש ביולי 1987 אך לאחרונה התברר שהבדיקות האלה, הנערכות בעיקר במנוע הדלק המוצק, והתיקונים הנדרשים יימשכו זמן רב יותר מן הצפוי. ב־14 בחודש זה אמר מנהל נאס"א ג'יימס פלצ'ר, שטיסת המעבורת הבאה תתקיים לכל המוקדם ברבע הראשון של 1988. הוא הוסיף, כי לפי־שעה לא הוחלט אם לבנות מעבורת רביעית, במקום זו שאבדה בחלל, בהשקעה של כשני ביליארד דולר.

מעבורות החלל – טענות שהופרכו

התכניות האירופיות ליטול חלק פעיל יותר בחקר החלל ולהגיע לאי־תלות באמריקאים החלו זמן רב לפני אסון „צ'לנג'ר", והן הוגשמו בחלקן, באמצעות הטילים מדגם „אריאן", המשוגרים זה שנים אחדות מקורו שבגיאנה הצרפתית שבצפון־מזרח אמריקה הדרומית. טילים אלה, של סוכנות החלל האירופית, כבר הספיקו לעבור שורה שלמה של פיתוחים ושכלולים בעיקר כדי שיוכלו להרים לחלל מטענים כבדים יותר. דגם רביעי מסוג זה יהיה מוכן לשיגור בסוף שנה זו, ובינתיים כבר מתכננים את „אריאן־5".

סוכנות החלל האירופית הכריזה, כי אין לשגר לווייני מחקר ולוויינים מסוגים אחרים מן הקרקע באמצעות טילים חד־פעמיים. פיתוח מעבורת החלל נומק במידה רבה בנימוקים של חסכון: היא עצמה וחלק מן הטילים המשמשים לשיגורה ניתנים לשימוש חוזר, וכוח האדם הדרוש לשיגור לוויין מן המעבורת קטן בהרבה מזה הדרוש לשיגור אותו לוויין מן הקרקע. הנימוקים האלה היו נכונים על הנייר, אבל באה המציאות והפריכה אותם: שוב ושוב אירעו תקלות בשיגורי המעבורות, עוד לפני אסון „צ'לנג'ר", ומספר השיגורים היה פחות בהרבה מן המתוכנן. עדיין עומדת לטובתה של מעבורת החלל הטענה, שניסויים מסוימים אפשר לערוך רק בה, תוך בקרה מקרוב של מדענים במעבורת עצמה, ולא על־ידי בקרה מרחוק, מן הקרקע. אבל לא הכול מסכימים עם טענה זו, ויש אפילו בארה"ב עצמה מדענים רבים הנוגדים, שאין כמעט ניסוי מדעי שאי־אפשר לערוך אותו בעזרת בקרה מרחוק, מן הקרקע. מכל מקום, פולמוס זה נראה היום אקדמי במקצת, בגלל ההקפאה הממושכת בשיגורי המעבורות.

חללית מאוישת קומפקטית

בעוד בארה"ב מתנהלת מחלוקת עזה בין אלה, התומכים בהמשך הסתמכותהן של מעבורות החלל, ובין אלה הדוגלים בשימת הדגש בחלליות בלתי־מאוישות – מציעים האירופאים, ובעיקר הצרפתים, תפיסה חדשה, שבאה לשלב את שתי התפיסות האלה. עיקרה של תפיסה זו: כל הלוויינים – לתקשורת, למטאורולוגיה, לחקר פני כדור־הארץ וכו' וכו' – ישוגרו גם להבא מן הקרקע, באמצעות טילי „אריאן", אבל בנוסף על כך אפשר להרכיב בראשו של טיל זה מדגם „אריאן־5", הנמצא עתה בפיתוח, חללית מאוישת שתשמש רק למשימות שמצריכות פעילות אנושית בחלל. הודות לצמצום זה המטלות שיוטלו על חללית מאוישת זו, „הרמס" שמה, יכולים להיות ממדיה קטנים בהרבה מאלה של מעבורת החלל. לפי התכנית יהיה אורכה של „הרמס" 16 מ' בלבד (לעומת 37 מ' של מעבורת החלל), מוטת הכנפיים שלה תהיה 10 מ' (לעומת 24 מ') ומשקלה ללא מטען יהיה 9 טונות (לעומת 66 טונות).

על פיתוחו של הטיל המשוכלל „אריאן־5" החליטו המדינות המאוגדות בסוכנות החלל האירופית עוד בראשית 1985, ולאו דווקא מתוך פזילה לאפשרות להרכיב עליה חללית מאוישת. המטרה הראשונית היתה להוזיל את השיגורים הלא־מאוישים, כדי שאירופה תוכל להתחרות בהצלחה בשיגורים האמריקאיים מן המעבורת ולשגר לחלל גם מטענים כבדים יותר מאלה שאפשר לשגר בטילי „אריאן" הנוכחיים. לצורך זה פותחה תפיסה חדשה, לפיה יורכב הטיל משני שלבים. השלב הראשון יונע בעזרת מימן וחמצן, בתוספת שני טילי האצה („בוסטרים") שיונעו בדלק מוצק, בכמות של 170 טונות בכל טיל. השלב השני של הטיל יהיה משני סוגים: אחד קונוונציונאלי, ושני שיונע במימן ובחמצן. במקרה הראשון יוכל הטיל להכניס לוויין בן שמונה טונות למסלול גיאוסטציונרי גבוה סביב כדור־הארץ, ובמקרה השני – חללית מאוישת במשקל של 15 טונות למסלול הקפה נמוך.

מעצמות אירופה, ובראשן צרפת ומערב־גרמניה, כבר שוקדות על פיתוחו של הטיל החדש, אלא שההצעה „לשדך" עם „אריאן־5" את „הרמס" עלולה לסבך קצת את התכניות: טיסות מאוישות מצריכות, כידוע, אמצעי בטיחות מהימנים בהרבה משיגורי לוויינים בלתי־מאוישים. ייתכן בהחלט, שתוספת אמצעי הבטיחות הדרושים לא רק תעכב את פיתוח הטיל החדש, אלא גם תייקר אותו, ואולי גם תעשה אותו כבד יותר, ובכך יאבד „אריאן" חלק מן היתרונות שעמדו להבדילו לטובה ממעבורות החלל האמריקאיות.

כך תיראה „הרמס", החללית הזעירה המאוישת של צרפת

השפן הבריטי

בינתיים גם קם ל„אריאן" ול„הרמס" יריב אפשרי, ודווקא בתוך אירופה עצמה, בדמות „הוטול" הבריטי. „הוטול" הוא ר"ת של „המראה ונחיתה אופקיות" והו מעין מטוס־חללית, שיוכל לפי המתוכנן להמריא המראה אופקית ממסלול תעופה רגיל, כמו מטוס, להגיע תוך תשע דקות לאחר ההמראה לגובה של 25,000 מ' ולטוס שם במהירות של חמישה מאך (כלומר, פי חמישה ממהירות הקול, או כ־5,000 קמ"ש). בגובה כזה האוויר דליל ביותר ואי־אפשר להשתמש שם במנועי מטוס רגילים: במקום זאת יופעל המטוס־חללית באמצעות טילים שיכילו חמצן ומימן נוזליים.

„הוטול" תוכנן במקורו כדי להטיס אסטרונאוטים ומטענים לתחנת חלל, או להסיע נוסעים בין אוסטרליה ובריטניה בתוך שעה אחת בלבד (!). מבחינה מסוימת זהו המשך ל„קונקורד" הבריטי־צרפתי, שכידוע הוכיח עצמו ככשלון מוחלט מבחינה מסחרית, אך בנבדל ממנו יוכל ה„הוטול" לפעול גם בחלל. הבדל נוסף: ה„הוטול" אינו נהנה מתמיכתה של צרפת, אדרבה: צרפת חוששת, שהמטוס־חללית הבריטי המתוכנן ישמוט את הקרקע מתחת לפיתוחו של „הרמס", מפני שספק אם מדינות אירופה יוכלו להרשות לעצמן לפעול בשתי האופציות האלה גם יחד.

התנגדות לפיתוח ה„הוטול" עלולה להתעורר גם בבריטניה עצמה. מדינה זו השקיעה עד כה הרבה פחות כספים בטכנולוגיית החלל מאשר צרפת, ביחס של 5:1, ואפילו מערב־גרמניה ואיטליה עולות על בריטניה מבחינה זו. נראה שיש תקווה ל„הוטול", רק אם יצליחו הבריטים להשיג את תמיכתה המלאה של סוכנות החלל האירופית – ודבר זה מוטל בספק.

בעוד נמשכת מחלוקת זו בין בריטניה לצרפת, עשויה גם המעצמה הגדולה מעבר לאוקיינוס להפתיע. ארה"ב כבר התחילה לתכנן מטוס־חללית לשימוש חוזר, על־פי תפיסות הדומות לאלה שעומדות מאחורי תכנית ה„הוטול". עם זה שתכניות החלל האמריקאיות נתונות עתה בשפל שלא היה דוגמתו, ועם זה שתל"ג הכולל של הקהילייה האירופית משתווה לזה של ארה"ב – הרי ארה"ב היא מעצמה אחת בלבד, ולפיכך היא פטורה מהתנגשות האינטרסים הפוליטיים־כלכליים־יוקרתיים של בעלות־בריתה באירופה המערבית. כיוון שכך לא תהיה זו הפתעה מרעישה, אם בסופו של דבר תוסיף ארה"ב להוביל במירוץ אל החלל ואל השכבות הגבוהות יותר של האטמוספירה, הרף אסון „צ'לנג'ר".

ארה"ב בחלל – מדחי אל דחי

התרסקותה של מעבורת החלל „צ'לנג'ר" בינואר השנה היא, כמובן, המהלומה הכבדה ביותר שניחתה אי־פעם על התכניות האמריקאיות בחלל, ולא רק משום שאבדו בה שבעה אנשים, אך לא היחידה. ארה"ב ידעה בחודשים האחרונים עוד שלוש תאונות קשות. באוגוסט שעבר התפוצץ טיל „טיטאן", שנשא לוויין ריגול של משרד ההגנה; באפריל השנה התפוצץ טיל „טיטאן" נוסף ותוך כדי כך הסב נזק כבד גם לכן השיגור שלו בבסיס ונדנברג שבקליפורניה ובמאי נכשל שיגור לוויין מטאורולוגי, שהותקן בראשו של טיל מדגם „דלתא".

התפוצצות טיל „טיטאן" באפריל השנה

התוצאה, מלבד השעיית השיגורים של מעבורות החלל עד אביב 1988 לפחות: השעיית כל השיגורים של טילי „טיטאן", שהם היחידים המסוגלים לשאת אל על את הלוויינים הכבדים ביותר, ושל טילי „דלתא", עד לבירור נסיבות התאונות; הצורך לתקן את כן השיגור בבסיס ונדנברג, שהוא הבסיס היחיד בארה"ב גופא (ולא כולל את אלסקה), שממנו אפשר לשגר לוויינים למסלול קוטבי. עבודות התיקון כאן יימשכו שנה לפחות.

שורה שלמה של לוויינים, בשירותן של ארה"ב ושל מדינות אחרות, ממתינים עתה במחסנים, עד שאפשר יהיה לשגרם, אם בכלל, ובהם: לווייני ריגול (כיום רק לוויין ריגול אמריקאי אחד מקיף את כדור הארץ); לווייני תקשורת בשביל הודו, אינדונזיה ומשרד ההגנה הבריטי; החלליות „גליליאו" (לחקר כוכב־הלכת צדק) ו„יוליסס" (לחקר השמש); ומספר לוויינים מטאורולוגיים. היות שב־1984 נכשל שיגורם של שני לוויינים מטאורולוגיים, נותר עתה המינהל הלאומי לאוקינוס ולאטמוספירה של ארה"ב, העוסק בחקר מזג־האוויר, עם לוויין אחד בלבד, ששוגר כבר לפני הרבה שנים, בעוד שלסקירה מלאה של השמים מעל לארה"ב דרושים לפחות שני לוויינים מסוג זה.

במחסני נאס"א נותרו רק מספר מצומצם של טילי „טיטאן" ושני טילי „דלתא". הסיבה העיקרית למחסור זה איננה אובדנם של שלושה טילים מסוגים אלה בעת האחרונה, כי אם התפיסה השלטת מאז תחילת השיגורים של מעבורות החלל: לפי התכנית נועדו רוב שיגורי הלוויינים להיעשות מן המעבורות, ולא באמצעות טילים מן הקרקע. תכנית זו אמנם החלה לקרום עור וגידים, בעיקר בשיגורים האחרונים של מעבורות החלל – עד שבאה ההקפאה עם אסון „צ'לנג'ר", וארה"ב נמצאת עתה קירחת מכאן ומכאן.

המצב בתחום התקשורת טוב מעט יותר. לפי־שעה סובבים בחלל די לוויינים מסוג זה, ששוגרו בשנים קודמות, והם עדיין פועלים כראוי. אבל גם סופם יגיע – רובם ייצאו מכלל פעולה ב־1989 וב־1990, ואין בטחון שיימצאו טילים בכמות מספקת כדי לשגר לוויינים חדשים להחלפתם. תהיה לכך השפעה גם על הכלכלה: הרבה חברות אמריקאיות גדולות מנהלות את עסקיהן באמצעות לווייני תקשורת. במשרד התחבורה האמריקאי, האחראי לניצול החלל למטרות מסחריות, כבר גוברת הנטייה לסלק את נאס"א מענף זה ולעודד חברות לשגר לוויינים משלהן.

עתה שוקלים את האפשרות להוציא ממחסני הגרוטאות טילים ישנים יותר (ובעלי כוח־נשיאה מופחת) ולהתאימם למשימות, שנועדו במקורן לטילים חזקים יותר. עבודת ההתאמה הזאת כרוכה בהוצאה של 60 עד 70 מיליון דולרים לכל טיל. יהיה זה לא רק פתרון יקר, אלא גם מתסכל למדי, אך אפשר שזו הברירה העיקרית שנותרה בידי ארה"ב, אם אין רצונה להפקיר את השמים מעל לראשה בידי מדינות אחרות.

...והסובייטים עושים חיל

כאשר אנו אומרים „מדינות אחרות", הכוונה לאו דווקא למדינות המאוגדות בסוכנות החלל האירופית, הנמצאות לפי־שעה רק בראשית דרכן אל החלל, כי אם לברה"מ. לא כאן המקום למנות את כל ההישגים הסובייטיים בחלל בשנים האחרונות (הנושא ראוי לרשימה מפורטת), אך די שנזכיר כי ברגע זה סובבות בחלל שלוש תחנות חלל סובייטיות ובהן שני קוסמונאוטים, ה„מטיילים" מדי פעם מתחנה אחת לתחנה שניה ושלישית, ועוד שלוש חלליות משמשות לתחבורה ביניהן לבין עצמן וביניהן לבין הקרקע. אל שני קוסמונאוטים אלה יצטרפו בקרוב קוסמונאוטים נוספים ואז יגיע מספרם לשישה – כמספר המרבי של טייסי חלל סובייטים שכבר נמצאו בעבר בחלל בעת ובעונה אחת, ובעתיד הנראה לעין יגיע מספרם ל־12. כדי להדגיש עוד יותר את פיגורה של ארה"ב לעומת ברה"מ נוסיף, כי גם כאשר קוסמונאוטים אמריקאים שהו בחלל, במעבורות החלל, שהותם נמשכה תמיד ימים אחדים בלבד, ואילו עמיתיהם הסובייטים שורצים במרומים שבועות ואף חודשים ברציפות.

שביתת האחיות הבאה תהיה חריפה יותר

אם תפרוץ בעקבות כשלון המו"מ עם המעסיקים הנפתח בימים אלה – מזהירה אחת ממנהיגות מטה השביתה

מאת דנקה הרניש

„הכדור עכשיו בידי האוצר" – כך גורס צוות האחיות למשא־ומתן, כאשר לפני כעשרה ימים הניח על שולחן הדיונים את מכלול התביעות הייחודיות ואת הבעיה המרכזית של המחסור החמור בכוח סיעודי בבתי־החולים. „אנחנו רוצים לשמוע מהמעסיקים, ובראש וראשונה מהאוצר, כיצד להחזיר את האחיות לעבודה ולעודד את אלה העובדות במשרה חלקית לעבודה במשרה מלאה" – הסבירה בשיחה ל„דבר" חברת הצוות בלה סופרין.

בלה סופרין, אחות אחראית על מחלקה פנימית במרכז הרפואי „שיבא" בתל־השומר, חברה ב„שלישיה המובילה", לצד אילנה כהן מ„אסף הרופא" ואלברטו אמרגו מ„בילינסון", של מאבק האחיות של בתיה"ח, היא מעורה במאבקים המקצועיים של הסתדרות האחיות כשמונה שנים. לפני הבחירות האחרונות להסתדרות האחיות הציע לה מזכ"ל ההסתדרות ח"כ ישראל קיסר להציג את מועמדותה לתפקיד מזכירת הסתדרות האחיות. היא סירבה, ואז הועלתה מועמדותה של כרמיה פרץ, שהתפטרה לאחרונה בעקבות שביתת האחיות בבתי החולים.

המחסור באחיות בבתיה"ח הוא הבעיה המרכזית של כל משא ומתן – כך סבורה בלה סופרין. היא מסבירה שהתביעות הייחודיות, שהציג צוות האחיות לפני המעסיקים, נוגעות לתחומים ספציפיים של העבודה בבתיה"ח: תקנים, עומס ותנאים פיזיים. הפתרונות שיושגו – אם יושגו – לבעיות אלה ייצרו את התנאים למשיכת האחיות לעבודה בבתיה"ח. לדעתה של בלה סופרין, אם לא יווצרו התנאים שיבטיחו זרימת כוחות סיעודיים חדשים לבתיה"ח, על משרד הבריאות לשקול את האפשרות לצמצם את המערך האשפוזי בארץ. מנהל המרכז הרפואי „שיבא", פרופ' מרדכי שני, אמר כבר לפני שנתיים, כי לא היה משאיר מי מבני משפחתו בבי"ח ללא אחות פרטית להשגחה. האם צריך עדות נוספת? – שואלת בלה סופרין בצינה, כי בשנתיים האחרונות המצב לא רק שלא השתפר, אלא שחלה הידרדרות נוספת בעקבות המשך הפרישה של האחיות מבתיה"ח – אין גם לצפות לשיפור בזמן הקרוב: מספר הפונות לבתי"ס לאחיות הולך ומצטמצם.

דרישות של תנאים או של שכר?

אחת התביעות שהעלו עתה האחיות – להגדיל את התקנים לעובדי הסיעוד בבתיה"ח ב־50 אחוז לעומת הסיכומים שהתקבלו עוד בשנת 1974 בוועדת הנדלסון. מסקנותיה של ועדה זו, שבדקה את התקנים לאחיות בבתיה"ח, לא בוצעו במלואן עד היום. לדברי בלה סופרין, בבתיה"ח עובדים היום עם 70 עד 80 אחוז מן התקנים שנקבעו על ידי ועדת הנדלסון, וההתפתחות שחלה ברפואה בעשור האחרון הגדילה בהרבה את הצורך באחיות, ובפרט באחיות מיומנות. נושא התקנים והעומסים בעבודת אחיות בתיה"ח נמצא בבדיקה במכון לפריון עבודה זה שש שנים רצופות ועדיין אין סיכומים – מגלה בלה סופרין.

עוד תביעות האחיות להפחית את מספר שעות עבודה במשמרת – משמונה לשש, כלומר להפעיל ארבע משמרות במקום שלוש היום; להגדיל בשיעור ניכר את התוספת השנתית; להנהיג שנת שבתון; להקים מעונות לילדי אחיות ליד בתיה"ח שיופעלו מ־7 בבקר עד 7 בערב, בתמיכת משרד הבריאות; לדאוג להסעת האחיות מבתיהן לעבודה ובחזרה; לתת תוספת סיכון ניכרת – בכסף וגם בימי חופש, לאחיות בבתיה"ח הפסיכיאטריים ועוד.

מזווית הראיה של האחיות, הדרישות האלה הן בתחום שיפור תנאי העבודה. אולם הממונה על השכר במשרד האוצר, הלל דוראי, אמר כבר בהעיפו מבט ראשון על רשימת התביעות, שבעצם המדובר בשכר – ונושא השכר, כידוע, הוא „מחוץ לתחום" במו"מ הנפרד עם אחיות בתיה"ח על־פי החלטת הממשלה, זאת כדי למנוע פריצת הסכמי המסגרת והאינפלציה חוזרת. דרושה הגדרה של מהות התביעות, אם הן תביעות שכר או לא – פסק דוראי, וסביב נקודה זו יתרכזו, כנראה, הדיונים בין הצדדים שיתנהלו השבוע.

לאחיות אין אמון ב„כוונות הטובות" של משרד האוצר לגבי מקצוע הסיעוד. הדעה השלטת היום בקרב ציבור האחיות של בתיה"ח היא, שלאוצר „לא איכפת, אם ימותו אנשים בבתיה"ח, כל עוד אפשר להטיל את האחריות לכך על האחיות", אומרת בלה סופרין ומוסיפה: „את המאבק לא היו צריכות לנהל האחיות, אנחנו רק עובדים שכירים. את המאבק היה צריך לנהל משרד הבריאות, כי על כפות המאזניים מונח עתידה של מערכת ציבורית חיונית".

לא הלכנו עד הסוף

היא מודה, ששר הבריאות, מרדכי גור, ומנכ"ל המשרד, פרופ' דן מיכאלי, צדקו כאשר טענו בזמנו, שבתיה"ח יכולים להחזיק מעמד גם לאחר שהאחיות החריפו את מאבקן ונטשו את חדרי המיון. „לא הלכנו עד הסוף, לא התנערנו מאחריותנו לחולים" – מגלה בלה סופרין. ליד מטות השביתה נשארו צוותים בכוננות והאחיות ענו על מצוקה אמיתית. החולים שלחייהם לא נשקפה סכנה נשארו לטיפול המשפחות, אבל כל חולה במצב קריטי קיבל אחות צמודה ואת הטיפול „הטוב ביותר". לדברי בלה סופרין, מתכונת זו איפשרה לבתיה"ח להמשיך ולתפקד, אבל עוררה התנגדות הולכת וגוברת בקרב האחיות. בימים האחרונים של השביתה תבעו האחיות באסיפות הכלליות בבתיה"ח ממנהיגי השביתה לבצע נטישה כללית, כולל מחלקות פנים ויילודים, או לסיים מייד את השביתה ולפתוח במו"מ.

בלה סופרין: המאבק נמשך

סופרין טוענת, כי 95 אחוז מכלל האחיות לא רצו שביתה ב„כפפות משי" ודגלו במאבק חריף, שיביא לפתיחת מו"מ לאלתר מעמדה של כוח, אבל „נטישה כללית עלולה היתה להיות גזר־דין־מוות לחלק מן הפגים והילודים".

בשלב זה, בתיווכו של פרופ' צ'ירו סרודיו מהמרכז הרפואי „בילינסון" נפגשה נציגות האחיות עם ישראל קיסר והביאה לאישור מטה המאבק המורחב הצעה לסיום השביתה ופתיחת המו"מ. מטה זה הוא המנהיגות הקולקטיבית העליונה של אחיות בתיה"ח, כל עוד לא נבחרו מוסדות ההסתדרות בצורה דמוקרטית, והוא מורכב מ־20 אחיות ואחים – נציגיהם של בתי"ח. הרוב במטה המורחב הוא מיליטנטי, קיצוני, אבל לנציגים המתונים אוטוריטה אישית גדולה. כך קרה, שלאחר דיון של שעות ומאבק פנימי חריף אושרה הצעתו של מזכ"ל ההסתדרות לסיים את השביתה עם קביעת מועד לפתיחת המו"מ.

בלה סופרין רואה הישג בעצם פתיחת המו"מ עם המעסיקים. „זוהי תוצאה ישירה של המאבק שלנו, כי לפני השביתה לא רצו לדבר איתנו מחוץ למו"מ על הסכמי המסגרת. קיום מו"מ נפרד עם אחיות בתיה"ח מוכיח, כי המעסיקים מודים במצוקת הסיעוד בבתיה"ח". צוות האחיות סומך על תמיכתם של ישראל קיסר ושל יו"ר האגף לאיגוד מקצועי, חיים הברפלד, „שמגלה הרבה מאוד הבנה ומושיט עזרה רבה" – אומרת סופרין.

כל הכוחות מופנים עתה למו"מ עם המעסיקים. האחיות מקוות שהוא יהיה „מהיר וענייני". אומרת בלה סופרין: „השר לא יעלים עין מכשלון המו"מ. אם לא יהיו תוצאות מתקבלות על הדעת, קיימת אפשרות שהמאבק יתחדש". ועוד היא מזהירה: „אם ניאלץ לחדש את המאבק, לא יהיה מקום לגישה ליברלית. כבר מהיום הראשון ניאלץ להוציא את התותחים הכבדים".

פותחה שיטה חדשה וזולה לייצור תבלין הזעפרן

הזעפרן, מן היקרים בתבלינים, שמשתמשים בו בעיקר בתבשילי אורז ודגים, עשוי להיות בהישג ידם של רבים הודות לשיטה חדשה לגידול בכמות הזעפרן ושיטת קטיף ממוכנת, אשר פותחו על־ידי חוקרים מהאוניברסיטה העברית וממנהל המחקר החקלאי.

מחירו הקמעונאי של הזעפרן האמיתי (שלעתים מבלבלים בינו לבין הכורכום, המכונה גם זעפרן הודי) הוא כחמישה דולר לגרם. מחיר גבוה זה נובע מן הקושי הרב בגידולו המסחרי. שיטות הגידול הנהוגות היום מיושנות ודורשות השקעת עבודה ידנית רבה ומאומצת, בעיקר בקטיף.

פרח הזעפרן: התבלין מן העלי

את התבלין מפיקים מן העלי של פרח הזעפרן הסגול. קוטפים את צלקת העלי, שהן בעלות צבע כתום עז, ומייבשים אותן. מאחר שהפרחים אינם פורחים כולם באותו זמן, צריך לחזור שוב ושוב על הקטיף, במשך כשבועיים. לכן הפסיקו לגדל את הזעפרן בארצות בעלות חקלאות ממוכנת ומפותחת. כיום מגדלים את צמח התבלין הזה במספר ארצות באסיה ובאגן הים התיכון, אך לא בישראל.

פרופ' משה נגבי, מן המחלקה לחקלאות מוטנית בפקולטה לחקלאות של האוניברסיטה העברית ברחובות ודב בסקר מן המחלקה למדעי המזון במנהל המחקר החקלאי בבית־דגן פיתחו שיטה לגידול הזעפרן, הגורמת לפרחים לפרוח באותו זמן ומאפשרת קטיף מכני חד־פעמי.

אב־טיפוס של מתקן לקטיף הפרחים תוכנן בשיתוף עם צוות מהנדסים בראשות ד"ר יקותיאל אלפר ממנהל המחקר החקלאי. כן נבנה מתקן להפרדת צלקות העלי.

בעבר השתמשו בזעפרן גם כבושם וכחומר מרפא, מארצות הים התיכון ועד לסין. כיום הזעפרן משמש כתבלין בלבד, אם כי הוא ידוע גם כצמח בעל תכונות מרפא. יש בו, ככל הנראה, חומר המעורר את פעילות הלב וכן חומר המפחית את טרשת העורקים.

בכנס לפסיכולוגיה יישומית בירושלים

האבל אינו יפה לבריאות

מאת יעל אדמוני

בשנת 1657 בדק רופא בריטי, ד"ר הברדן שמו, את שיעור התמותה וסיבותיה בלונדון. המחקר העלה כי באותה שנה מתו בעיר 835 בני־אדם ממחלות שונות, כעשרה הלכו לעולמם מצער.

השפעת האבל על הבריאות היא, איפוא, תופעה ידועה בספרות הרפואית כבר במאה ה־17, ובעצם עוד קודם לכן. היום מקבל המחקר בתחום זה הדגשים פסיכולוגיים ובכינוס הבין־לאומי ה־21 לפסיכולוגיה יישומית, שהתקיים לאחרונה בירושלים, הוקדשו חלק מן הדיונים להיבטים השונים של אבל ובריאות.

ד"ר וופלגנג שטרובה מאוניברסיטת טיבינגן שבמערב־גרמניה חקר את השפעת האבל על בריאותם של אלמנות ואלמנים צעירים. המחקר נערך בתקופה של עד שנה וחצי לאחר ההתאלמנות ונבדקו בו 30 אלמנים ו־30 אלמנות. מן המחקר עולה כי בתקופה הראשונה שלאחר מות בן/בת הזוג שיעור התמותה בקרב האלמנים/ות גבוה יותר מאשר שנים אחדות לאחר האירוע הטראומטי. הסיכון הגדול ביותר לחיי בני הזוג השכולים הוא בתקופה של ששה חודשים עד שנה מיום פטירת בן/בת הזוג.

לאבל יש השפעה ישירה על בריאותו של האלמן או האלמנה. אנשים במצב של מתח וחרדה נפשית, הנובעים מן האבל, משנים לעיתים קרובות את מנהגיהם הקבועים. ממחקרו של ד"ר שטראובה מתברר כי שינויים בנוהגי שתיה, אכילה ועישון בעקבות האבל משפיעים באופן מיידי על הבריאות. ההשפעה הזאת גדולה במיוחד, אם בני הזוג היו קרובים זה לזה והיתה ביניהם תלות הדדית. עוד עולה מן המחקר, כי מוות פתאומי של בן/בת הזוג משפיע באופן חריף יותר על בריאותו של האלמן או האלמנה מאשר מוות כתוצאה ממחלה ממארת, כאשר יש סיפק בידי בן הזוג האחר להכין את עצמו באופן הדרגתי למותו של בן הזוג השני.

בקרב קבוצת האלמנים והאלמנות שנבדקה נתגלו בעיות פסיכוסומטיות שונות כגון חוסר תיאבון, כאב בטן, יובש בגרון וכדומה. ד"ר שטרובה ציין כי אלמנות נוטות יותר לפתח מחלות פסיכוסומטיות מאשר אלמנים, והן גם סובלות מדכאונות יותר מאשר גברים במצבן.

מצבן של אלמנות צה"ל טוב יותר

ורדה שוהם־סלומון וחנה קרוגלנסקי הציגו בכינוס מחקר לבדיקת השפעות האבל על אלמנות מלחמה בישראל בהשוואה להשפעה על אלמנות „אזרחיות", אשר כונו לצורך המחקר „אלמנות הביטוח הלאומי".

במחקר נבדקו והושוו שלוש קבוצות של אלמנות. הקבוצה הראשונה כללה 12 אלמנות שבעליהן מתו במהלך שירותם הצבאי; הקבוצה השניה – 12 אלמנות שבעליהן נפטרו ממחלה או מתאונה; והקבוצה השלישית – 12 נשים נשואות – ולא־שכולות בגיל דומה.

במהלך המחקר נבדקו קבוצות שונות של משתנים בקרב הנשים שהשתתפו בו, וביניהם: בריאות (דיכאון, סימפטומים פסיכוסומטים), תמיכה חברתית ואמונות (האם האלמנה רואה את חיי הנישואין כדבר מרכזי בחייה, מהי מרכזיות הילדים בחייה, פתיחותה ותכניותיה לעתיד).

מן המחקר עולה, כי מערכת התמיכה החברתית יש לה השפעה מרחיקת־לכת על מצבה הבריאותי והנפשי של האלמנה. התמיכה הכספית, החברתית והנפשית שמקבלות אלמנות צה"ל גדולה פי כמה וכמה מזו שמקבלות אלמנות הביטוח הלאומי. „אלמנות צה"ל נחשבות מכובדות יותר מאלמנות אזרחיות, שבעליהן נפטרו כתוצאה ממחלה או תאונה", אמרו החוקרות. לפיכך יכולת ההסתגלות שלהן למצבן המשפחתי החדש גדולה יותר.

אחת התוצאות המעניינות של המחקר היא, שככל שהאלמנה מאמינה יותר במרכזיותם של הילדים וחיי המשפחה בחייה, כך היא מסתגלת פחות למצבה החדש וסובלת יותר ממחלות פסיכוסומטיות. אלמנות אלה מתכננות פחות תכניות לעתיד, מפתחות פחות תקווה ומפתחות תלות גדולה יותר בסביבה.

מן המחקר מתברר, כי מצבן הבריאותי והנפשי של אלמנות וכן תחושות כגון צער, כעס ואשמה תלויים באופן ישיר באופן ראיית האשה את עצמה, בהשקפתה על החיים, ביכולת ההסתגלות שלה ובתפקודה היום־יומי.

ד"ר רוברט האנסון מאוניברסיטת טולסה שבאוקלהומה, ארה"ב, בדק את תהליך ההסתגלות למצב האלמנות בגיל מבוגר. מן המחקר שלו מתברר, כי ידיעה מוקדמת על מות צפוי של בן הזוג ממלאת תפקיד חשוב בתהליך ההסתגלות למצב שנוצר עם מותו. אנשים שידעו על מותם הצפוי של בני זוגם יכלו לקיים מעין „חזרות" לקראת המצב החדש על־ידי שיחות על השפעת המוות עם אנשים קרובים, אנשי מקצוע ובני משפחה. כן יכלו לערוך תכניות, לקבל החלטות, לתכנן את העתיד הכלכלי שלאחר מות בן הזוג וליצור קשרים חברתיים חדשים.

בפתיחת האליפות ה־50 של ישראל בא"ק

לב־רן הישווה את השיא בקפיצה לרוחק – 7.53 מ'

מאת ניסן פריימן

רמי לב־רן עשה זאת. במשך השנה האתלטית איים הנער המבטיח בן ה־16.5 בימות השיון יותר ויותר על השיא הישראלי בקפיצה לרוחק. אמש לבוחר אליפות הזהב העממית של ישראל באתלטיקה קלה, הישווה לב־רן את השיא בן ה־13 של צבי עמלי – 7.53 מ'.

לב־רן קבע את התוצאה המצויינת בקפיצה השישית והאחרונה. כבר בקפיצה השניה רכב על כוונותיו, הוא עבר את שיאו האישי ושיא הנוער בשקבע 7.50 מ'. בכך הוכיח כי המשברון שתקף אותו באליפות העולם לנוער באתונה, היה מקרי.

בקפיצות הבאות קבע מקבץ מלהיב והתקרב לשיאו זאו, כאשר הקהל הרב ביציעים וכל חבריו במסלול ובשדה היו דרוכים ומתוחים, ביצע לב־רן את קפיצת השיא.

עתה, אין עוד ספק כי שמו של עמלי עתיד להימחק מטבלת השיאים בזמן הקרוב. לב־רן לא רק אתלט מבטיח, אלא נקיים.

מלבד לב־רן גרמו אתמול נחת גם הקופצים במוט האמריקאיים שפתחו למעשה את האליפות בתצוגת ראווה משכנעת. קורי טרפנינג וסקול דיידיס קפצו לגובה שיא על אדמת ישראל – 5.65 מ'.

טרפנינג השתתף השנה כבר את השיא האישי. שניהם פתחו ב־5.20 מ' ועברו את הרף בקלות מרהימה. אח"כ עבר את השיא הישראלי הבדילאומי (5.40) וקפצו בזה אחר זה 5.55 מ' ו־5.65 בפעם הכליטית בתנבה. הרף היה מונח לבסוף על גובה מסחרר במיוחד שלנו, 5.71, אך הנביים בכלו, והקהל הודה להם בתשואות חמות. בהשוואה להם, שיגו לב לשיא הישראלי של קרלו רפאלי – 4.40 מ'.

לאחר הצלחת תצגת הראווה בקפיצה במוט החליטו המארגנים לשחזר את הנופע גם היום.

האתלטים האורחים ניצחו בכל המקצועות בהם השתתפו, ובחלק מהמקרים דחפו את ספורטאינו ליכולת מקבעית רצה. כך לכל נכספה אודית קולורני בריצה 400 מ' נשים אחרי אלקה ראפר המערב גרמניה וקבעה שיא אישי בזמן – 55.50 ש'.

דליה נבות היתה הבולטת בין הנשים אתמול, כאשר בגלה חלק בקליעה בקצועות ובכניים אך זכתה בתואר אלופת המדינה בריצת 100 מ' בכינות (ב־100 מ') ואילו בקפיצה לגובה כיבה שניה אחרי גבי רזון, רק בגלל פסילה רבות יותר. ביציתה קפצה לגובה 1.75 מ' ובכלל ב־1.78 מ'.

איל גולדהמר היה אכול לאלוף הראשון בכביצה בריצת 110 מ' משוכות (15.19) אך דווקא כגנן, צפריר ביצבר (15.37) נראה בכיוונו כבה בידה, כיון שקבע שיא אישי בא.

עפר גרנון, שהור באליפות העולם לנוער לפני כשבוע, ניצח ללא קושי בזריקת דיסקוס, אך ביצועו הלכה (46.00 מ') מהשיא הישראלי (52.78 מ').

בהפסקת ההתחרויות נערך טקס חלוקת פרסים לאלופת ישראל לאגודות, הפועל ירושלים. בהפסקה אחרת נהנה הקהל במופעי ריקוד ההתעמלות. הרוח בענין באליפות כבר כן, גם הארגון ההדר עבר על רמה גבוהה. ולמרות הבסכה נשבר שיא ישראלי.

האליפות תסתיים היום והחל ב־17.30 מתקיימת בהסות הבניה לגירות שרד הכקמה.

תוצאות היום הראשון (רק הישראלים):

● גברים – ריצת 110 מ' משוכות – 1. איל גולדהמר 15.19; 2. צפריר ביצבר 15.37; 3. דורון עדי 16.67. זריקת דיסקוס – 1. עופר גרנון 46.00; 2. יואב שריף 37.45; 3. פלד לדיר 34.20. ריצת 100 מ' – 1. איתי אילוז 10.92; 2. יואב כהן 11.01; 3. אבי ניסנקיה 11.03. ריצת 1500 מ' – 1. שלמה אוחנה 3:48.29; 2. דב קרמר 3:49.75; 3. עמית נאבי 3:51.10. ריצת 400 מ' – 1. יהודה מורלי 48.88; 2. דורון ביטרוק 49.48; 3. צפריר גלקין 50.65. קפיצה לרוחק – 1. רמי לב־רן 7.53; 2. אורי בוקר 6.90; 3. יוסי גולנסקי 6.82.

● נשים – קפיצה לגובה – 1. גבי רזון 1.75; 2. דליה נבות 1.75; 3. אודית עקהאל 1.61. ריצת 400 מ' – 1. אודית קולורני 55.50; 2. פאינה יעקלביץ 58.27; 3. עידית בורלי 1:00.35. ריצת 1500 מ' – 1. הבה קביואל 4:29.05; 2. ... 4:33.56; 3. הדס למדני 4:35.23. זריקת דיסקוס – 1. צביה וייספלד 35.20; 2. באורה אלקבי 32.80; 3. צילה אכר 28.70. ריצת 100 מ' – 1. דליה נבות 12.34; 2. אירים גלעד 12.54; 3. סיגל קוגן 12.68. ריצת 100 מ' משוכות – 1. דליה נבות 14.09; 2. גבי רזון 15.52; 3. יעל ציברמן 16.19.

רמי לב־רן משווה בקפיצה לרוחק את שיאו של צבי עמלי – 7.53 מ'.

מספיק ודי...

המהומה הדומית סביב מינוי מאמן לאומי לנבחרת הכדורגל שלנו, עברה כבר מזמן את גבולות הטעם הטוב. ואם עוד נותרה אצלנו מעט סימפטיה כלפי אלה בנהלת ההתאחדות אשר סבורים, כי הנבחרת הלאומית, במצבה היום ובמטרותיה העתידיות, אינה זקוקה למאמן זר ודי לה במאמן ישראלי – הרי היא הולכת ואוזלת. את מקומה הולכת ותופסת הרגשה, כי את ההתאחדות לכדורגל מנהלים קומץ עסקנים מסכדו מבינים בכדורגל כאשר כאוויים – להכביע את הבר שאינו חושב כמוהם.

אחרי שתי האפיזודות הכאר לא נעימות שהיו עם המאמן ההולנדי בלוק והמאמן היוגוסלאבי ואסוביץ' הגיע יו"ר הנהלת ההתאחדות שאול סוידי, שדרך אגב גילה סבלנות יוצאת מגדר הרגיל כלפי חבריו בהנהלה ככל גווני הקשת כולל הגוון שלו, לידי מסקנה, כי אין להטיל את נושא המאמן לקלחת של ויכוח והוא הבריע בעד מינוי מאמן ישראלי.

ויש לו לפחות סיבה טובה אחת: התקציב החודשי העומד לרשותו בהעסקת המאמן 3500 דולר לחודש, אינו יכול לספק את רצונם של הרים. וזהו עמדה ציבורית צודקת העומדת בזכות עצמה, בלי להכנס

פסק זמן

לויכוח מקצועי אם דרוש לנבחרת מאמן זר או שאפשר להסתפק במאמן ישראלי. אנו מצדדים בישראלי גם אם זר יסתפק בסכום שנקבנו לעיל.

זאת ועוד: חברי הנהלת ההתאחדות אינם פועלים בוואקום. מרכזי הספורט, מהם נשלחו הללו, נאבקים כבר זמן רב להוריד את רמת התשלומים בכדורגל, פועלים אצל שלטונות מס הכנסה כדי להוריד את נטל החובות הרובץ על הקבוצות ואין להעלות על הדעת שבעת ובעונה אחת תרשה לעצמה ההתאחדות לכדורגל לפרוץ את תקנון התשלומים למאמנים על־ידי מתן תשלום סנתי עתק למאמן זר.

אבל נראה, כי בהתאחדות לכדורגל פועלים הכוחות בסדר המנטטוסי. יש שם אחד, מ"כ נצור של יושבי הראש המתחלפים כל שש שנים, המנסה להוכיח כי הוא הוא "בר כדורגל" של מדינת ישראל. אורח קשה להבין למה מקיש הח"כ עוזיקם מילצ'ן מאבק אישי בנושא המאמן הזר, עד כדי שיתוף פעולה עם כל מיני גורמים אינטרסנטיים הזורקים לפיתנו בכל יום שם חדש לאימון הנבחרת.

בשבוע שעבר לא היה יום בו לא עסקה עתונות הספורט בפרשת המאמן הזר עד אשר פקעה סבלנותו של היו"ר סוידי והוא הצהיר: "יותר לא אפתח כאן כסוד תירוות. המאמן יהיה ישראלי". אבל בכל אופן נמשכו הלחצים. בעלי ענין העלו את שמו של האנגלי רון גרינווד ואחרים את שמו של הפולני אנטוני פיונציצ'ק.

כנגד העלו המצדדים במאמן ישראלי שני שמות נכבדים: דוד שוויצר ושלמה שרף. הראשון הגיב מיד כי יסכים לקבל את התפקיד רק אם יהיה מועמד יחיד. הוא אינו מוכן להתמודד. מדוע? עמדה תמוהה.

היו"ר סוידי נסוג משהו הסכים להקים קשר אם הפולני פיונציצ'ק, שהתפטר מתפקידו כמאמן נבחרת פולין אחרי המונדיאל 86. אמנם השכר המוצע של 3500 דולר לא השתנה, אבל מי יודע, אצל בעלי המקצוע ממזרח אירופה גם הסכום המוצע הוא כמי – העיקר להשאר בעולם המערבי.

ואנחנו לא יודעים אם לצחוק או לבכות. לנבחרת הכדורגל של ישראל אין שום משימה לאומית רשמית עד פברואר 1988 מועד המשחקים הקדם־אולימפיים באוקייאניה. הזוק כוזון לבית הנועא מעודד כאן ריב ומדון כאילו מחר מחרתיים אנו עומדים לכבוש פסגות בכדורגל הבינלאומי.

היו"ר סוידי גלה דעה שפויה בענין המאמן. המצב החומרי והמקצועי מצביע על כיוון ברור של מאמן ישראלי. גם דוד שוויצר וגם שלמה שרף ראויים לתפקיד וכמובן שיש לבחור באחד. או אנא חברי הועדה המקצועית הפעילו שיקול דעת מקצועי ותבואו כדי להפסיק את מחול השדים הזה.

אהרן להב

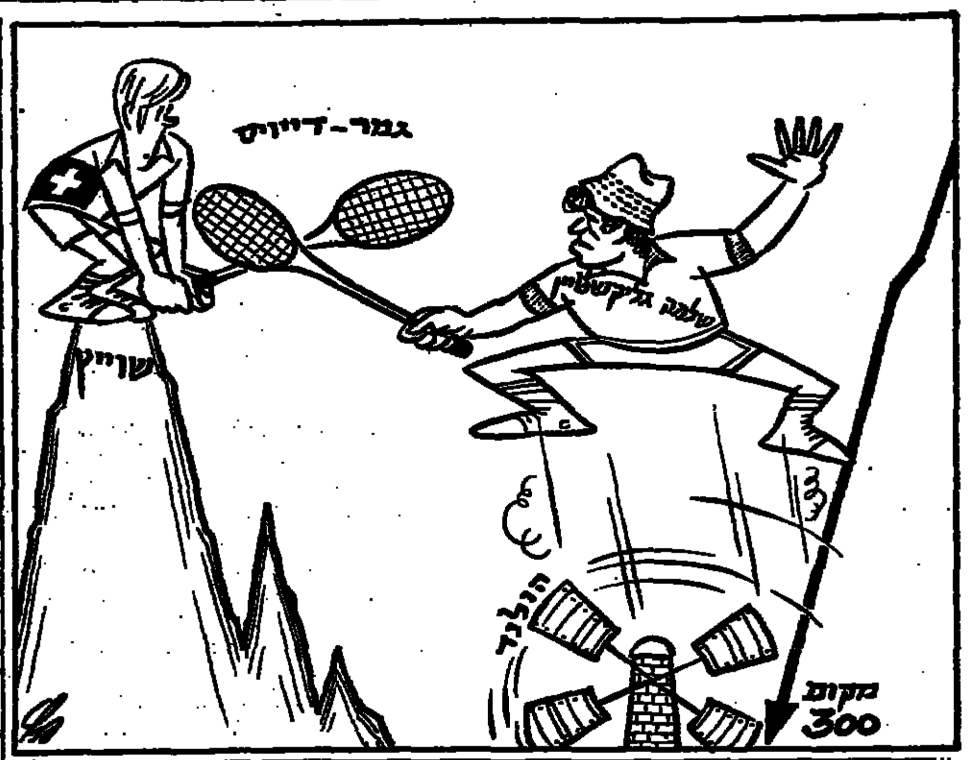

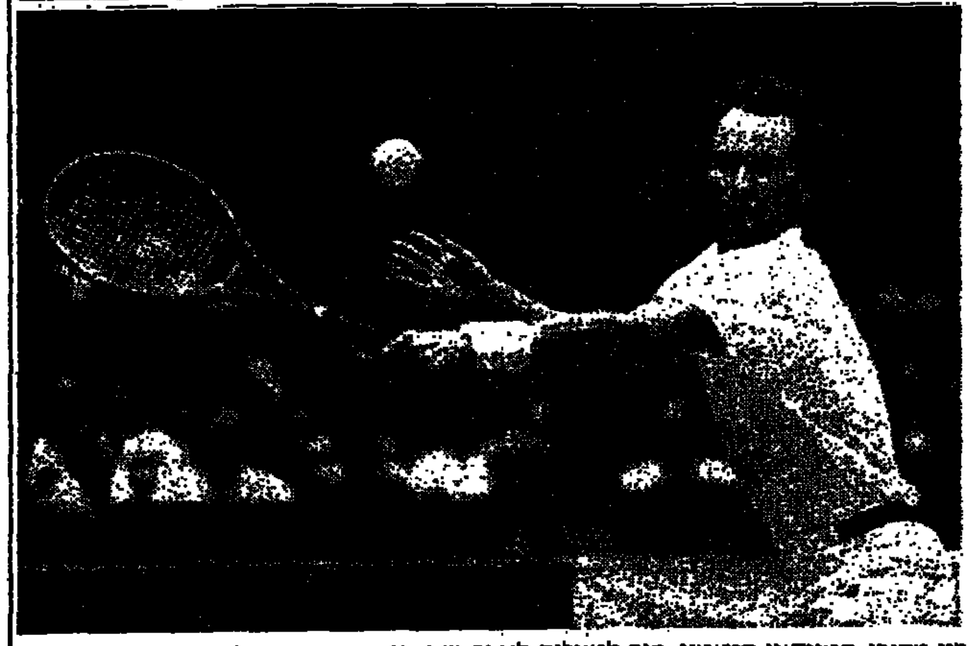

ג'ון מקנרו, הטניסאי המצטיין, חזר לפעילות לאחר חצי שנת היעדרות. הג'ינג'י הסוער התמודד בקליפורניה עם הצ'כי איבן לנדל ורמז על כוונתו לכבוש מחדש את הפסגה.

אתי אילוז מהפועל ירושלים (מימין) מנצח בריצת 100 מ' בזמן 10.92 שניות.

השחיין מברמודה נפסל בשעה שמשלחתו פרשה מהמשחקים

השחיין הקנדי המצויין ויקטור דייוויס קבע את ההישג המרשים ביותר בפתיחת תחרויות השחיה במשחקי חבר־העמים הבריטי באדינבורו, כשעבר 100 מ' חזה במקיפיות בזמן של 102.56 דק' – שיא משחקים חדש.

בתחרויות האתלטיקה התכבד דיוויס כבית בן ה־24 מאנגליה במדליה הזהב הראשונה, כשזכה את הפטיש למרחק של 74.06 מ'. האחר מרקין גירוואו כ־ים קני (70.40) ופיליפ כסיבי מאוסטרליה נבל את האדר (70.30).

בינתיים הצטרפה גם נבחרת ברמודה להרם של מדינות אפריקה ואסיה על המשחקים. כסירכאי ברמודה הגיעו, אמנם, לאדינבורו, אולם על פי הוראה ברגע האחרון של הוועד האולימפי שלהם הם הודיעו על פרישה מהמשחקים.

המעניין הוא, כי ההוראה הגיעה רק לאחר שהשחיין ההוה הברמודי ויקטור רונר כבר הסתתף בבריכה מוקדם ואף הספיק להיפסל בגלל החזקת ראשו מתחת למים.

אוסטרליה שלכה בבריכת השחיה, בכנסלה 3 מדליות זהב. לעשה מדליה זהב אחת של קבוצה.

את הדיהב הטוב ביותר קבע האוסטרלי ראנק ארמסטרונג ב־400 מ' חתירה, בכהשיג שיא הבריטים הדש – 3.52.25 דקות.

הקנדי ג'ון דיוויס האלוף האולמפי ב־200 מ' חזה, בצה ב־100 מ' חזה בזמן של 1:02.56 דקה.

בריצת 10,000 מ' ניצח האנגלי ג'ון סולי בזמן מעולה של 27:57.42 דקות.

אירוע בענין, הבציע על הספעה היום על המכחקים, היה נודרנת ביכולות, כשבמשקל עד 52 ק"ג התעצבו 3 מרבים בלבד, שהתחלקו במדליות. במשקל עד 60 ק"ג התייצבו 5 מרים־מתקלות.

אוסטרליה עלתה בהתירה לכפייניות בנעלה את מדליות הזהב לגברים ונשים.

אנגליה נכלה את הא 2 מדליות זהב בהתידה לצבדים. אנגליה זכתה בקליעה לטורה בתרגילים הסבבים.

הפתעה גדולה היתה בזכי לבד סור בורניר הבנים. בבאספכאר, כשהספרדי אבילר מאבלו ניצח את סספן אדבנג במוחיה 6:3:6:3, וישחק היום בגמר מול הכוזר ולנדר.

איווניר התם עם "רודה"

מאת משה כהן

שחקן מכבי ת"א, מושי איזנר, חתם על חוזה בקבוצה ההולנדית "רודה" ועומד לשוב היום בערב לארץ.

איזנר כרם פנה למכבי ת"א כדי לבקש שחרור, אך לטענתו על־פי החוזה הוא זכאי לקבל שחרור לכל קבוצה בחו"ל.

את המו"מ על מכירת איזנר ניהל אביו אברהם. הקבוצה ההולנדית רודה סיימה את העונה הקודמת במקום הד־4.

איזנר על מושי, אורנה, אבהה אביב: "בעיזה הלכוף בכבע מושי מאוד מרוצה ובהזב בדצונו לפהק בהולנד בעונה הקרובה."

קשיים בהעברת ברדה לבית"ר ת"א

מאת א. נתהלשקר

מרכז מכבי מתנגד להעברתו של ניסים ברדה ממכבי נתניה לבית"ר תל אביב. כך הבהיר אתמול דוד לויאה, יו"ר בית"ר תל אביב. לדבריו, באות ברדה לשחק בבית"ר תל־אביב, אולם במרכז מכבי מייעדים לברדה מקום באחת מקבוצות מכבי בליגה הלאומית.

בבית"ר תל אביב מקווים, כי אריה קרמר, הנציג בהתאחדות לכדורגל, על עוזיקם מילצ'ן מכבי להתיר על ברדה לטובת בית"ר. אגב, גם מכבי נתניה מסכימה להעביר את ברדה לבית"ר ת"א.

השוער אבי ליברמן, שביקש בחלק מהעונה להולפה בכביצה בבני יפו וחזר לבית"ר ת"א, יעבור, לדברי לויאה, לכל הנראה במודר.

בבית"ר מקווים לבבוא בני שחקני הנער המקומם של ניסן כרו, המורחק לעונה ודוני צבה, שהורחק בארבעה משחקי ליגה.

הוועדה לבחירת המאמן מתכנסת מחר

סווירי ומילצ'ן עדיין חלוקים בדעותיהם בשאלת המאמן הזר

מאת אשר גולדשלגר

עוזיקם מילצ'ן, חבר יו"ר הנהלת ההתאחדות לכדורגל, יציע מחר בישיבת הוועדה לקביעת מאמן זר לשגר טלקסים להתאחדויות הכדורגל באירופה על מנת לקבל המלצות על מאמנים, שיהיו נכונים לאמן בישראל. מילצ'ן הדגיש, כי מדובר בהתאחדויות, שמהם פנו אליהן עריכה.

מילצ'ן ציין, כי בישיבה מחר ייקבעו כללים למציאת מאמן בפרק הזמן, שניתן לעבודת הוועדה.

ייתכן שיצטרך לעבוד על פי יוזמות אישיות, אולם בעיקר על פי המלצות של ההתאחדויות האירופיות. על מנת לקצר את התהליך יצא מילצ'ן לשוחח טלפונית עם המועמדים כדי לבדוק את תביעותיהם הכספיות ואם יהיה ניתן להחליט אם להזמינם לארץ למו"מ סופי. מילצ'ן חזר ואמר, כי לא תהיה מקובלת עליו דחיית מאמן זר בגלל מגבלות כספיות.

שאול סווירי, יו"ר הנהלת ההתאחדות לכדורגל, אמר, אמש, כי מחר, אכן, יועלו בישיבה נהלי עבודה, אולם את כל מועמדים וכל השמות שהוזכרו עד כה יוזמות אישיות שטרם נבדקו כהלכה. סווירי הבהיר כי הוועדה תצטרך להחליט מלכתחילה על צורת עבודה, ורצוי, כי גם הצעות, שיועלו מחר בישיבה, ייבדקו, אם בכלל, רק בישיבה נוספת.

מילצ'ן לעומתו רואה בכל שם שיועלה על ידי חברים בוועדה ועל ידי אחרים, מועמדים פוטנציאליים, שראויים לבדיקה. לדידו, אסור לפסול אף אחד, וגם רון גרינווד הפולני אנטון פיונטצ'ק ראויים לבדיקה.

הצעה אחת, שכן תידון, היא זו של מנחם אריאב. הוא ביקש לקיים מו"מ עם מאמן זמני, הנכון לאמן בישראל, ולשם כך אף היה מוכן לצאת לרומניה. השאלה, שטוב תעמוד מול חברי הוועדה, היא כספית. שכן, חברי הפועל בהתאחדות לכדורגל כבולים לסכום של עד 75 אלף דולר ברוטו.

למרות תחילת העבודה מחר, הדעה בהפועל היא חד משמעית. אין טעם בחיפוש מאמן זר לאחר שהתגלו הקשיים הכספיים. הפרשות בלוק ואסוביץ' השאירו טעם רע אצל רבים.

בריילובסקי – היום לשיחות עם מכבי חיפה

כוכב הכדורגל היהודי־ארגנטיני, דניאל בריילובסקי, עומד לבוא היום לישראל כדי להיפגש עם ראשי מכבי חיפה ומאמנה, שלמה שרף, לקראת הצטרפותו לקבוצה בעונה הבאה.

במכבי חיפה מתלבטים עדיין אם לרכוש את בריילובסקי, השייך למועדון המכסיקאי "קלוב אמריקה", הדורש עבורו 400,000 דולר.

בקבוצת מכבי חיפה מקווים, כי המו"מ של שחקנים עם קבוצת מחו"ל לא יניבו תוצאות.

באמצע אוגוסט תצא הקבוצה למחנה אימונים בהולנד עם כל סגביה.

נודע שמנהלי חיפה מאמינים שאוחיל ימשיך לשחק בשורותיהם גם העונה.

גם הפועל חיפה תצא למחנה אימונים באמצע אוגוסט לגרמניה. בחיפה מקווים שהשוער הכפר־סבאי יאיר נוסובסקי והחלוץ אלי יאני יצטרפו לקבוצה.

הפועל חיפה מנהלת מו"מ עם הפועל ת"א על העברתו של גיורא אנטמן.

החיפאים דורשים תמורתו 50,000 דולר.

זלוטיקמן ישחק בהפועל ת"א

מאת משה כהן

הכדורגלן המצטיין, חיים זלוטיקמן, ישחק בעונה הקרובה בקבוצת הפועל ת"א – על־כך פסקה ביום ו' שעבר בבית המשפט המחוזי בחיפה בלהה גילאור.

השופטת קבעה שחולון הגישה את הצעת הפועל ת"א לאחר המועד הקבוע בחוזה עם השחקן.

זלוטיקמן קיבל בסיפוק רב את ההחלטה. בגיבי חולון שקלו לערער על ההחלטה אך אמר יו"ר מחלקת הכדורגל, באחד מאחה: "לא נבריח שחקנים לשחק בהולדר."

נודע שזלוטיקמן יקבל בעונה הקרובה 56,000 דולר נטו, ללא מענקי אליפות הגביע.

השופטת גם דחתה את בקשת חולון להאריך בשבועיים את מועד ההעברות.

ההעברות. כעת ממתינים בחולון לפסיקת בית הדין העליון של איגוד הכדורגל לגבי מעברו של דייר בוזגלו. החולונים מבקשים להכיר בו כמחותרות.

מאמן הפועל ת"א משה דייקרני יצא השבוע לארה"ב כדי להפגש שחקן צר לקבוצה.

יו"ר מחלקת הכדורגל של הפועל ת"א דני קורן הודיע שהוא יזום פגישת פיוס עם ראשי חולון. קורן מסר שהחל ממחר ייערכו מבחנים לשחקני הקבוצה ושחקנים ייערכו בשותף עם אליצור נתניה) במחיר של 225 ש"ח.

כדור מים

● נבחרת הנוער בכדורמים רשמה נצחון הסבר בתחרויות ידידותיות בהאגוה, גרמניה.

הישראלים ניצחו את קבוצת וספרבן מהליגה השניה לבוגרים 5:13 ונוצחו ע"י הסבו, המדורגת חמישית בליגה הלאומית לבוגרים, 14:9.

שייט

● הגולשים הישראלים זוכים בהצלחה ב"גמר" הצרפתי, המתקיים לאורך חופי צרפת.

בתום שלושה מתוך שישה שיוטים מדורג עופר בנצר חמישי בגלשנים הכבדים ודן אברהם מדורג שישי בגלשנים הקלים.

בדירוג של שאר הישראלים: אמיר אדר (15) ערן עובד (25) עמית עובד (30).

סייף

● סייפי ישראל נכנסים היום למעגל התחרויות באליפות העולם, המתקיימת בסופיה, בולגריה, בהשתתפות יותר מ־50 מדינות.

את ישראל מייצגים יצחק הסואל, שלומי אייל, ניסן בלנק, אורי ברמי וגרגורי גרוס, ובין הנשים – לידיה הסואל.

אופניים

● רוכבי האופניים של הפועל חיפה ניצחו במירוץ ארצי לקבוצות, שנערך באזור רמלה־צומת נחשון.

יאיר גרנות, יהב קרומבי ומאבל סטינלוס עברו 50 ק"מ בזמן של 1:20:38 ש'.

בנוערות הנוער ניצחה אגודת "הרוכסים" ודוד שרמן, רמי אורה ובן מבבס) בזמן 1:32:14 ש'.

ארה"ב וצ'כיה היום בגמר גביע הפדרציה

נבחרות הטניס של ארה"ב וצ'כוסלובקיה יתמודדו היום בגמר ה־16 של גביע הפדרציה לנשים. זהו זה קרב איתנים בין שתי הנבחרות הבולטות בעולם, אשר כוללות בהרכבן את שלוש הטניסאיות הטובות בעולם: נברטילובה, כריס אוורט־לויד והאנה מנדליקובה.

במשחקי חצי־הגמר לא התקשו שתי הפייבוריטיות לגבור על נבחרות מערב־גרמניה וארגנטינה. הצ'כיות, המבקשות לזכות בגביע בפעם השלישית ברציפות, ניצלו עד תום את ביתיותן בקרב זה ארגנטינה. מנדליקובה גברה על גבריאלה סבטיני 2:6, 4:6, והלנה סוקובה גברה את מרצדס פאז 6:1, 3:6, 3:6.

האמריקאיות פסחו את המבוגרות, עם הגרמניות הצבחונה של אוורט־לויד על בטינה בונגה 4:6, 3:6. נברטילובה הוסיפה נצחון על קלאודיה קוהדה־קילש 1:6, 4:6.

הסיפור של הגמר, זמקר, בנברטילובה. הצ'כית־אמריקאית זכתה עם נבחרת הצ'כית בגביע זה ב־1975. מאז עזבה לארה"ב והיא שבה עתה עם נבחרתה האמריקאית כדי להתמודד בבירת מולדתה עם נבחרתה לשעבר.

הקהל, אגב, קיבל עדיכה את נברטילובה בתשואות. הצ'כית התרגשה מאוד מיחס החם של הצופים 11 שנים לאחר שעזבה בבריקודת את מולדתה.

אליצור ת"א מחפשת שחומת עור לגביע אירופה

מאת משה כהן

ראשי קבוצת הנשים של אליצור ת"א מחפשים בקדחתנות שחקנית כהה עור, שתופיע במעמד של "זר" במשחקי הקבוצה בגביע אירופה.

בליגת הנשים אסור לשתף שחקניות זרות וכוונת ראשי אליצור ת"א להגיע להשגים בגביע אירופה לאלופות. מחיר של שחקנית זרה באירופה נע בין 30,000 דולר ל־40,000 דולר.

אליצור ת"א רכשה את רונית ינצק ממכבי ת"א ואילו פנינה בירואלובסקי תעבור למכבי ת"א.

את הקבוצה ימשיך לאמן מרק זלצר, שהוא גם מאמן נבחרת ישראל.

שחל יסייע להחזיר הפועל חיפה ללאומית

מאת אברהם צייביון

שר האנרגיה, משה שחל, יותם לסייע לעמותת הכדורגל של הפועל חיפה להחזיר את קבוצת הכדורגל לליגה הלאומית.

ביום ו' נפגש שחל עם יו"ר העמותה, אבי שוסטר, ובישיבה שנמשכה כשעה, שמע על התארגנות האגודה לקראת העונה הקרובה.

שחל הודה בפגישה, כי הוא אוהד מכבי חיפה, אך לדעתו חשוב שלעיר הכרמל יהיו 2 נציגות בליגה הלאומית.

צו יציבות מחירים במצרכים ובשירותים (הוראת שעה) (מחירים מרביים לדבש), (מס' 3) התשמ"ו – 1986.

בתוקף סמכותנו לפי סעיף 7 (א) לחוק יציבות מחירים במצרכים ובשירותים (הוראת שעה), התשמ"ו – 1985 (1), אנו מצווים לאמור:

הגדרות

1. בצו זה –
"מע"מ" – מס ערך מוסף כמשמעותו בחוק מס ערך מוסף, התשל"ו – 1975 (2);
"דבש" – כמשמעותו בתקן הישראלי ת"י 323 – סיון התש"ל (יוני 1970) – דבש (3);
"מכל" – מכל עשוי חומר פלסטי או זכוכית המכיל כמות דבש שמשקלה נקוב בסעיף 3;
"קופסת פח" – קופסה העשויה פח או חומר מתכתי אחר והמכילה כמות דבש שמשקלה נקוב בסעיף 3;
"אריזת שי" – אריזת שי לדבש שאושרה מנהל המועצה לייצור ולשיווק של דבש.

שיווק דבש באריזות שי

2. לא ישווק משווק דבש באריזות שי, אלא אם כן קיבל לכך את אישור המועצה לייצור ולשיווק של דבש.

מחיר מרבי לדבש במכלים או בקופסאות פח

3. המחיר המרבי בשקלים חדשים למכלים או לקופסאות פח המכילים דבש יהיו כדלהלן:

הפריט	במכירה לקמעונאי ללא מע"מ	במכירה לצרכן כולל מע"מ
מכל 170 גרם	1.16	1.50
מכל 200 גרם	1.37	1.80
מכל 350 גרם	2.36	3.10
מכל 500 גרם	3.31	4.40
מכל 1 ק"ג	6.24	8.20
מכל 1.5 ק"ג	8.87	11.70
מכל 3 ק"ג	17.77	23.50
קופסת פח 3 ק"ג	17.96	23.70

מחיר מרבי לדבש גולמי

4. מחירו של דבש גולמי לתוקלאי יהיה 3.50 שקלים חדשים לק"ג ללא מע"מ.

סייג לתחולה

5. הוראות צו זה לא יחולו על מחירו של דבש המשווק באריזות שי.

ביטול

6. צו יציבות מחירים במצרכים ובשירותים (הוראת שעה) (מחירים מרביים לדבש) (מס' 2) התשמ"ו – 1986 (4) – בטל.

תחילה

7. תחילתו של צו זה ביום כ' בתמוז התשמ"ו (27 ביולי 1986).

י"ז בתמוז התשמ"ו (24 ביולי 1986)

משה ניסים, שר האוצר
אריה נחמקין, שר החקלאות

(1) ס"ח התשמ"ו, עמ' 2
(2) ס"ח התשל"ו, עמ' 52
(3) ק"ת התשל"א, עמ' 255
(4) ק"ת התשמ"ו, עמ' 845

חברת החשמל לישראל בע"מ

אגף האספקה והאחסנה – מדור חקר שווקים ומכרזים, ת.ד. 10, חיפה 31000

מכרז מכירה

החברה מכריזה בזה על מכירת הטובין הבאים:

מס' המכרז	הטובין	המועד האחרון להגשת הצעות
1992	התקשרות שנתית למכירת ברזל פסולת וגרוטאות ברזל שונות ממחסן ת"א	14.8.86
1995	מכירת חומרים וציוד משומשים או פסולים כגון: פסולת ברזל, מיכלים משמנים שונים, ארונות פח, תיקיות, עגלות מלפזן, תאי הלבשה, שולחנות וכסאות משרד ועגלות למכבסות חישוב.	14.8.86
1996	מכירת מתכות אל ברזליות – פסולת כגון: נחושת, אלומיניום, תילי נחושת ומנועים שרופים ברזל סליליים, שמן ומיכלים.	21.8.86

טפסי המכרזים ופרטים נוספים ניתן לקבל במדור חקר שווקים ומכרזים בחח"ל חיפה או ביחידת המכירות, תל־אביב רח' החשמל 7, בימים ובשעות העבודה המקובלות.

על ההצעות למכרזים הנ"ל להגיע במעטפות המיועדות לכך עד למועדים המצויינים לעיל שעה 13.30 למשרדנו בחיפה. לכל מכרז יש לצרף המחאה בנקאית בנפרד.

אין החברה מתחייבת לקבל את ההצעה הגבוהה ביותר או כל הצעה שהיא.

ספורט ומוסיקה

הכנר הנודע יהודי מנוחין עומד לבקר בארץ בחודש ספטמבר עם קבוצה גדולה של תלמידים מבית הספר למוסיקה שלו באנגליה שתהיה אורחת בית הספר התיכון שליד האקדמיה למוסיקה בירושלים.
בסוף השבוע ניגן מנוחין בטקס הפתיחה המרשים של משחקי חבר העמים. הנערכים בסקוטלנד כשהוא לובש את הבגד העממי הסקוטי.

מרקחת מקהלתית

זמריה

מאת ישראל דליות

הזמריה ה־14, קונצרט סיום חגיגי. היכל התרבות. 24.7.

בתום עשרת ימי שירה מקהלתית, בשש סדנאות (אחת לנוער), סמינרים, קורסים ומופעים, התכנסו באי הזמריה, מחו"ל ומהארץ, להשמיע בפומבי את הישגי המאמצים המשותפים.

הקונצרט המגוון שהגישו נועד, לדברי המנחה אסתר הרליץ (מנהלת הזמריה) – לכל טעם. לפיכך בוצעו יצירות ישנות וחדשות, חשובות וחסרות ערך, למקהלה מעורבת ולסולנים, א־קאפלה ובליווי תזמורתי ועיבודים (מהם שהוכנו במיוחד לזמריה). הצרה העיקרית היתה שבין האחראים לא נמצא, כנראה, מישהו המסוגל לארגן כהלכה מופע מקהלתי ראוי לשמו לקהל של אלפים. הערב התנהל בעצלתיים, עם הפוגות ממושכות שלא לצורך. כמה קטעים לא התאימו להשמעה במסגרת זו. רמת השירה של כמה סדנאות לא הצדיקה את השתתפותן. הביצוע היחיד שהגיע להתעלות אמיתית היה של ה„גלוריה" מאת פולאנק בסיום הערב.

סדנת הנוער בהדרכת רחל בובבי־לוונגר וארתור גרוס תרמה לערב ביצוע מוצלח של „שעון בעננים", שלושה שירים קטנים לטקסטים הומוריסטיים של יהודה שביט ולמוסיקה „לא מסובכת", בהירה וגם מרתקת, מהסוג האיכותי שרק יוצר בשיעור קומתו של צבי אבני מסוגל להלחין בשביל בני הנעורים. העיבוד היפה של גיל אלדמע ל„שיר ארץ" (לחן – סשה ארגוב, מילים – נתן יונתן) היה מעין אבדחן מוסיקלית. מאותם עיבודים המעטרים את רפרטואר המקהלות בארץ.

תפנית מאכזבת חלה עם הסדנא בהדרכת יהושע יעקובסון (מבוסטון בארה"ב) בשירה בלתי מגובשת של שיר־תפילה, יפה כשלעצמו, מאת שוברט (ולמילים מתהילים – בעברית) שהולחן לפי הזמנת החזן והמוסיקאי הוינאי, מתחילת המאה ה־19, שלמה סולצר. אלא שסולצר לא הסתפק בפנייה לשוברט והלחין בעצמו, בהרגשת שליחות, שירי חזנות אשכנזיים אמנותיים, לסולו ולמקהלה, עם נבל ועוגב, הנשמעים כנופת צופים. הביצוע העניק להם מתיקות יתר.

בחלקה של הסדנא החמישית בהדרכת אבנר איתי נפל להשמיע יצירה מקורית מאת יחזקאל בראון, למקהלה ולשמיניית כלי מתכת: „הלכות תקיעת שופר", מדרש בצלילים לפי שש משניות מתוך מסכת ראש השנה. המקהלה שרה משניות בעוד כלי הנגינה, המזכירים כלי פולחן עתיקים, מפענחים בצלילים, מסביב למקהלה, פירושים מסורתיים המקיפים את המשניות בשולי הדף. למוסיקה של בראון כוח ביטוי אישי, כן וישיר. רעיונות שובי לב במקוריותם, ללא „אפקטים" לשמם. אולם הפעם השימוש בכלי הנשיפה היה נטול השראה ומוגבל. גם הנגינה של הסטודנטים, מתזמורת אוסקו מאוטרכט שבהולנד היתה חסרת ליטוש וברק. הוחמצה ההזדמנות להתרשם, באופן משמעותי, מסגולות היצירה.

התזמורת האורחת בשלמותה הצטרפה למקהלה (הסדנא השלישית) בניצוח אהרון הרליס, במהדורה נעדרת חגיגיות של ה„טה דאום" של היידן. הביצוע סבל ממתינות מהססת ולא הצית את חרוות השירה. פיסגת הקונצרט היתה ללא ספק ה„גלוריה" המקסימה (מ־1960) של המלחין הצרפתי פראנסיס פולאנק. מיצירותיו האחרונות החשובות שמורגשת בה היטב השפעת סטרווינסקי. המנצח האורח פייר קאו (מלוקסמבורג) הביא את המקהלה המשובחת והתזמורות למקצועיות מרשימה ברמתה הגבוהה. נוסף על מעלותיו כמנצח, דייקן ומלהיב, הוכיח הבנה כוללת לכל רזי הסגנון „התוצפני" הבלתי שמרני של פולאנק. לסופראן המצויינת רובין וויזל־קפסוטו – קול נראה, שופע אופי וגמישות טכנית. תענוג להקשיב לזמרתה. כל מבצעי ה„גלוריה" יכולים להיות גאים בהישגם יוצא הדופן.

מיקיס תיאודורקיס, מגדולי מלחיני ומשוררי יוון, יגיע לארץ בחודש ספטמבר ויפתח כאן בשלוש הופעות את סיבוב ההופעות העולמי שלו. יחד איתו יגיעו שלושה זמרים ושבעה נגנים. שתי הופעות ייערכו ב„היכל התרבות" בתל אביב והופעה אחת באמפיתיאטרון בקיסריה

הפנטומימאי **חנוך רוזן** יוצא בחודש הבא במופע חדש שיועלה גם בברודווי, עם סיום ההופעות בארץ. המופע – „אל תתפוס אותי במילה" מתחיל ביציאתו של תינוק מבטן אימו אל אויר העולם ומסתיים במפגש רומנטי בין שני יצורים על המאדים. בין שני ארועים אלה מועלות סיטואציות שונות הלקוחות מחיי היומיום שלנו.

לקראת שידור

מאת אמיר רותם

סוף ציטוט/קולנוע

עד לפני תקופה קצרה נהגו אנשי הקולנוע לִיבב בנגד המחסור בספרות קולנוע בשפתינו ההיסטורית, והנה בימים אלה ממש אנו נמצאים בעיצומה של פריחה זוטרת תקדים. הוצאות „כתר" ו„מסדה" טורחות על סדרות המבוססות על ספרים מתורגמים שעוברים עריכה מחודשת ועידכון בידי אנשי קולנוע כאיתן גרין, נחמן אינגבר, דוד פרלוב, ד"ר מיכל פרידמן, דן פיינרו, ד"ר חיים כלב ואחרים. ספרו של יעקב מלכין על התסריט כיצירה ספרותית, שכלל בתוכו כמה תסריטים, זכה להצלחה מפתיעה (בהתחשב בקריאותו של הטקסט).

„סוף ציטוט", שסבלה יותר מרוב תכניות הטלוויזיה מאורעי המונדיאל, הקדישה תכנית למגמה זו. לאולפן זומנו ד"ר מיכל פרידמן מהחוג לקולנוע באוניברסיטת תל אביב (שערכה את הספר על ג'וזף לוסי), במאי הקולנוע איתן גרין (שערך אנתלוגיה של אנשי קולנוע הכותבים על עצמם ומעורב בסדרה של „מסדה") וניסים דיין (שהוא גם מבקר קולנוע ומרצה באוניברסיטה).

מפיקת התכנית זיוה שפרן, מוסרת שהתכנית תעסוק בתסריט כז'אנר ספרותי ובעיבודים קולנועיים ליצירות ספרותיות. במסגרת התכנית יוקרנו קטעים משלושה סרטים ישראליים שהתבססו על יצירות ספרותיות: סדרת הטלוויזיה „מישל עזרא ספרא ובניו" שביים ניסים דיין על פי אמנון שמוש, „חיוך הגדי" שביים שמעון דותן על פי דויד גרוסמן ו„רומן בהמשכים" שביים עודד קוטלר על פי יצחק בן נר.

שמות. אחרים של מוזמנים לתכנית שלא הגיעו מסיבות שונות היו אברהם הפנר ובן נר עצמו. עקב הסיבה הספורטיבית, עוכבה התכנית כמעט חודשיים מהקלטתה ועל כן התמיצו עורכיה את הסרט „בשפות" שעריכתו הסתיימה לפני ימים מעטים (הסרט מתבסס על ספרו של ון צלקה). לתכנית עצמה אין יומרות של ביקורת, ועל כן לא יושמעו הערות ערכיות על התוצאה של העיבודים המדוברים. „אי אפשר לעסוק בביקורת בלי להביא את האנשים הקשורים ישירות בסרטים עצמם. גם לגבי ספרות אנחנו לא נוהגים לעסוק בביקורת אלא בעניין עצמו." אומרת ספרן. היוצרים יכולים לנשום לרווחה.

עד פופ

G.T.R. שייכת מבחינה כרונולוגית לעשור הקודם. מדובר ב„סופר גרופ", כלומר להקת על, המורכבת ממוסיקאים שרכשו מוניטין בלהקות שונות וחברו יחדיו לצורך הרכב זה. את הלהקה מנהיגים שני גיטריסטים מהדינוזאורים של סוף שנות השישים, ראשית השבעים, – „יס" ו„גינסיס". סטיב האו מהראשונה וסטיב האקט מהשניה. נסיונות החייאה שעשו מוסיקאים מוכשרים אלה (עם חברים מאותה תקופה) לקריירה שלהם, התקבלו בדרך כלל בגיחוכי זלזול של הביקורת ובתגובה חמה של נוסטלגיסטים (או יפנים). „עד פופ" הערב מקדישה כמה דקות לסרטון המשותף את הקמת הלהקה בשילוב ראיונות עם חבריה ובצירוף הלהיט הגדול שלה המתנגן גם אצלינו „כשהלב שלם במרוץ".

★

בשבוע שעבר השלימה חברת „הד ארצי" את מבצע הוצאת כל תקליטי „U2" בארץ, עם הוצאת תקליטם הראשון "Boy". שלושה משירי האירים האנרגטיים שכבשו בסערה את אמריקה יוקרנו בתכנית: „יום ראשון הארור", „באווה" ו„גלוריה".

הארוע המשמח ביותר בתכנית הערב היא ההזדמנות של עם ישראל לראות ולשמוע את הקולות של "The Jesus And Mary Chain", להקה צעירה ומעולה, הדבר המלהיב ביותר שהוציא האגף המסחרי של המוסיקה הבריטית בתקופה האחרונה.

שגעון של טלוויזיה חובק עולם

המפיק הבריטי של הסדרה הסוקרת את תולדות הטלוויזיה מביא רשמים מאלפים מהסיורים שערך ברחבי תבל

מאת אמיר רותם

טלוויזיופילים מזומנים יודעים זה מכבר, שהחושש בתכנית דוקומנטרית איכותית, באמת, צריך אך לשפשף בלוח התכניות של האגף הערבי בטלוויזיה הישראלית. שם גם הופיעו כמה מתכניות הרכש היותר מוצלחות בתחום הדוקו.

בשבועות האחרונים מככבות שתי סדרות מעולות – זו העוסקת בתולדות סידור המכוניות (מוצ"ש), המיועדת (וזו שביעה על סמך צפיה בהקרנה זמן מה שהוקרנה מבגנושא במרחק השער כמכונת תקפות) גם להיסטוריה, וזו הסוקרת את תולדות ההמצאה הגדולה שבמאה על במאה הנו – הטלוויזיה. הסדרה, הפקה יוקרתית של חברת „גרנדה" הבריטית בחנה את הטלוויזיה מכל האספקטים, החל בטכנולוגיה וכלה בממצאי תורת תקשורת ההמונים, דרך מנהגי צפיה בפינות הנידחות של הכפר העולמי. יוצר הסדרה, הדוקומנטריסט בריטי בעל שם, לולי וודוור. למען הדיוק, פירסם מעל דפי רבעון המכון הבריטי לקולנוע „סייט אנד סאונד" מעין יומן ובו רשמי מסע אנקדוטיים מהסיורים שערכו אנשי הצוות באולפני טלוויזיה וטרקלינים בארצות תבל. ברשמיו מקודד משחור ונזהר כמה תמונות שלא מעט מעיני ימים רבים. כפר עוני בשולי דלהי, קהל מתופפים כהה בחלון ראווה של חנות מפוארת לכלי חשמל, בפנים מהבהב מקלט הזיש את הסרט ההינדי של יום ראשון. בתוך הקהל נער קטן קומה רכוב על חמור לבן המכוסה בעשרות קראות קטנטנות. הנער בעצר בדרכו לתתגנתו. אב חסר אמצעים מספר לצוות הבריטי שרכש מקלט טלוויזיה רק כדי שבנו תשאר בבית בערבים. בלב השוק ההומה בבומבי, לצד רוכלים עמוסים במוצרים חיוניים כמכשירי גילוח חלודים, אפרכסות קמוטות של גרמופונים עתיקים ושאר מציאות, מתרכז הקהל במכשיר טלוויזיה. המוסיקה מתנגנת, אך המסך אטום.

ביומם השני בהודו מוזמן הצוות למסיבה ברובע המבוסס של העיר. איש צעיר ומסורק מציג את עצמו כיבואן מכשירי וידאו. הוא עצמו נוהג להשתמש במכשיר כדי להקליט תכניות עבור משרתיו. למשרת הוא מעניק לצוות סיור מודרך בבתי הפאר שבסביבה, שם שתול בכל חדר שינה לפחות מכשיר אחד (יש גם מקרים בהם מוצא הצוות יותר ממכשיר אחד). על עטיפות הקלטות הכותרות: „יס מיניסטר", „המקצוענים", „עולם הספורט" כו מתועד משחק ליגה אנגלית נושן. הקלטת הלוהטת בעיר היא זו שהוסטה באותו שבוע במיוחד מארה"ב. הפרק האחרון של „דאלאס". אחד מתוכני הוידאו מביע פליאה כנה כאשר הבריטים מאירים את עיניו באשר לאפשרויות של מכשיר המלא להקליט תכניות מתוך שידורי הטלוויזיה.

★

בו־קסקו פארילה מהפיליפינים, מספר לווודור כיצד גילה את ישו בטלוויזיה, ב־1 באוגוסט 1977. הוא חזר הביתה מהמשרד והתכנית ששודרה באותו רגע היתה „מועדון ה־700" (פעמיים ביום בלבנון „שלנו"). ההודיה הדתית הזו שינתה את חייו. עובדה: היום הוא מיליונר. מעל גורד השחקים שבבעלותו מתנוססת הסיסמא „הללויה". בקומה ה־14 בבנין, תחנת הטלוויזיה של פארילה המיועדת לנוצרים שנולדו מחדש. פארילה השיג את כל האישורים להפעלת התחנה לבד מחתימה אחת. זו של הנשיא מרקוס. היום ודאי בעיותיו של פארילה שונות, אך בזמן שהשורות הללו נכתבו, העדיף לעבוד באולפנים שכורים ולהתיר את גורל תחנת הטלוויזיה שלו לטיפולו של אל עליון...

תכנית הנוצרים הפופולרית בפיליפינים משודרת שישה [illegible] מיליון פיליפינים מקבלים את השידור דרך לווין ל־7000 האיים המרכיבים את המדינה. 200 בנות ספש עשרה נקבצות לאולפן מדי יום ומביטות בכוכב ראש בנעשה בעוד הצחוק המוקלט מפצה את הצופים בית על עגמומיותן. באמצע אחד הקטעים המשעשעים ביותר, נמסרת הודעה פתאומית בדבר ילדים נעדרים. כמהלך „אייטם" אחר העוסק בסכנה שבקיום מגע פיסי עם נגועים במחלות עור, פורצת המארחת בפרסומת לקרם פנים. ילדים רציני מבט מתחרים בריקודים בנוסח רובוטי, שני בני נוער הדומים דמיון מפתיע לג'ון דנבר מתחרים בשירת „שירה של אני", נער זעיר זוכה ב־100 פזוס מטעם חברת חסות של הלב מוזכו על שהצליח לסובב סביבון. בתוך הבקרה בשחקת הזעות שעל הכפתור „צחוק" עד דק.

★

בקצה סימטה נשכחת בשם „שביל הזכרון", באיזור שומם אופייני לפרבר קליפורני מוצא הצוות את מבוקשה: „Soaps by phone". שירות טלפוני ייחודי אותו מוציאים אל הפועל שלושה בוגרי קולג' הכותבים תקצירים של 13 אופרות הסבון המשודרות מדי יום ברחבי ארה"ב. קריין עם קול „סבוני" מקליט אחר כך את תקציריהם בני הדקה, ותמורת מנוי שנתי, בעלות של 12 דולר לשנה, יכולים הנרקומנים לקבל את מנת הסבון היומית שלהם בטלפון. האחראית על השידורת היא גיבורה בנוסח „דאלאס", שופה וידידותית, המספרת שהחזון נולד בעת שנתקעה בפקק תנועה בדרך הביתה לאופרת הסבון האהובה עליה. היא ממש „נרגשת" ביחס לפוטנציאל של הרעיון. ההתרגשות נראית מבוססת בהחלט, בהתחשב בקצב השמעות של התקצירים. למאות אמריקאים מנועי סבון, הצוות מתעד את בריאן, הקריין בעת שהוא מקליט את תקציר „צעירים וחסרי מנוחה" של סי.בי.אס. ליום שישי: „...מסתבר שאשתו הראשונה של ריקי, מליסה, טבעה בתאונת צלילה. בכל אופן, העלילה מתעבה. בינתיים ריקי וניקי מתערסלים וחוזים לאור ליל אהבה סוער. קריסטי עדיין מחוסרת הכרה בבית החולים..."

★

ערב עם הענף הבוסטוני של „תפודי הספה". בחדר חסר חן אך נוח שרועים ארבעה גברים לפני שני מקלטי טלוויזיה עליהם מרצדים שני סיפורים חסרי קשר. בין הגברים למכשירים דיוקן דומם מצמרר של מזון מהיר, דונאט'ס, מטבלים ועוגיות, פחיות בירה ומשקאות קלים. הם לבושים בחולצות טריקו המכריזות עליהם כ„תפודי הספה", כותרת המלווה בקריקטורה של תפוח אדמה יושב בכורסא וצופה בטלוויזיה. התבורה בקושי מבחינה בצוות הטלוויזיה הסורת סביבם [illegible] כדי להסביר את פשר הפולחן. „תפודי הספה" מחויבים למנעמי הצפיה האובססיבית בטלוויזיה. מטרתם – לצפות, צפיה בגדה. החוק המשמעותי היחיד בכת הוא לא לחסום את זווית הראייה של חבריך, ולא לדבר, כמובן. חברות, כלומר חברים ממין נקבה, מגויסות בעת הפסקת הקניות ומכונות „עגבניות הספה" (נשמע יותר טוב בעברית). רגע קשה עובר על וודוור, בעת שהוא מושך בשוגג את התקע ושני המכשירים משתתקים. זעם מחלחל וכן זורם מתפודי הספה עד שהצוות מתעשת ומחזיר לאנשי הדת את הקשר שלהם ליקום והריטואל נמשך. לאחר התקרית ממהר הצוות לנטוש. איש לא מביט אחריהם כדי להיפרד.

או בעניין הערוץ השני...

„תפודי ועגבניות הספה" בפעולה

שמואל בונים: במאי בלי תיאטרון

מאת אריה בנרתי

שמואל בונים, פנסיונר של תיאטרון הקאמרי, מבהיר, צייר וכותב רשימות שבועיות קצרות ב„חותם" של „על המשמר". לא על תיאטרון. „אני מצייר וכותב על אנשים ומקומות", מגדיר בונים את עיסוקו בזמן האחרון, כשהוא טורח להזכיר לנו כי כתב גם פזמון על התופעה הלאומית ששמה רישה.

כבמאי הוא מובטל מזה כמה שנים. 36 הצגות ביים ב„קאמרי" ועשרות רבות בתיאטרונים אחרים ובלהקות החל בבימוי ראשון בלהקת „יתוש", בקיבוץ יקום, בו התיישב עם עלייתו ארצה בשנות השלושים מקובנה שבליטא, דרך הצגות שביים ב„צ'יזבטרון", וב„בצל ידוק" וכלה בעבודתו בתיאטרון המוסד.

לא שאין מה לביים, שאין מה להמחיז. „נראה שהתיאטרונים רוצים במאים צעירים ומחדשים. אם כי לא תמיד הם באמת מחדשים על הבמה", טוען בונים, הסבור כי לא הגיל של הבמאי קובע. הוא מצטער למשל על כי יוסף מילוא נמצא ב„גלות" על במות זרות כגרמניה ולא מביים בארץ.

למרות שבונים מובטל מבימוי, מתרוצצים בראשו כמה וכמה ספורים, הצגות ומחזות, פזמונים ובלדות שאפשר להמחיזם לבמה. „יש חומר ספרותי, תיאטרלי, שמגרה אותי לביים, להמחיז, בעיקר חומר מספרות יידיש על נושאים יהודיים וכן חומר ספרותי מקורי בעברית שמתחנן שימחיזו אותו, חומר של שלום עליכם, מאנגר, אלתרמן, נחום גוטמן ועוד. בונים, שהציג בהצלחה את „המגילה" ו„שירי החומש" של מאנגר, אומר שיש עוד מה לדלות באוצרו של מאנגר.

בונים כרוך גם אחרי יצירתו של אלתרמן. הוא המחיז וביים בשעתו את „שוק המציאות", את „צץ וצצה", את „חגיגת קיץ" ו„רגעים" של אלתרמן וכמובן, את „שלמה המלך ושלמי הסנדלר" המלא וגדוש פזמוני אלתרמן. „כל שיר, פזמון וחרוז של אלתרמן הוא תיאטרון", אומר בונים, ומגלה, כי הוא מתהלך עם רעיון להמחיז את שלוש היצירות של אלתרמן: „כוכבים בחוץ", „שמחת עניים" ו„עיר היונה", וכי קוסמים לו גם „שירי התיבה המזמרת" לילדים של אלתרמן. אך זאת הוא מודע לעובדה, כי יש למצוא תיאטרון או מפיק „עם לב" שתהיה לו העזה להעלות יצירות אלו על הבמה, מכיון שאינן מסחריות ולא מובטחות להן הצלחה בקופה.

בתיבת הרעיונות של בונים, גם רעיונות להמחיז לבמה ספורים ואגדות של יהודי המזרח, מצפון־אפריקה אפגניסטן ועוד. הוא גם מתהלך עם רעיון להמחיז לבמה את ספרו של נחום גוטמן „עיר קטנה ואנשים בה מעט", על ראשיתה של תל־אביב. היא אחוזת־בית. אפשר לדעתו גם להשתמש בציוריו המקוריים של גוטמן בימי תל־אביב בראשיתה, להצגה.

במגרה שלו מונח המחזה של יצירת שלונסקי, „שיר הלחם והמים", הצגה מוכנה שגארי ברתיני כתב לה את המוסיקה, ולא נמצאה עדיין הבמה שתהיה מעוניינת בהעלתה. ויש במגרה גם „פורים שפיל" עתיק, בתרגומו של יעקב שבתאי, שמחכה לגואל.

בונים הוא גם צייר פורה, בעיקר ברישומים. לאחרונה נמשך בונים לאיור ספרים. הוא צייר שער ועטיפה לספר לחגיד של משה ארגוב, לספר ילדים של שולמית לפיד, ולספר של חיימקה לבקב. כעת הוא היה רוצה לאייר גם יצירות של אלתרמן.

במאי מובטל, אך לא משועמם. ובכל זאת נראה, כי יכול היה לתרום יותר בשנים האחרונות לתיאטרון העברי, לו רק היה מתאפשר הדבר בידו.

חדשות • חדשות • חדשות • חדשות • חדשות • חדשות • חדשות • חדשות

ההשקעות בקיבוצי התק"ם ירדו ב־45 אחוזים השנה
בעתיד יצטרכו להתאים הקליטה ליכולת הפרנסה

מאת ארנון מגן, כתב "דבר" לענייני התיישבות

ההשקעות בקיבוצי התק"ם בשמונת החודשים הראשונים של תשמ"ו (אוקטובר 1985 עד יוני 1986) היו נמוכות ב־45 אחוז לעומת שמונת החודשים המקבילים בתשמ"ה – 130 מיליון דולר לעומת 250 מיליון.

רק כ־17 מיליון דולר מתוכם היו השקעות בשיכון, בעוד בתשמ"ה היוו ההשקעות בשיכון חלק גדול בהרבה. בהוצאות השוטפות אף בגני זאת חלה ירידה של 15 אחוז ובהוצאות העסקים – ירידה של שישה אחוזים. ירדו ההכנסות בשני אחוזים בלבד. החיסכון הכולל בהוצאות ולא כולל החיסכון בהשקעות הוא כ־65 מיליון דולר, לעומת נסיגה של כ־20 מיליון דולר בהכנסות.

דברים אלה מסר רכז ועדת המשק של התק"ם, מנחם גלעד בראיון לדובר התנועה שלמה לסם, המתפרסם בגיליון האחרון של "יחד", בטאון התק"ם.

למרות קיצוצים אלה לא קטן החוב הרובץ על קיבוצי התק"ם, בעיקר משום שעד סוף מארס השנה שררה במשק מדיניות אשראי מצמצמת, ויש לצפות שהוא אף יגדל ב־100 מיליון דולר במרוצת תשמ"ו. זה אומנם שיפור ניכר לעומת תשמ"ה, כשהחוב גדל ב־260 מיליון דולר.

ההכנסות הצפויות בקיבוצי התק"ם בתשמ"ו יגיעו ל־1.203 מיליארד דולר, מהם 696 מיליון דולר (58 אחוז) ממקורות אחרים. הכנסות אלה ישאירו, לאחר ניכוי הוצאות הייצור, הוצאות הקיום ותשלומי הריבית, עודף של 53 מיליון דולר. אבל בד בבד צפויות השקעות יצרניות ב־88 מיליון דולר, השקעות צרכניות ב־40 מיליון דולר והחזר הלוואות ב־245 מיליון דולר.

שלוש קבוצות

גלעד מסווג את 175 קיבוצי התק"ם לשלוש קבוצות. הקבוצה הראשונה כוללת 40 ישובים שקמו מאז 1967 (מהם שלושים מאז 1976). לגבי 10 מקיבוצים אלה, רובם "ותיקים" יחסית לגבי הקיבוצים החדשים האחרים, סוכם עם הסוכנות היהודית לקדם הוצאתם לביסוס. צעד זה יכלול השלמת אמצעי ייצור ופריסת חוב בריבית מסובסדת, בשיעור כולל של כמה עשרות מיליוני דולר. הקבוצה השניה כוללת 55 קיבוצים ותיקים, שנקלעו למצב כספי "בלתי־אפשרי", בהגדרתו של רכז מחלקת המשק. גלעד סבור, כי בעקבות אמצעי החירום שנקטו ישובים אלה, בהנחיית מוסדות התנועה, ניכרים בהם סימנים ראשונים של שיפור, בבחינת "אור בקצה המנהרה", אלא שבצד המאמץ הנדרש מהם גם צריכה הממשלה לממש את ההבטחות שנתנה להם לגבי פריסת החובות. הקבוצה השלישית כוללת את כאר 80 ישובי התנועה, שמצבם מאוזן או חיובי.

שינויים בענפים יצרניים

גלעד גם מוסר בראיון על צעדים לשינויים בענפים היצרניים, המיועדים להביא לכך, שברוב קיבוצי התק"ם יגדלו לפחות 1000 דונם גידולים אינטנסיביים כגון ירקות ליצוא. כיום מגדלים ירקות בקיבוצים רק באזורים מסויימים בארץ, הנהנים מתנאי אקלים מיוחדים, בעוד רוב הקיבוצים האחרים נטשו ענף זה כבר לפני שנים רבות, וזאת בין השאר על רקע המשבר בכותנה, שהיתה תקופה ארוכה הגידול החקלאי העיקרי במשק הקיבוצי.

גידול ביצוא התעשייתי

בתעשיה, מוסיף גלעד, נמשך הגידול ביצוא. היצוא בששת החודשים הראשונים של שנה זו היה גדול ב־12 אחוז מזה של ששת החודשים המקבילים ב־1985. כן נעשים מאמצים מוגברים לאיתור פרוייקטים חדשים של תעשיה.

עוד אומר רכז ועדת המשק של התק"ם, כי למרות המצב הכלכלי הקשה נמשך גידול האוכלוסיה בישובי התנועה, בכ־10 אחוז בשנה, אלא שבחלק מן הישובים לא גדלו אמצעי הייצור בשיעור מקביל. "בעתיד נצטרך להתאים את הקליטה, שהיא היהודית בעיקרה, ליכולת הפרנסה", אומר גלעד, בהדגישו כי צמצום זה יחול רק על קליטה מן העיר ולא על קליטת בנים וחברי גרעינים.

120 בני נוער השתתפו בסוף השבוע במפגן רכיבה לרגל סיום קורס מדריכי רכיבה וגידול סוסים בבית הספר החקלאי כנות – נעמ"ת. בית ספר זה הוא היחיד בארץ בו הרכיבה וגידול הסוסים הינם אחד המקצועות לבחינות בגרות. בתמונה: אראל הרשקו (17) חניך מצטיין בקורס (צילום: ישראל מלובני)

"אסון סביבתי" – שפכים מזהמים נחל הבשור ויובליו

מאת אבירי [illegible], כתב "דבר"

"השפכים התעשייתיים של המפעלים "תרכובות ברום" ו"מכתשים" שזה כבר הציפו את ברכות האידוי באיזור התעשיה רמת־חובב, גולשים אל נחל הבשור ומזהמים את יובליו. זה אסון סביבתי חמור הפוגע בקרבי הנגב. אם הגורמים הנוגעים בדבר לא יעלו פתרונות מידיים להפסקת הזרם הסביבתי, נדרוש את סגירת המפעלים" – אמר אתמול מנהל המחלקה לשמירת איכות הסביבה במשרד הפנים, ד"ר אורי [illegible], בשיחה ל"דבר".

הממונה על מחוז הדרום במשרד הפנים, שלום דנינו, יקיים השבוע כינוס היום בהשתתפות כל הגורמים הנוגעים בדבר, בהם נציב המים ונציגי המפעלים בבחירה למצוא פתרונות לבעיית הזיהום של נחל הבשור.

לא אושרה קריאת כיכר על שם 5 חללי דיר יאסין

מאת יעל אדמוני, כתבת "דבר" בירושלים

הנהלת עיריית ירושלים לא אשרה קריאת כיכר או רחוב בגבעה על שמם של חמשת חללי האצ"ל והלח"י שנהרגו בדיר יאסין ב־1948 למרות שהוועדה לשמות רחובות המליצה על כך.

בישיבתה ביום שישי דחתה הנהלת העירייה את ההצעה מן הטעם שקריאת רחוב על שמם של חמשת החללים עלול להעלות את פרשת דיר יאסין לוויכוח ציבורי מחודש. עוד נאמר בהחלטת ההנהלה כי עד כה לא נקרא רחוב בירושלים על שמם של חללים שנפלו בקרבות או במלחמות ישראל. ראש העירייה, טדי קולק, שהתנגד לקריאת רחוב על שם החללים אמר כי במקרה הטוב יסכים לקרוא כיכר על שם קורבנות דיר יאסין בלי להתעכב על סעיף הלאום.

קולנוע בחצור הגלילית נמכר לכת גרמנית

מאת שמעון [illegible], כתב "דבר" בצפון

בניין בית הקולנוע "גיל" בחצור הגלילית, שנסגר לפני יותר משנה, עומד להימכר בקרוב לכת מיסיונרית גרמנית שמרכזה בארץ נמצא בטבריה.

בעל בית הקולנוע, יעקב לוי, אמר כי העסקה אמורה להיחתם בטבריה היום. הוא סירב לגלות זהות הקונים. אך אמר כי מדובר בכת מסיונרית גרמנית שיש לה כמה סניפים בארץ. עוד אמר כי בכוונת הכת להקים במקום בית אבות.

נודע כי שווי העסקה הוא כ־120 אלף דולר. בית הקולנוע הוא על שטח של 800 ממ"ר. דובר ארגון "יד לאחים" הלוחם נגד כתות מסיונריות בארץ, אמר כי אנשיו יעשו הכל כדי לטרפד את העסקה וכדי למנוע את הרחבה הפעילות המסיונרית בצפון.

התאבד רופא תל אביבי – רעייתו בלעה גלולות ואושפזה

(עט"י) רופא תל אביבי, ד"ר [illegible] (76), התאבד אתמול ואשתו, שבקשה להתאבד אף היא, אושפזה במצב קשה בבית חולים. בני הזוג גרו ברחוב [illegible]. האשה, לידיה (78), קיבלה טיפול החייאה במשך יותר משעה מצוות מד"א. בשבת בצהרים נסתה מכרה של בני הזוג להתקשר עימם בטלפון. כאשר לא היה מענה, החליטה לבוא לביתם. הדלת היתה נעולה, אולם התברר, שהקשה לגורל בני הזוג, שלא נראו לצאת מן הבית, הזעיקה שכנה שבידה היה מפתח. כשנפתחה הדלת, נראה הרופא שרוע בתוך שלולית דם. הוא חתך את ורידי ידיו. לצידו היתה מונחת אשתו. על הכוננית שליד מיטתה היתה אריזה ריקה של גלולות. נראה כי נטלה [illegible] גלולות כדי לשים קץ לחייה.

למקום הוזעקה משטרה וניידת טיפול נמרץ. רופא קבע את מותו של הרופא, אולם אצל האשה, שהיתה ללא הכרה, עדיין אותת דופק חלש. במשך יותר משעה הפעילו אנשי מד"א טיפול החייאה לאשה עד לייצוב מצבה. היא פונתה במצב קשה ל"איכילוב".

בני הזוג היו עריריים והרופא היה חולני תקופה ארוכה. נראה, כי גמלה בליבם ההחלטה להתאבד יחד.

יציע פתיחת ספרים במפעלים בהקשר לבעיית שכר מינימום

מאת אהרן גבע ואמיר רוזנבליט, כתבי "דבר"

מפעלים הטוענים שאינם מסוגלים לשלם שכר העולה על שכר המינימום המקובל כיום יידרשו לפתוח את ספריהם לפני ועדה ציבורית, שתשמור על סודיות הנתונים – הצעה זו יעלה גדעון בן ישראל, מזכיר מחלקת האיגוד בהסתדרות.

כידוע דורשת ההסתדרות להעלות את שכר המינימום למחצית השכר הממוצע במשק במקום כ־[illegible] המקובל כיום.

השכר הירוד הוא אחת הסיבות לחוסר עבודה, אמר בן ישראל ל"דבר".

כיתן דימונה, למשל, יכול לקלוט 150 עובדים. אולם חיילים משוחררים מסרבים לעבוד במפעל בגלל השכר הנמוך. עובדת, בעלת ותק של 18 שנה, מרוויחה 350 שקל.

בכינוס ועדים, שנערך בדימונה בהשתתפות חברי ועדת התעסוקה של ההסתדרות בראשותם של חיים הברפלד ובן ישראל, התברר שחיילים מוכנים לעבוד בטקסטיל אם השכר יועלה ל־500 שקל. נכונות החיילים לעבוד בטקסטיל מוסברת בשינויים, שחלו בענף המפעיל כיום ציוד מודרני.

יו"ר הוועדה, עליזה חביר, הודיעה שההסתדרות תעמוד על כך שהממשלה תעשה לפתרון משבר התעסוקה החמור המוקד את דימונה.

בן־מאיר ימשיך – כדי להבריא את ארגון מושבי הצפון

מאת דויד משיוב, סופר "דבר" לענייני חקלאות

מנכ"ל ארגון מושבי הצפון אברהם בן־מאיר, נענה לפניית האסיפה הכללית של מושבי הצפון, שנערכה ביום שישי במושב רביאון, והסכים להמשיך את תפקידו עד להבראת הארגון.

האסיפה החליטה שהיא מאשרת את החלטותיה מיום 10.6 השנה בדבר גיוס מלווה פנימי מחברי המושבים לשם הבראת הארגון.

הפירוש המעשי של החלטת האסיפה הוא ליכוד השורות בין כל המושבים חברי הארגון וזאת בהמשך למאמץ הפנימי לפתרון הבעיות הכלכליות של הארגון וכן מתן אמון מלא בהנהלתו תוך נטילת כל החובות הדרושים, כדי להוסיף ולקיים את כל המושבים תחת קורת־גג אחת.

שלושה טבעו באיזור ת"א

(עו.) – שלושה אנשים טבעו בסוף השבוע באיזור תל אביב.

תושב רמת גן, דוד ארגון (64), טבע ביום שישי בבריכת השחיה ברמת אפעל. גופתו של חייל אל רוחמן (18) מחברון נפלטה בשבת בבוקר בחוף הים בת"א, מול מלון "דן".

רצח ליד פ"ת

(עו.) – אברהם חולט (35) נרצח בשבת לפנות בוקר בדקירות סכין בביתו ברחוב כנסת ישראל 40 בשכונת שעריה ליד פתח־תקוה.

האיש, שהיה דמות מוכרת למשטרה, נדקר בכל חלקי גופו. המשטרה סבורה, כי הרצח אירע על רקע סכסוך בין עבריינים. שני צעירים בעלי עבר פלילי נעצרו כחשודים במעורבות ברצח.

סיכום תאונות שבועי
7 הרוגים 68 פצועים

(עו.) – שבעה בני אדם נספו ו־68 נפצעו קשה ב־57 תאונות דרכים שאירעו בשבוע החולף. בין הנספים ארבעה הולכי רגל ובהם קטין אחד. בין הפצועים קשה 29 הולכי רגל.

גרירת רכב מתייקרת ב־12%

מאת אריה אבי, כתב "דבר"

גרירת הרכב מתייקרת מהיום ב־12 אחוז. על צו בעניין זה חתם שר התחבורה חיים קורפו בסוף השבוע. חברות הגרירה טוענות כי השחיקה מאז ההתייקרות האחרונה ב־1 ביוני אשתקד מחייבת ייקור התעריף בשיעור כפול ממה שאושר.

גרירה ממוצעת למרחק של 70 קילומטר תעלה מעתה 86 שקל ביום ו־107.5 שקל בשעות החשיכה.

שוחררו 80 בני ערב אל זובידאת

מאת מיכאל הלוי, כתב "דבר"

כ־80 תושבי הכפר ערב אל־זובידאת שליד כבעון שנעצרו לחקירה כחשודים בהתפרעויות ובהצתת יער סמוך לכפר בשבוע שעבר, שוחררו לביתם בערבות. בית המשפט בחיפה ציוה על יותר מ־50 מן החשודים לא לעזוב שבועיים את הכפר. במעצר נשאר נער בן 17 והוא אמור להשתחרר היום או מחר.

אתמול ושלשום כינסו עשרות מן התושבים הערבים והיהודים באיזור ביקורי הזדהות עם שבט אל־זובידאת. משתתפים אמרו ועדת הפנים של הכנסת לדון בבעיות השבט. בני השבט יחד עם משלחות מן השבטים הבדואים בצפון יפגינו ביום מול משכן הכנסת.

העובדים השביתו את "דפנה"

מאת מיכאל הלוי, כתב "דבר"

עובדי מפעל "דפנה" לאריזות קרטון השביתו בסוף השבוע את המפעל ו־267 מעובדיו בקיבוץ בית־השיטה בכעס. יאסין בדראן, יו"ר ועד העובדים, אמר כי צעד זה ננקט במחאה על כוונת ההנהלה להעביר את המפעל למגדל העמק מבלי להבטיח את עתידם ומבירוגם על העובדים.

השמטה

בכתבה על בג"צ, שפורסמה ביום שישי ב"דבר השבוע", הושמטה מילה מדבריו של ד"ר אריאל רוזן־צבי. הוא אמר, כי אפשר להשוות את בג"צ ל"כותל המערבי החילוני של מדינת ישראל", ולא כפי שפורסם.

"איזו התנפלות" – אמר הרב של פ"ת עם פינוי מפגיניו

(עו.) – כוחות משטרה פינו בליל שבת עשרות מפגינים חרדים ליד קולנוע "היכל" בפתח תקווה.

הרב ברוך סלומון, רבה הראשי של העיר ועוד שלושה מפגינים, נצטוו להתייצב היום לחקירה במשטרה כחשודים בקיום תהלוכה והתקהלות בלתי חוקית.

בפינוי המפגינים השתתפו הפעם כוחות משטרה מקורס סגלים. הם עמדו בכוננות וכשנודע סמוך לחצות ליל שבת כי מפגינים חרדים עושים דרכם לרחבת הקולנוע, נעו כוחות המשטרה למקום במהירות כשאליהם מצטרפים צלמים ועיתונאים.

הכוחות הוזד על פינוי המפגינים שהופתעו ב"התקפה" המהירה, נבהלו ונמלטו מן המקום. במהלך הפינוי צעק ניצב אגוש גבעתי, מפקד מחוז המרכז, לעבר הרב סלומון "מספיק, אני מבקש שתלך וביום ראשון תתייצב לחקירה במשטרה". קצין משטרה אחר אמר לרב: "פזר את אנשיך". סלומון ענה לו "אלה הם אינם אנשי, אלה אנשי השם". "איזו התנפלות היתה היום כלפינו, ללא כל התראה מוקדמת", סיכם סלומון את ההפגנה.

ביום חמישי אמר הרב סלומון כי המשטרה לא תוכל לקבוע את שיעור הטמאה של החוגים הדתיים בעיר. "כל עוד כואב הדבר", יוסיפו החוגים הדתיים, אמשיך למות כדרכי כי שלומה של השבת היא בעמידה על קדושתה.

נגד הרב תלוי ועומד עונש מאסר על תנאי של חודש לתקופה של שנתיים, לאחר שהורשע בהתקהלות בלתי חוקית באפריל האחרון ב"היכל".

משקיעים מדרום־אפריקה רכשו השליטה ב"בית אמריקה"

מאת משה גבע, סופרו הכלכלי של "דבר"

קבוצת משקיעים מדרום־אפריקה רכשה בסוף השבוע את השליטה בבניין המשרדים "בית אמריקה" תל־אביב.

הקבוצה, בראשותו של איש העסקים גינתר לאורוס, שהגיע לארץ מדרום־אפריקה, לצורך העסקה, רכשה בשם חברה, הרשומה בפנמה, כ־61 אחוז ממניות חברת "בית אמריקה". לצורך העסקה הוערך שווי המבנה בן 13 הקומות ב־5.6 מיליון דולר. המוכרים קבלו עבור חלקם כ־3.4 מיליון דולר. שני המוכרים העיקריים הם "סולל בונה" ומשפחת רוזוב, שהחזיקו כל אחד ב־25 אחוז ממניות החברה. נוסף על כך מכרה גם "אמפל", חברת השקעות של בנק הפועלים את חלקה, שהגיע ל־11 אחוז.

"סולל בונה" היתה מעוניינת למכור את חלקה במבנה מזה תקופה במסגרת תכנית ההבראה הכוללת מכירת נכסים. גם הבעלים העיקריים האחרים לא מצאו עניין להמשיך ולהחזיק בנכס מאחר שתמה התקופה בה ניתן היה להנות מהקלות המס שניתנו לבעלים במסגרת "מפעל מאושר".

הראל: אדמות "בית ברל" נקנו מהפרדסן גרדינר

מאת סופרת "דבר" בכנסת

בעקבות התקפותיו של ח"כ מיכאל איתן (ליכוד) על מפלגת העבודה ועל "בית ברל", השוכן, להבדיה, על אדמות שנגזלו מערבים, אמר אתמול ח"כ אהרון הראל (מערך): "כהרגלו אין ח"כ איתן בודק את העובדות. אדמות בית ברל כולן נקנו מהפרדסן גרדינר במיטב כספי המוסד, בהיותן אדמה פרטית. ראשי תנועת העבודה דאז, וכהם אברהם הרצפלד, טענו, כי אין זה יאה שמוסד ציבורי ופוליטי יהיה בנוי על אדמות פרטיות.

"לפיכך העבירה "בית ברל" מרצונה ומטעמים אידיאולוגיים בלבד, את האדמות לרשות מינהל מקרקעי ישראל ומאז רשומות האדמות כאדמת המינהל."

ח"כ הראל סיכם את דבריו באומרה: "לא קבלנו במתנה דבר ומאומה לא ניתן לנו חינם. ח"כים העולים על בימת הכנסת למסור אינפורמציה, מוטב להם שיבדקו את העובדות לפני שהם נותנים לזה פומבי".

"ההסתדרות לא תהסס לפזר ועדים המשלימים עם עבודה לא מאורגנת"

מאת אהרן גבע, סופר "דבר"

ועדת המבחרים המרכזית של קופ"ח מקפידה על קיום התקשרויות עם מפעלים וחברות מאורגנים בלבד, אולם ועדות המבחרים של קופ"ח במחוזות ובמוסדות אינן נוהגות כך. יו"ר מרכז קופ"ח, פרופ' חיים דורון, הבטיח לדאוג לתיקון המעוות, מסר ל"דבר" חיים אוקרי, ממחלקת הארגון של ההסתדרות. בכך תהיה קופ"ח בין הראשונות שיפעילו את החלטתה של ועדת ההסתדרות האוסרת להתקשר עם מפעלים לא מאורגנים.

גדעון בן ישראל, העומד בראש המבצע לחיסול העבודה הבלתי מאורגנת, הבהיר ל"דבר" כי חברות פרטיות מתחלפות עובדים על ידיים אישים ושולחות אותם לעבוד במפעלים. העובדים אינם זוכים לתנאים סוציאליים מלאים, ולכן גם זולים יותר מעובדים אחרים כמתמשכים מקבלים 15 ל־40 אחוז יותר. [illegible] המנהלים מעדיפים לקבל עובדים זולים מחברה פרטית במקום לקבל עובדים מלשכת העבודה.

בן ישראל אמר עוד, שמבצע חיסול העבודה הבלתי מאורגנת יתחיל במפעלים ההסתדרותיים. ההסתדרות תפעיל סנקציות, שעלולים גם להגיע לפזר ועדי עובדים המשלימים עם עבודה כזאת.

גופים, שהמבצע קבע נועדים לשתף פעולה עם ההסתדרות במבצע זה, כי העסקתם של עובדים לא מאורגנים גורמת תחרות בלתי הוגנת בין המעסיקים.

נסים ושריר סכמו: מיליון דולר לעידוד תיירות

מאת דויד משיוב, כתב "דבר" לענייני תיירות

סכום של מיליון דולר הוקצה מתקציב החירום של המדינה לפעולות שיווק ועידוד תיירות לישראל ובכן עידוד תיירות פנים, [illegible] הישראלי לנפוש בארץ ולא יצא לחו"ל – על כך סוכם ביום שישי בין שר האוצר משה נסים ושר התיירות אברהם שריר. 800 אלף דולר מהסכום מיועדים לפעולות שיווק ועידוד תיירות, בהתאם לפי הפירוט הבא: 300 אלף דולר מיועדים לארצות אירופה. בין השאר יתבצע מבצע פרסומי בבריטניה, כהוא האיר [illegible] בעבר במבנה גדול התיירים בבבת החודשים הראשונים של השנה.

כן יקיימו פעולות לעידוד תיירות צליינית לישראל במרכזי [illegible] ולאחרונה חל [illegible] בתיירות הצליינית. בארצות סקנדינביה ייערכו פעולות לעידוד תיירות [illegible] לישראל ובעידוד לאילת באמצעות [illegible], פעולה דומה יעשו גם בהולנד ובלגיה.

300 אלף דולר מיועדים לפעולות עידוד תיירות לישראל שעורכות עמותות תיירות בארצות אירופה. עמותות כאלה פועלות בבסטודות [illegible] ודואגות להביא מידע על אפשרויות נופש ותיור בישראל. 200 אלף דולר מיועדים לפעולות שיווק ועידוד תיירות בארה"ב. הפעולה תיעשה בעיקר באמצעות סוכני נסיעות ותיירות גדולות הפועלות בארה"ב וכן באמצעות חברות תעופה הטסות לישראל.

200 אלף דולר מיועדים לפרסום ועידוד תיירות פנים בגלל המשבר שחל במחצית הראשונה של השנה בתיירות מארה"ב לישראל. לשכה הפעוטות הממשלתית תערוך מבצע פרסומת והסברה לישראלים, כדי לשכנעם לנפוש במשך כל חודשי השנה בישראל ולא לצאת לחו"ל.

ליחיאל ימיני ורעיתו

ברכות לבביות להולדת הבן

בית "דבר"

ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ ישראל – הועד הפועל | הסתדרות עובדי המתכת החשמל והאלקטרוניקה

חטיבת עובדי הפלסטיקה

כנס מזכירים המטפלים בענף הפלסטיקה וועדי העובדים

יתקיים ביום שלישי – 29.7.86 בשעה 10.00 בבוקר בועד הפועל קומה ד'

בנושא: "חידוש הסכמי העבודה".

בהשתתפות: יצחק גלעדי, חיה גרסטלר

המזכירות

מזג האוויר ביעדי הטיסה החשובים של סוויסאיר

אוסלו	18–11	מעונן
אמסטרדם	19–12	גשם
בא' איירס	18–6	בהיר
הלסינקי	22–18	בהיר
הונג קונג	30–26	בהיר
וינה	29–17	מעונן
לונדון	21–10	בהיר
מאדריד	31–16	בהיר
מונטריאול	27–16	בהיר
ניו־יורק	32–22	בהיר
סאן פאולו	17–12	מעונן
פאריס	23–12	מעונן
פרנקפורט	21–10	מעונן
ציריך	17–14	מעונן
ריו דה ז'נרו	19–10	מעונן
שטוקהולם	21–17	גשם
שיקגו	31–17	בהיר

swissair

במלאות שלושים לפטירת בתנו

הדס שלה ז"ל

נעלה לקברה בבית העלמין בקבוץ שפיים, מחר יום שני כ"א תמוז תשמ"ו 28.7.86.

בשעה 5.00 אחה"צ יוצאים מבית הבנים.

המשפחה ובית שפיים

בית ליסין

"עוגה, עוגה, עוגה" הערב, מחר ב' 28.7, ג' 29.7, ד' 30.7, ה' 31.7 ב־20.30

"מרתף הג'אז" ערב ג'אז חי עם הזמרת עתליה פניאל בהשתתפות: אמיל רם – קונטרבס, ג'אס גרינשטינקורן – סקסופון טנור, ריק בירמן – פסנתר, אהוד פניאל – תופים, מאיר אלוני – רקדן סטפס

"זוג פתוח" עם יונה אליאן וששון גבאי מחר ב', 28.7, ג' 29 בית החייל ב־21.00, ד' 30.7 בית הבנים כפר מנחם ב־21.00, ו' 1.8 "ספיר" קרית ביאליק ב־22.00, מוצ"ש 2.8 תיאטרון ירושלים ב־21.30

יפה ירקוני שרה ומארחת ד' 30.7 ב־21.00

"עד כאן" מופע ראיונות פומבי של קול ישראל מנחה: עמיקם רוטמן ה' 31.7 ב־21.00

"בידור ומצב רוח" יעקב אגמון מארח אישים בחדשות ו' 1.8 ב־21.00

גילה אלמגור שרה "כמעט חזקה" ו' 1.8 ב־21.00

"הצד האחורית" מופע קברט עם מנחם עיני ו' 1.8 ב־23.30

"חגיגה של סיפורים" עם עירית ועזרא דגן שבת 2.8 ב־11.30

"שחור היה הלילה" הצגה מצחיקה על גורל אכזר, הצגות בכורה מוצ"ש 2.8, א' 3.8, ב' 4.8, ג' 5.8 ב־20.30

ערב עם הזמר יצחק קלפטר מוצ"ש 2.8 ב־21.00

הסרט "לא מאוחר לאהוב" של הבמאי הספרדי הנודע קרלוס סאורה בהקרנת בכורה ארצית כל ערב ב־23.15, היכנו, היכנו

לפסטיבל הבובות הבינלאומי השלישי לתיאטרוני בובות, ירושלים 1986.

מבחר מהצגות הפסטיבל – בלעדי בבית ליסין 6־9.8.86 ויצמן 34 (כיכר המדינה) תל־אביב

טל הקופה: 257966, 216653

חניון מרווח פתוח לקהל. הסדר מיוחד למנויים.

ישראכרט אלאמה.

לנירה ואיילת ולקיבוץ צאלים

שפע ברכות ומזל טוב

מבית סמינר הקיבוצים תל־אביב

יקירנו

אבא פוסבל ז"ל

מוילנא איננו

ההלוויה תתקיים היום יום ראשון כ' בתמוז תשמ"ו 27.7.86 בשעה 12.30 בצהרים, בבית העלמין בכפר [illegible]. אוטובוס יצא בשעה 12:00 מרחוב [illegible] 25 [illegible].

המתאבלים:

אשתו חנה והמשפחה

לידידנו **חן סליטרניק** ולכל בני המשפחה

משתתפים בצערכם העמוק על פטירתו של

בני ז"ל

מנהלת הכנרת

צעד ראשון קדימה!

מפעל ראשון כבר צומח.*

הצטרף גם אתה ל"תנופה לצמיחה" תרום שלושה ימי עבודה לחידוש הצמיחה ומניעת האבטלה.

* מפעל אלקטו גליל בקרית־שמונה, הכפיל את מספר עובדיו בסיוע כספי "תנופה לצמיחה" וזו רק ההתחלה.

תנופה לצמיחה

כולנו יחד־יד ביד

במלאת שלושים לפטירתה של חברתנו

מרים גבעול ז"ל

נקיים אזכרה בחדר האוכל ביום ב' 28.7.86 בשעה 17.00

בית אשדות מאוחד

השתתפותנו הכנה באבלו הכבד של חברנו הפנסיונר

יעקב עמר

במות **אבין** ז"ל

ועד עובדי חברת החשמל לישראל מרחב הדרום

והחברים הפנסיונרים בחברת החשמל